

75^{ÉV}
75
ÉPÜLET

Budapest, XIII. kerület
1938–2013

75 év – 75 épület – 75 újságcikk
Budapest, XIII. kerület 1938–2013

Előszó

Különleges tematikájú könyvet tart kezében az Olvasó.

Az újságcikk a történelem egy napjára irányítja a figyelmet, egy épület több évtizedig hirdeti korának stílusát. Mindkettő alkalmas városrészek történetének elmesélésére, jelentős pillanatainak megragadására.

A kerület 75 éves születésnapja kínál lehetőséget arra, hogy bemutassunk egy adott évben megszületett épületet, épület-együttest és megjelent újságcikket. A könyv anyaga helytörténeti és kulturális szempontból érdeklődésre tarthat számot, értéktárként tekinthető kerületünk lakosai, különösen a fiatalabb nemzedék számára. Mindezt bizonyította a kiállítások sikere kerületünk intézményeiben és testvérvárosaikban – Kassa-Délvárosban, Szovátn.

Elismeréssel tartozom építészeinknek, az újságíróknak színvonalas alkotásaikért, valamint a könyvet létrehozóknak lelkes munkájukért.

Remélem, hogy a kötet megismerésével tovább nő Budapest XIII. kerülete múltját tisztelői és jövőjében hívők száma.

Budapest, 2014. május hó

Dr. Tóth József

Budapest Főváros XIII. kerület polgármestere

Preface

Dear Reader, you are holding a very special book in subject in your hand.

A newspaper article can draw attention to one day of history, a building represents the style of its age for decades. Both can tell stories about city quarters and catch the significant moments.

The 75th birthday of our district is a great opportunity to present a building or building complex raised in a particular year along with a newspaper article published at that time. The subject of the book is gripping as local history and culture are represented here. It can be regarded as a real value for the local residents and younger generation. The success of exhibitions in our institutions and twin-cities in southern part of Košice and Sovata also proves this fact.

I greatly appreciate the performance of our architects, the high-standard work of our journalists and enthusiastic assistance of those who have made this book.

I hope that with this book there will be a growing number of people respecting the past of the 13th district and believing in its future.

Budapest, May 2014

Dr. József Tóth

Mayor of 13th district of Budapest

1.

6

Polgármesteri Hivatal

Béke tér 1.

Tervező: ifj. Paulheim Ferenc

A 2130/1930 BM-rendelet új kerületeket hozott létre. A XIII. kerület előljárósági épületére 1936-ban országos tervpályázatot írtak ki. Hosszas mérlegelés után a II. díjat nyert Paulheim Ferencet és Szabó Lászlót bízták meg a tervek elkészítésével. A kivitelező Vágner Gyula, az építkezés összköltsége: 530 000 pengő volt. Össz-szintterülete 3500 m².

A beépítés koncepciója szerint a Béke tér felől kell a főbejáratnak nyílnia, és három emeletnél magasabb épület nem illik bele a jellemzően földszintes környezetbe.

A terv a funkcióból indul ki, kerül minden díszítést. A szükségletnek megfelelően osztja el az épület tereit, nagy ablakkal, lapos tetővel alakították ki. Ezért a tervnek sok ellenzője támadt, végül a székesfőváros polgármestere a XIII. ügyosztály tanácsnokával a korszerű, téglaburkolatos épület mellett döntött.

1938.

Nyolcmillió költséggel az Angyalföldön épül fel a Horthy Miklós tisztviselő- és munkásváros

(A Ranggal tudósítójától.) Három évvel ezelőtt, Horthy Miklós kormányzóságának 15 éves jubileuma alkalmából szavazta meg az országgyűlés egyhangú lelkesedéssel azt a törvényt, mely kötelezi a kincstárt, hogy ezer munkás-, illetve tisztviselő-lakást építtessen a főváros területén. A magyaranyu építkezés fedezésére lekötötték az OTI öregségi biztosítási tartalékának egy részét, évi 4 százalékos kamatozással. A törvény életbelépése után azonnal megindultak a tárgyalások, hogy a főváros melyik részén építsék fel a Horthy Miklós-telepet?

A tanácskozások során az az elgondolás alakult ki, hogy a telepet az úgynevezett Óhegyen építik fel. Legutóbb miniszterközi értekezést volt ebben az ügyben, amelyen résztvettek Keresztély Fischer belügyminiszter, Bornemizsa Géza iparügyi miniszter és a pénzügyminiszter képviselőiben Jakab Oszkár államtitkár. A miniszterközi értekezleten részletesen megvitatott azokat az okokat, amelyek az óhegyi építkezést részint túlságosan megdrágítják, másrészt pedig a telepnek a törvényben is megjelölt céljára nem teszi alkalmassá. Különösen a Közmunkák Tanácsa részéről hangzottak el olyan kifogások, amelyek valószínűvé teszik, hogy

a Horthy Miklós-telepet nem az Óhegyen, hanem Angyalföldön fogják felépíteni.

A Közmunkák Tanácsának álláspontja szerint az Óhegy nem alkalmas egy munkás-, illetve tisztviselőváros építésére, mert itt fog Budapest új gyárnegyede felépülni.

Alkalmatlan az Óhegy ilyen építkezésre azért is, — a Közmunkák Tanácsának álláspontja szerint — mert a fővárosnak ezt a részét csak egyetlen villamosvonalon lehet megközelíteni és távol esik egy a jelentősi gyártelepektől, mint a tisztviselő munkahelyétől is. Legnagyobb hátránya azonban az óhegyi terepnek az, hogy nincs víz és nincs csatornázás. A csatornahálózat megépítése és a vízvezeték bekapcsolása vizont olyan anyagi megterhelést jelentene, amely 3-3,5 millió pengővel drágítaná meg az építkezést. Egyetlen előnye az Óhegynek, hogy elég magasra fekszik, magassága körülbelül megfelel a Gellérthegynek, illetve a Várhegynek. Az óhegyi építkezéssel azonban a Közmunkák Tanácsa ajánlata az volt, hogy a Horthy Miklós munkásvárost az Angyalföldön építsék fel,

a Váci út, az Angyalföldi pályaudvar és a Béke út közötti üres telkeken,

amelyek valamikor Krausz és Mayer-féle telkek voltak és csak 1906-ban kerültek a főváros tulajdonába. A városnak ez a része közlekedés szempontjából kedvező helyen fekszik: két villamosvonal vezet oda és vasúton is meg lehet közelíteni. Ezenkívül az óbudai híd is ide nyílik majd és ez a terület a megépülő gyorsvasút révén közvetlen összeköttetést kap a Belvárossal, úgyhogy percek alatt lehet megközelíteni a város akármelyik részéből. Igen nagy előnye ennek a területnek az is, hogy az úpesti és angyalföldi gyárak füstje nem mérgezi meg a Horthy-telep levegőjét, mert az állandó északnyugati szél a gyárak füstjét erről a részről délkeleti irányba fújja. Ezenkívül anyagi szempontból is előnyös lenne a helyesre, mert ezek a telkek csatornázással és vízvezetékkel már régen el vannak látva, úgy, hogy ennek révén hatalmas összegeket lehetne megtakarítani.

A törvény tulajdonképpeni intenciója is az, hogy a munkás- és tisztviselőváros olyan helyen épüljön fel, ahonnan az új város munkás és tisztviselő lakossága kényelmesen és gyorsan elérheti munkahelyét. A tisztviselők részére különben az eddigi tervek szerint nem családiházakat építenek, hanem kortes bérházakat, amivel sok helyet lehet megtakarítani. Egyetlen akadálya az angyalföldi megoldásnak, amelyet eddig még nem sikerült áthidalni, hogy ezek a telkek a főváros tulajdonában vannak és a főváros 30 pengőt kér négyszögönként. A legutóbbi miniszterközi értekezleten részletesen megvitatott ezeket a kérdéseket és megbízták a Közmunkák Tanácsát, hogy az angyalföldi telkekkel

A RÉGGEL

10 m

BUDAPESTI LAP

1938. MÁJUS 10.

FŐTUDOSÍTÓ: LAZAR MIKLÓS

NY. SZÉKESFŐVÁROS

II. SZÁM

Orvosi Rendelőintézet

Visegrádi utca 47/C-D.

Tervező: ifj. Masirevich György

Ifj. Masirevich György (Budapest, 1905–Los Angeles, 1989) Mű-
egyetemet végzett. Már diplomázása évében (1929) megépít-
hette első tervét, a MEFHOSZ szántódi „Vass József” diáküdü-
lőjét, egy teljesen modern, lapos tetős, sávablakos épületet.
1929–31-ig a Fővárosi Közmunkák Tanácsának mérnöki osztá-
lyán dolgozott. 1929-ben részt vett a CIAM frankfurti kong-
resszusán, ahol a magyar CIRPAC-csoport delegátusává vá-
lasztották. 1936-ban Janáky Istvánnal közösen első díjat kapott
a Palatinus strandfürdő tervezésére kiírt pályázaton.

A 3200 m² össz-szintterületű épület hasonlóan funkcionális, mint az előljáróság épülete, nagy ablakok, téglahomlokzat, átlátható belső terek. A homlokzaton elhelyezett dombormű is az építész alkotása.

Fővárosi rendelettel védett épület.

1939.

[illegible]

Véres futballbotrány Bécsben

Ára **10** fillér

HÉTFŐ REGGEL

ÉVFOLYAM

TÖMÉRISTÓ, LAZAR MIKLÓS

BUDAPEST...

Református Templom

Pozsonyi út 58.

Tervező: Tóth Imre, Halászy Jenő

1935 decemberében írták ki a Hálaadás templomának és a hozzá tartozó egyházi épületeknek a tervpályázatát. A bírálóbizottság úgy döntött, hogy az első díjat Tóth Imre, a másodikat Halászi Jenő építésmérnök kapja. Az egyház presbitériuma a két építésmérnököt bízta meg a végleges terv elkészítésével. 1936 novemberében kezdődött meg a munka, amelyre a svájci származású mérnök, Wanner Henrik építési vállalkozó kapott megbízást. 1937. október 31-én telepedett át az új épületbe a gyülekezet.

Az építkezés 1937 végén alakadt. A befejező szakasz nehezebb volt, mint az ötször akkora méretű kezdő szakasz. Végül 1940 adventjének második vasárnapján fölzendült az ének a ma is látható nagyvonalú épületegyüttesben.

Az épület fővárosi rendelettel védett.

1940.

Lakóépület

Ronyva utca 3.

Tervező: Gerlőczy Gedeon

Gerlőczy Gedeon híres orvos dinasztiából származott, és a Budapesti Királyi József Nádor Műegyetemen szerzett diplomát.

1919-ben jött haza Münchenből, beállt Hüttl Dezső irodájába dolgozni. Ebben az időben fedezte fel a Csontváry-képeket, meg is vette a legtöbbet. A húszas években önálló tervezőirodát nyitott, és közel négy évtizeden keresztül Budapesten dolgozott, mint elismert, jó nevű építész.

Főbb munkái: [OTI] Országos Társadalombiztosítási Intézet Baleseti kórháza a Fiumei úton; Madách Kamaraszínház; a Petőfi Sándor utca-Párisi utca saroktelkére épített lakóház, földszintjén passzázzsal.

1944–1948 között a Képzőművészeti Főiskola tanára volt, majd 1950–1961-ig az IPARTERV-ben dolgozott nyugdíjazásáig.

Vizrebocsátották az „Ungvárt”, az új magyar tengerjárót
Néhány hét múlva elindul első útjára

A Ganz és társa hajógyár hatalmas telepe csütörtökön délelőtti zárlóidőzbe állított. Unnepe volt a gyárnak és a magyar hajózásnak: új tengerjáró épült, amelyet meghívott közönség jelenlétében csütörtökön délelőtti bocsátottak vízre.

A vizrebocsátással egyidejűleg megtörtént a hajó megkeresztelése is. A keresztanya tisztét levelel Kozma Miklósné váltatta, aki férje kíséretében jelent meg az ünnepségen. Kozma Miklóst, Kárpátalja kormányzó biztosa és nejét Prager Pál és Jendrassik György vezérigazgatók fogadták. Részt vett az ünnepségen dr. Beltátray Imre, Ungvár polgármestere, dr. Hinczky Sándor, Árpád Pál államtitkár a kereskedelemügyi miniszter képviselőjében, Konek Emil, Lucic Károly ellentengernagy, Scholtz Andor vezérigazgató-helyettes és a Magyar Tengerészflotta Egységeinek küldöttsége.

Kozma Miklósnét Wolff Olof titkos tanácsos, a MFTR elnöke üdvözlötte, majd rövid beszédben válaszolt a hajó építésének körülményeit és a tengerhajózás fontos szerepét Magyarország kereskedelmi életében. Megemlékezett Kárpátalja visszafoglalásáról, végül felkérte a hajó keresztanyját, levelel Kozma Miklósnét, a hajó megkeresztelésére.

Kozma Miklósné pezsgőüveggel kezében így szólt:
— Megkereszteltek Kárpátalja visszatértenek emlékére „Ungvárra”! Isten vezéreljen utatdon!

A pezsgőüveg eltört, felhangzott a Himnusz és a hajó lassan lecsuszott a Dunába. Szürke teste csakhamar büszkén ringatózott a víz hullámain.

A Magyarország és a Közel-Kelet (Törökország, Palesztina, Egyiptom) közötti közvetlen, átrakás nélküli áruszállítás eszméje, melynek legmagasabb és leghatékosabb pártfogója a Kormányzó Ur Ötös-műtósága volt, hét évvel ezelőtti ötletet testet. A hajóter utáni szükséglet emelkedése folytán egymás után épülő hajók bizonyították annak, hogy a Dunán új rendszerű közlekedés kitűnően bevált és a Dunatengerjáró hajók a magyar külkereskedelem lebonyolításában fontos és hasznos feladatokat teljesítenek.

Az új hajóval ötre szaporodott a Dunatengerhajózási r.-t. tengerjáró hajóinak száma. Nevük: Budapest, Szeged, Tisza, Kassa, Ungvár. A hatodik, a Kolozsvár, most épül.

Az „Ungvár” a magyar hajóépítőipar nagyszerű teljesítőképességének bizonyítékai. Minden része itthon készült. Október havában kezdtek felszerelni és rövid félév alatt készült el. Hossza 71 méter, szélessége 10 méter, oldalmagassága 4,7 méter. Két, egyenkint 400 lóerős Ganz-Jendrassik-rendszerű Diesel-motor hajtja. Árubefogadóképessége 1200 tonna.

Az új hajó legkésőbb április első felében elindul első útjára, hogy hirdesse a messze idegenben is a magyar tehetséget alkotó erőt, élni akarást és a szebb jövőbe vetett hitet.

Peterdy Sándor.

PESTI HIRLAP

XXIII. ÉVFOLYAM, 46. (23-27) SZÁM
PÉNTES, FEBRUÁR 25
BUDAPEST, 1941

1941.

Kertváros

Fiastyúk utca, Gönczöl utca, Kámfor utca,
Béke utca, Gyöngyösi út, Nővér utca

Tervezők: dr. Acsay László,
Benkhard Ágoston

A 750 lakásegységet tartalmazó telepet az Országos Társadalombiztosítási Intézet építtette a Fővárosi Közmunkák Tanácsának 1939. évi döntése alapján. A legjobb magyar építészek tervezték meg a földszintes családi házakat, sorházakat, ikerházakat apró telkeken, egyszerű szerkezettel, anyagokkal.

1942-re elkészültek az utolsó házak is. A privatizálást követően az utóbbi években megnőtt a kereslet a kis házak iránt, melyeket korszerűsíteneek, bővítenek. A sokféle átalakítás ellenére a telep arculata még őrzi az eredeti beépítés rendjét, az állami gondoskodás szép példáját.

Fővárosi rendelet kiemelt városképi területként jelöli meg a kertvárost.

1942.

**„Jöjjön az a nemzet,
amely ilyen sűrűn és
mind énkéntesen veri
a mellét a a mellet
örökösökönél kegyet
magában és felhívja
a példát a hibáit!”**

Dr. Rághy: Csak az a 1942

NEMZETI SPORT

1942. szeptember 14.
KEDDŐ. 1942. szeptember 14.

Ara: 14 fillér

Hétvenhárom, 30 fillér

Hatalmas közönség előtt Csepel bajnokcsapata súlyos és megérdemelt vereséget szenvedett az NB I újoncától, a Vasastól

Góllövő: Marosvári, Jenő II, Tóth II, Devecseri, Jávor II, Jenő I, Nagy I

1942. szeptember 14.

Vasas-Csepel 5:2 (1:1)

Látogatók: 15.000 fő. Vezető: Bárcsi

SPORT

1942. szeptember 14.
KEDDŐ. 1942. szeptember 14.

Ara: 14 fillér

Hétvenhárom, 30 fillér

A látogatók száma

A látogatók száma a mérkőzés kezdésekor már elérte a 15.000 főt. A mérkőzés alatt a közönség száma folyamatosan növekedett, és a mérkőzés vége felé már elérte a 18.000 főt. A mérkőzés alatt a közönség száma folyamatosan növekedett, és a mérkőzés vége felé már elérte a 18.000 főt.

A mérkőzés kezdése

A mérkőzés 15.00 órára kezdődött. A Vasas és a Csepel közötti mérkőzés a közönség nagy érdeklődésével kezdődött. A mérkőzés alatt a közönség száma folyamatosan növekedett, és a mérkőzés vége felé már elérte a 18.000 főt.

A mérkőzés vége

A mérkőzés 17.00 órára ért véget. A Vasas 5 góllal, a Csepel pedig 2 góllal nyert. A mérkőzés alatt a közönség száma folyamatosan növekedett, és a mérkőzés vége felé már elérte a 18.000 főt.

A mérkőzés leírása

A mérkőzés 15.00 órára kezdődött. A Vasas és a Csepel közötti mérkőzés a közönség nagy érdeklődésével kezdődött. A mérkőzés alatt a közönség száma folyamatosan növekedett, és a mérkőzés vége felé már elérte a 18.000 főt.

A mérkőzés vége

A mérkőzés 17.00 órára ért véget. A Vasas 5 góllal, a Csepel pedig 2 góllal nyert. A mérkőzés alatt a közönség száma folyamatosan növekedett, és a mérkőzés vége felé már elérte a 18.000 főt.

A mérkőzés vége

A mérkőzés 17.00 órára ért véget. A Vasas 5 góllal, a Csepel pedig 2 góllal nyert. A mérkőzés alatt a közönség száma folyamatosan növekedett, és a mérkőzés vége felé már elérte a 18.000 főt.

6.

16

Kislakásos bérházak

Fiastyúk utca, Nővér utca, Gyöngyösi út, Béke utca, Göncöl utca, Fiastyúk utca,
Tomori utca, Mosoly utca, Újpalotai utca, Faludi utca, Göncöl utca, Rákospalotai út

Tervezők: Gerlőczy Gedeon, Weichinger Károly, Schall József, Janáky István, Paczó Márton, Möller Károly, Várallyay Sándor

1943-tól nagyszabású beruházás munkálatai kezdődtek meg, nem elszórtan, hanem egy városrészre, az úgynevezett Magdolnaváros területére koncentráltan, melyhez az OTI biztosította a finanszírozást. Az eredetileg 54 házra tervezett építkezésből a háború végére csak 4 épület készült el.

A telep építésénél kétfogatú típust alkalmaztak, ahol a zárt lépcsőházból szintenként két, szoba-konyhás lakás nyílt előszobával, wc-vel, kamrával. Fürdőszobát nem építettek, csak a konyhában egy vizessarkot. A kétraktusos szekciókból hosszú, nyeregtetővel fedett oromfalas házak épültek meg.

1943.

Bemutatták az épülő fővárosi kislakásos bérházakat

A főváros kislakásépítőprogramjának keretében a XIII. kerületben, az úgynevezett Krausz-Mayer-telepen, az OTI-től fölvevett ötvenmillió költségből

54 kétemeletes épületben 1852 szobakonyhás lakás épül.

Ezeket az építkezéseket most a lakásügyi osztály vezetőjének, Szentmihályi József főjegyzőnek a vezetésével megtekintették a lakásügyi szakbizottság tagjai és a sajtó képviselői.

Schuster Ferenc főmérnök tájékoztatta a megjelenteket az építkezésekről. Egy-egy lakás építési költsége mintegy 27.000 pengő lesz. A lakások mind egyformák: lépcsőházi rendszerben épülnek, egy-egy lépcsőház emeletsoronként két lakáshoz vezet. A lépcsőházból kis előszoba nyílik, ebből nyílik a szoba, a lakókonyha és a WC ajtaja. A lakókonyhában külön főző- és mosdófülke van és az éléskamra a konyhához csatlakozik. A lakószobát válaszfalal két hálófülkére lehet osztani. Ezzel szaktítottak a kishabarendszerrel és a lakókonyha 12, a szoba pedig 24 négyzetméter nagyságú.

A gyors építkezés érdekében minden építőanyagot tipizáltak a nagy tömegben gyártottak. A pályaudvarról külön vasúti vágányok vezetnek az építés színhelyére.

A kislakásos házak három csoportban épülnek: a Béke, a Tömör és az Újpalotai út mentén.

Az építkezés ez év májusában kezdődött 800 munkással, az aratás idején azonban néhány héten át majdnem teljesen szünetelt a munka, mert a munkaelőzettség alig hatvanra csökkent. Jelenleg 1300 munkás dolgozik. Eredetileg úgy volt, hogy 612 lakás még ebben az évben elkészül, de a munkás- és szakmunkáshiány miatt azonban a lakások csak a jövő év elején lesznek beköltözhetőek. Egyébként azt remélik, hogy a telep háza a jövő esztendőre mind fölépülnek.

Lakóépület

Csanády utca 6/B.

Tervező: Lajta Miklós, Sámsondi Kiss Béla

Sámsondi Kiss Béla 1925-ben végzett a Budapesti Műszaki Egyetemen. 1948-ig magántervező, 1948-61. között az Építés-tudományi Intézetben dolgozott. Partnerei Olgyay Aladár, Olgyay Viktor, Farkas Tibor építész, Kazinczy Gábor statikus, dr. Polonyi Károly, dr. Garay Lajos, dr. Párkányi Mihály és Korach Mór akadémikus voltak.

Kísérleti lakóépületeket tervezett. Feltalálta az emberi szervezet sejtszrendszeréhez hasonló szövetszerkezetet, ahol 1-2 cm vastag, gipszben dermesztett vasbeton alkotja a teherviselő elemeket. A szerkezeti ötletből kiindulva feltalálta a funkcionálisan többcélú épületelemeket, a változtatható tereket, az automata takarítást, a födémemeléssel eljárást. 1965-ben kapott Ybl Miklós-díjat. Lakóháza tiszta szerkesztésű, racionális alaprajzú.

1944.

Kislakásos bérházak

Övezet utca, Nővér utca, Béke utca

Tervező: Gerlőczy Gedeon városrendezés,
Weichinger Károly építész

Weichinger Károly egyetemi tanulmányait a József Nádor Mű-
egyetemen végezte 1920-ig. 1921-től 1944-ig az Országos Ipar-
művészeti Iskola építész tanszékét vezette. 1945-ben a Bu-
dapesti Műszaki Egyetem Városépítési Tanszékének, majd
1946-tól 1969-ig, nyugdíjazásáig a Középülettervezési Tanszék
nagytekintélyű vezetője. Nála diplomázott Jurcsik Károly, Gu-
lyás Zoltán, Finta József és az elmúlt ötven év sikeres építész-
inek nagy része.

Tervezői munkásságából néhány példa: II., Napraforgó utca 18.
sz. villa és a XI., Törösvár utca 20. sz. lakóház, a pécsi temetőká-
polna, a budapesti Pálos-kolostor a Gellérthegy lábánál, illetve
a Szilágyi Erzsébet Gimnázium a Mészáros utcában.

1945.

Németh László Gimnázium

Nővér utca 15–17.

Tervező: Kozma Lajos

A harmincas években az épülettervezés felé fordult. 1930-ban a Dívatcsarnok újjáépítését tervezte meg, később számos bérle-kást épített. Leghíresebb munkája az ÁTRIUM ház mozival a Margit krt. 55. alatt és a Lupa-szigeti nyaraló. Utolsó jelentős munkáját, a Gyöngyösi és Ránky utca sarkára tervezett általá-nos iskola épületét már halála után, 1949-ben fejezték be.

A fővárosi rendelettel védett épületben eredetileg a Kilián György Általános Iskola működött.

1946.

KIS ÚJSÁG
A Független Kiadása, Földművelés és Polgári Part lapja
Ára 500 pengő

Magdolnavárosi lakótelep

Mosoly utca, Gönczöl utca,
Gyöngyösi út, Vőlegény utca

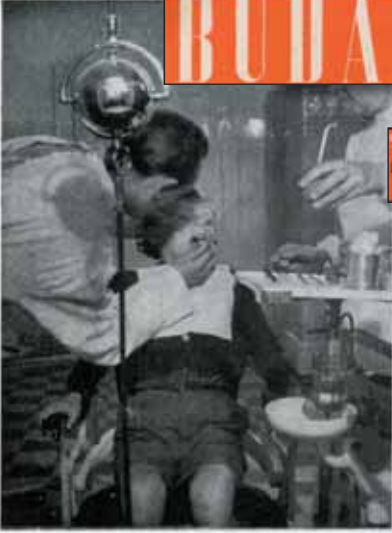
Tervező: Preisich Gábor
beépítési terv

Magdolnavárosi lakótelep beépítési tervének tervezőtársai:
Ivánka András, Olgyai Aladár, Olgyai Viktor.

Preisich Gábor 1926-ban egy évet tanult Karlsruhe-ban a Technische Hochschule-n. Egyetemi tanulmányait 1927 és 1930 között a Budapesti Királyi József Nádor Műegyetemen fejezte be, közben Sebestyén Arthur és Bauer Emil építészek irodájában dolgozott. 1931-ben lehetősége volt arra, hogy részt vegyen a CIAM kiállításán és berlini kongresszusán. Ott találkozott Le Corbusier-vel és Walter Gropiussal, akik nagy hatással voltak rá.

Főbb munkái: Bp. II., Káplár utca 7., Bp. XI., Bartók Béla út 62-64. sz. alatt a Simplon mozi és bérház, a volt Belügyminisztérium épülete a Széchenyi rakparton, 1948-50-ben a volt MÉMOSZ-székház a Dózsa György úton (Gádoros Lajossal).

1947.

BUDAPEST

REGELLENK MINDEN HÓNAP 1. K. 8

A szomszédhelyen

Függetleni modók

BIRKÁS TIBOR

Az angyalföldi egészségház

Cserna—Gink felvételével

A laboratórium

290

JUNIUS DEREKÁN jelentős hatáskörhöz érkezett el fővárosunk közegészségügye: átadták rendeltetésének a XIII. kerületi új Egészség-házat. Ezzel az akcióval a városi nagy község terület kapott közvetlen lehetőséget a betegellátásra: alig egy hónappal a felavatás után ugyanis a XIV. kerület már kapott hasonló egészség-házat, a Ségneri Pálklinikából. A poliklinika működése és az élet kitűnő eredmények adták a példát a az impulzus arra, hogy most a XIII. kerületben is hasonló intézetet állítsanak fel.

Mindkét egészségház a népbiztosítás megvalósulásának első állomásait jelenti, mert kétségtelen, hogy közegészségügy fejlődése ebben az irányban halad. A mostani társadalombiztosítás rendszer, a maga helybességekkel és nehézségekkel együtt nem alkalmas arra, hogy a legcélszerűbb alapszakra helyeződjön általános népbiztosítás feladatait ellátva.

Ezeknek az egészségházaknak épp ebben rejlik az újdonságuk, hogy tekintet nélkül az ellátásra kerülő betegek lakhelyére, valamint arra a körülményre, hogy a beteg biztosított-e, vagy sem, a rászorult minden további nélkül orvos ellátásban részesül. Az egészségház beteg ellátásában OTI tagok, akiknek igen nagy köznyelvést jelent a közeli ambulátori, hiszen így nem kell minden esetben a messze Fiumei-úti központi rendelőintézetbe menniük kérésre. A betegek másik része se-

**Angyalföldi József Attila
Művelődési Központ**

József Attila tér 4.

Tervező: Csánk Elemér
Felújította: Nagy Csaba 2009

2009-ben a kerületi önkormányzat újíttotta fel és bővíttette Nagy Csaba nagyvonalú tervei alapján.

1948.

[illegible][illegible][illegible][illegible]

Élmunkás házak

Lehel út 2.

Tervező: Schall József, Píszér István

Az Építés- és Közmunkaügyi Minisztérium megrendelésére 1948-ban az Építés-tudományi és Tervező Intézet építészei, Schall József és Piszter István tervezték a Lehel térre a négy épületből álló együttest „élmunkások” és az állam számára fontos más lakók számára. Három épület azonos, a negyedik további négy műteremlakást is tartalmaz, kettőt a földszinten, kettőt a tetőkiképzésben. A vasbetonvázaz, téglafalazatú, 5 emeletes+tetősíntes házakban egyenként 34 lakás van központi fűtéssel és meleg vízzel. A laza sávös telepítés, az észak-déli tájolás a lépcsőházakkal és a vizesblokkokkal az északi oldalon, a pillérvázaz és „visszaugratott” lábak, a levegős, jó arányú loggiasorok és a jó lakáshasználatot biztosító alaprajzok maradandó értékekkel ruházzák fel a házakat.

1949.

József Attila Színház

Váci út 63.

Tervező: Tarján László, Vidos Zoltán

Vidos Zoltán (1900–1975) építészmérnök 1927-től 1949-ig a főváros építészeti apparátusában dolgozott, majd nyugdíjazásáig a BUVÁTI-ban tervező építész. Főbb munkái: Zápor utcai pontházak, épületcsoport a Béke út mentén (1950, társtervezők: Cserba Dezső, Schömer Ervin, Tarján László), Nagy Lajos úti lakótelep épületei és az Árpád úti lakóházak (1959, társtervező: Henk Vilmos). Több lakóházterve országos típusterv lett. 1956-ban az akkori pártbizottság tanácstermének átalakításával hozták létre a József Attila Színházat, amely ma egy soklakásos társasházzal közös telken áll. A főváros egyik legnagyobb nézőterű színháza felújításra vár.

1950.

EGY NAP A RÁKOSI MÁTYÁS KULTÚRHÁZ ÉLETÉBŐL

INDUL AZ ÉLET

Alighogy megvirradt. A Lehel-úton tömött villamosok futnak. A Rákosi kultúrház körül már eleven az élet. A Menyasszony-utcából csoportosan mennek a dolgozók a megálló felé. Magában a kultúrházban azzal kezdődik a nap, hogy Kiss bácsi kinyitja a „boltot” és begyűjt a kasszájába. Derűsen parázlik Kiss bácsi: „Dózsát” vár, várja, illni pedig az épület parkányján a korai napfény bódza végig a folyosókat. Negyedóra múlva pipálnak a kózmények. Másfél órában néma a kultúrház, csak egy madár hangja hallható az eresz komolyán.

Nem hort sokáig ez a csendesség. Ki sem dolgoja magát a „kultúr-madár” az ereszén, lent a József Attila-téren olyan zűrzavar kezdődik, akár a városban. Kamasszányok, nagymamák hozzák a fiókat az ovódába. Az üveg és a beton csak úgy csattog a parkány alatt.

A kultúrház titkára Osvári László. Huszonekét éves, türe, mint a hal. Mindenütt ott van, mert a kultúrház léte nem megy ám olyan simán, mint a vizolyás. Minden nap, minden órá egy-egy csatáról. Egyesítet vállalkozást megkezdtek az előadó, máskor nem működik a keskenyfümélés, ilyenkor aztán csattog a hang a folyosókon. Lassú! Lassú! Vagy félbeszakad a megáltozás hangja: „Osvári elvtárs! Kérlek a természetudományi terembe!”

Nyakig munkában van Osvári. Az áprilisi programot állítja most össze. Tehetségtaláló verseny lesz április hatodikán és nyolcadikán. Egyénileg és csoportban vehet részt benne mindenki a kerületből, aki nem tagja valamelyik aktív színházi csoportnak. Április kilencedikén Szabó nagymester, Barcza mester és Sebestyén mester játssza majd szimultán mérkőzést a kultúrház sakkosztályával. Április kilencedikén könyvtárra lesz, amelyen szakbizottság magyarázata közben mutatja be a zenekar a nyugati, dekadens könnyű zenét és a szocializmus körülményei között létrejött új zenekortól zenét. Április tizenhatodikán a Ganz Halogén színházi előadja Salomon drámáját: az *Időgen dráma*. — Ilyen feljegyzésekkel szűlő Osvári jegyzetfülke.

Az ovódások kint játszanak az udvaron, amelynek új kerítését a Vasas szaktervezet a napokban csinálja meg. A gyerekek játszanak és közben egy csoport a Kultúrasszociáció indulót énekli: „Elnyomás szolgálat...” — hangzik a cénahangokon, miközben két tizenéves kislány egymással Némokára ebülnék, aztán zivarsz követezik. Ezt az ovódát a könyvtárból üzemek látják: a mindennel, azok szereztek fel. A *hai zsmunkák*, amely egy emelettel feljebb folyik a dolgozók érdekében. Így is jának vizitációt az üzemek dolgozóit a földszinten.

Egy ilyen szűz „szem” körül mind

dig történik valami. Nem sokkal tízenként óra után teherautó gördül az országos csarnok elé. Egy szép termet emelkedik le róla, meg egy kőbe lát. A Bányász Színház díszleteit hozták, este Csajkovszkij világírú operettjét, a *Diadalmas asszonyt* játsszák a kultúrház színháztermében. Néhány ovódakerülő srác bukkan elő és várja, hogy mikor állnak már tétlenség a csarnokban. Ezek a vadócok a rémei a kultúrházban, mert ha beengedik őket, rendelleneseket csinálnak, ha meg ki-ekesztik őket, nem tudnak hova lenni a költségbeeséstől.

„STATISZTIKA”

Van-e eredménye annak a teljes munkának, ami itt folyik — szinte megszakítás nélkül — a Rákosi Kultúrházban? A statisztika néhány fontos adatát a Lehel-út egyik vendéglőjében kaptam kézhez. Panszkozódott a vendéglő, hogy azelőtt olyan szép nagy kártyacsatlak szeltek itt le, mint valami kasszinóban. Szépen fogott a bor is, most meg ott bódósodnak a kártyák a sötét mögött a polcom, az új paklikat pedig nincs kinek felbontani. A bontatlan kártyacsomagok jelzik, hogy odaát a József Attila-téren történik valami.

GYEREKEK

Három órákor nyílik a könyvtár a gyerekek számára. Az előtérben látnok, főlk várnak sorokra, kezliklen, a bókai alatt az elővázott könyvekkel.

Horváth Nándor, kilencéves, lily könyvet, az *Óra történelméről* hozta magával. A katalógust kevesen forgatják, a gyerekek egymásnak ajánlgatják a könyveket. De természetesen van olyan gyerek is, aki szorgalmasan bingésél végig az asztal mellett az abcébe sze-

dött lapokat. Szépen állja magának azokat a könyveket, amelyeket legelőször olvasni szeretne. Van köte egy Gárdonyi, egy Gorkij, egy Hugo és egy illés könyv. — Hochstein Ilona az *Óra történelméről* viszi magával. Horváth Nándor tanácsára és leadja az elővázott könyvet. Megnézem. Válasz az eresz fia.

— Tetszett, bókka?

— Kétszer olvastam.

Sermann János, aki a sok könyvet összeírta, nem tud elmenteni a csatlátnak és látja Ványát, az eresz lányát is.

KRITIKA

Kezdetben olyan darabokat játszottak, mint a *Marion gróf*, ma pedig Hacsaturján *Kardáncának* tapsol lelkesen a közönség. S ha régebben arra ingatták is a lejtőt, hogy „Mund meg, hogy inkább a pesti szent” — most Erkel *Hunyadi László* nyitányát és Csajkovszkij *I. szimfóniáját* hallgatja a közönség.

A Rákosi kultúrház láthatatlan termet a kultúrát, fejleszti az életet és a tudást. Néhány héttel ezelőtt itt járt az egyik kővárosi variété színház és szórakoztató műsort adott. A műsor kívül „demokrácia” volt, belül a legrosszabb értelemben polgár. „Pesti” viccekkel volt tele és a másik legrosszabb hangulatban ábrák végig az előadást, még a szereplők is érezték, hogy más világba kerültek. Kinos hangulatban ért véget az előadás. Persze, a tényleg nem tudja, hogy ez a közönség két nappal előbb Gorkij drámáját, a *Kis polgárokat* nézte végig. S akkor a színházterem festésével és berendezéssel volt tele.

KÖNYVEK, KÖNYVEK

Délután négy óra van. A táncterem fél megtele a gyerekekkel. Most lesz

MŰVELT NÉP

14.

32

Korcsoportos Óvoda

Gyöngyösi út 67-71.

Tervező: Payr Egon

A második világháború utáni években az anyák nagyszámú munkába állásával megnőtt az óvodai férőhelyek iránti igény. Ezek az intézmények nemcsak gyermekmegőrzők voltak, hanem a közösségi életre, az iskolára való felkészítésre is törekedtek. 1951-ben a kerületben 23 óvoda működött 1780 férőhellyel.

A Gyöngyösi úti korcsoportos óvoda ennek a nevelési elvnek – korcsoportonkénti szobák és játszóudvarok – jellegzetes példája, máig modern építészeti formában.

Az 1000 m² szintterületű épület falazott szerkezettel és lapos tetővel készült.

1951.

A Fiastyúk utcai lakótelepet ötven évvel ezelőtt a német kommunista politikusról nevezték el Thälmann utcai lakótelepnek. 1948-ban elkezdődött a központosított tervgazdaság kiépítése. A hidegháború miatt kiemelten nagy hangsúlyt fektettek a nehézipari központok fejlesztésére, köztük Angyalföldre az ott lévő ipari létesítmények miatt. Lakásokban viszont nagy hiány volt, Angyalföld inkább az olyan telepekről volt ismert, mint a Tripolisz, amely gyakorlatilag egy szükséglakásból álló szegénynegyed volt. A szocializmust építő munkásoknak otthon kellett, mégpedig gyorsan. Az építőipar államosításával az építészeket állami tervezőirodába vezényelték, ahol normákban és típustervekben kellett gondolkodni.

1952.

Bérlakásépítés

Fiastyúk utca

Tervező: Krivátsy Ádám, Mester Árpád várostervezés,
Boross Zoltán építészet

A stílus az ötvenes évekre politikai kérdéssé is vált, így történt, hogy a kozmopolita, nyugatiasnak tartott modernizmus az ötvenes évek elején politikailag elfogadhatatlanná vált. A homlokzatok akkortájt kapnak némi archaizáló jelleget, oszlopok, timpanonok és a modern építészetre egyáltalán nem jellemző díszítőelemek jelennek meg.

A Tomori közben visszafogott szocreál stílusú háromemeletes házak állnak, amelyek időben megelőzték a Tahi utcában, a Rákospatak mentén felhúzott, városképi jelentőséggel bíró sorházakat. Az eredeti terv az volt, hogy három ütemben 2300 lakást építenek, de ez nem valósult meg.

1953.

Angyalföld dolgozóinak választási nagygyűlése

A Váci-út és a hőnyező utcák szerdán délután, munkaidő után megteltek a választási nagygyűlésre felvonuló dolgozókkal. Ott óra felé a Sztálin híd pesti hídfőjénél elterülő hatalmas térségen felsorakozott Angyalföld dolgozó népe, hogy meghallgassa képviselőjelöltjeinek beszámolóját.

A Himnusz hangjai után *Atalud Ernő* elvtárs, a Magyar Dolgozók Pártja XIII. kerületi bizottságának titkára, a kerület dolgozóinak egyik képviselőjelöltje, megnyitó szavai után *Apró Antal* elvtárs, a Magyar Dolgozók Pártja Politikai Bizottságának tagja, építőanyagipari miniszter mondott beszédet.

Apró Antal elvtárs a Magyar Függetlenség Népfront Országos Tanácsa nevében üdvözölte a választási nagygyűlésen részvevő dolgozókat, majd az országpolitika minden területén elért hatalmas eredmények között beszélt a XIII. kerület, Angyalföld nagy fejlődéséről is. A többi között elmondotta:

— A magyar ipar fejlődését leírhatjuk itt, Angyalföldön is. A Horthy-rendszer nem fejlesztette ezt a kerületet, mert gyűlölte az angyalföldi proletárt. Angyalföld Budapest legelhalványítottabb, legszegényebb városrész volt. A népi demokrácia a felszabadulás után az elhanyagolt Angyalföldet Budapest egyik legkorszerűbb kerületévé tette.

— A XIII. kerületi üzemek túlnyomó többsége elhanyagolt, piszkos volt. Ma az üzemek nagy többségében a hővezetők, új gépek beállításával, világos, szellős munkahelyek létesítésével, korszerű állóasztalok, mosdók, ebédlők felállításával kényelmesebbé, egészségesebbé tettük a munkát.

— Valamikor ez a városrész nyomorúságos borkaszárnyáról, a «dénar-házról» volt híres. Ma mindenki ismeri az új Angyalföld hatalmas új lakótelepeit, a Lehel-érí új elosztó munkahelyeit, a belváros új városrészét, a moskovitai szövetkezeti házakat. Bár a lakáskérdés még mindig jelentős gondja a kerület lakosságának, a párt, az állam Angyalföld fejlődését éppen úgy, mint eddig szívélyesen tekintti és a következő években is különös gondjával segíti.

— Az elmúlt években rendkívül sokat kapott Angyalföld a népi demokráciától a köznevelés, az egészségügy, az anya- és gyermekvédelem, az iskoláztatás és a sport területén is. A XIII. kerületnek ma már hét korszakos rendelője van. Huszonkilenc angyalföldi üzemben van korszerű orvosi rendelő és a kerületben csupán ebben az évben több mint 20 millió forintot költünk egészségvédelemre.

— A piszkos, egészségtelen angyalföldi lakókör helyett, amelyet valaha «borak egyetemnek» csúfoltak, ma már 18 általánosiskola működik, köztük az ország legszebb iskolája; a Kilián György-utcai. Hat új köznevelési iskola van a kerületnek, közel 2000 hallgatóval. Angyalföldön három ipari tanulóiskola működik, köztük az ország legszebb ipari tanuló intézményei: a 20 millió beutazással épült Váci-úti iskola.

— A kerületnek 48 nappályabóna, 12 területi és 18 üzemi óvodája van. Az üzemekben virágzik a kultúra, a kultúregyletek, művelési csoportok szárai szíveskednek, nevelik a dolgozókat. Itt működik a város egyik büszkesége, a Rákosi Mátyás Kultúrpalota is, amelyet havonta több mint húszezer látogatónak. A sportolók számára a Béke-úton hatalmas stadiont építünk. A kerületben összesen jóval több mint száz különböző sportpálya áll a dolgozók rendelkezésére. Megépült a nagyszerű Sztálin-híd, a további korszerűsítők a városrész közlekedését.

— A XIII. kerületi üzemek dolgozói az elmúlt években és most, a választási békeversenyben is megmutatták a párt iránti ragaszkodásukat, szíveskedtek és jó munkájukat a budapesti üzemek élvonalába küldték fel magukat. — *Apró elvtárs* számos üzemet sorolt fel, amelyek a választási békeverseny eredményeként túllejtették április havi termüket. Hangsúlyozta: most arra kell figyelni, hogy az eredmények ne legyenek elbizakodottá bennünket.

— Különösen a Láng-gyár és a Gheorghiu-Dej Hajógyár dolgozóinak kell fokozniuk erőfeszítéseiket az előttük álló nagy feladatok — az exporttervek teljesítése, nagy létesítményeink mielőbbi felépítése — érdekében. Mi hiszünk abban, hogy Angyalföld nagyszerű munkái, a XIII. kerület dolgozói továbbra is kitartóan, szilensen küzdenek az 1953. évi terv teljesítéséért és túlteljesítéséért.

Apró elvtárs ezután a választásokról beszélt:

— Horthy-Magyarország kizárta a választásokból a XIII. kerület többségét. Az ellenforradalom nem mert választójogot adni a munkásoknak, nemhogy képviselő kerület volna ki kövüld. Az angyalföldi munkások Horthyék parlamentjében vezérigazgatók és gyártulajdonosok «képviselei».

— Ma Angyalföldön minden becsületes dolgozónak választójoga van és a budapesti képviselőjelöltek között ott látjuk az angyalföldi üzemekből vezető állami munkakörbe került munkásokat, műszaki dolgozókat, a XIII. kerület igazi képviselőit. Joggal mondhatjuk és büszkék is vagyunk rá, hogy egyetlen munkáskerületből sem került annyi dolgozó a párt, és állami szervek vezető helyére, mint Angyalföldről. Ez a tény is azt bizonyítja, hogy pártunknak, a magyar kommunista mozgalomnak mély gyökerei vannak a XIII. kerületben.

A választási nagygyűlés hallgatónak letéves taps közepette a következő szavakkal fejezte be beszédét *Apró elvtárs*:

— Előre, Rákosi Mátyás vezetésével, új munkagyűléssel a Magyar Függetlenség Népfronti választási győzelmeért!

Ezután *Borsó Zoltán* Láng-gyári mérnök és *Sajtos Péter*, a Gheorghiu-Dej Hajógyár sztahanovista esztorgályosa társai nevében megígérték: további még jobb munkával erősítik a békét küzdők taborát.

A választási nagygyűlés az Internacionális hangjaival ért véget.

Ganz Danubius irodaház

Váci út 164.

Tervező: na.

A Ganz Danubius Hajó- és Darugyár központi irodaépülete hagyományos építésű, szocreál stílusú. A főbejárat két oldalán álló nagyméretű szobraival közismert, karakteres épület. Egy központi részből (lépcsőházzal és lifttel) és két épületszárnyból áll. Az épületszárnyak a Váci úttal párhuzamosan (az úttól előkerttel elválasztva) helyezkednek el. Középfolyosós elrendezésűek, a folyosókról nyíló hagyományos falazatú irodahelyiségekkel. Az épület előcsarnoka, lépcsőháza, az emeleti előterek és a tanácstermek tágasak, reprezentatív kialakításúak. Az épület alatti pincében raktározásra alkalmas nagyméretű helyiségek találhatók. Az épület jelentős mértékű felújítására 1998-ban került sor, ma bérirodaház.

1954.

NYÁRI ÉLET A BUDAPESTI ÓVODÁKBAN

Ahhoz, hogy az udvarral, kerttel rendelkező óvodákat óvónőink megfelelő módon és időben előkészíthessék a nyári életre, már a márciusi óvónői értekezleten adtam meg a szükséges szempontokat.

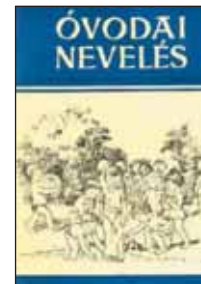
A legfontosabb feladat az, hogy a gyermekek szabadban való tartózkodását kora tavasztól késő ősziig, gyülekezéstől hazamenésig biztosítani tudjuk. Ennek érdekében — a helyi adottságok figyelembevételével — lehetőséget kell teremteni a különböző csoportok különválasztására (gyeppel, virággal, esetleg kis kerítéssel elkerített rész). Elő kell készíteni az alkotójátékhoz szükséges eszközöket (babaház, tűzhely, piac, Közért, garázs, hangár, istálló stb.). Mindez régi deszkákból, téglákból, régi kerítésből, rácsokból és egyébből előállítható. Biztosítani kell a versenyjátékoknak megfelelő helyet és sportfelszerelést (kosárlabda; karikára erősített háló, fára vagy rúdra akasztva, röplabda: két fa vagy rúd között kifeszített háló — piros burgonyaszák is megfelel —, célbadobáshoz egy kerek lap, rajta jól látható állatminta, pl. »ki találja el a rókát?«). Remébe kell hozni a homokozót az új homok számára. Homokjátékokról kell gondoskodni; jobb híján már nem használt, kopott zománcbögrék, tányérok, kanalak is jó szolgálatot tesznek. Lehetőséget kell teremteni a gyermekek vízhez való szoktatására; ahol nincs pancsoló vagy zuhanyozó, nagyméretű edényekről (mosófazék, félbevágott hordó, teknő) kell gondoskodni. Ahol kevés az árnyék, a Sz. M. és a patronáló üzem bevonásával nagyobb méretű kerti ernyőket, sátrakat lehet készíteni.

Már a múltban is felmerült az a probléma, hogy nincs kertibútor és az óvoda berendezése tönkremegy, ha kiviszik a szabadba. Ha jól körülnézünk, sok olyan kiselejtezett bútorra akadunk, amit az SZM és a patronáló üzem segítségével meg lehet javítani, friss, üde színekre mázolni (piros sárgával, piros kékkel, sárga kékkel) és a szabadban való használatra alkalmassá tenni. A lomtárakban sok kiselejtezett játék is akad, amit kis szegecseléssel, ragasztással, mázolásal igen jól fel lehet használni.

Felhívtam a kartársak figyelmét, hogy mielőtt munkához látnak, vegyék alaposan szemügyre a rendelkezésükre álló területet és anyagot. A legközelebbi munkatársi értekezlet tárgya az udvar, a kert tervszerű felosztása legyen, és hogy mit, miből, hogyan akarnak készíteni.

Látogatásaim alkalmával felkutattam a lomtárakat, felnéztem egy-egy padlásra, lementem a pincébe. Valóságos kincsekre akadtunk és a helyszínen meg is beszéljük, hogy mi, mire lenne alkalmas. Pl. a hintaló billenő része helyett kerekeket szerelhetünk fel a ló talpára, szekér elé fogjuk s így remekül fel lehet használni szállításhoz, játékhoz stb.; istállót, jászolt lehet építeni számára. Egy ütött-kopott vaslábú pólyaasztal, megfelelő magasságban a földbe süllyesztve, bemázolva, egy pirossal bevont esernyő alatt kitűnő piac lehet. Régi esernyőváz akad a szülőknél.

A két kerület oktatási osztályával folytatott előzetes megbeszélés után az áprilisi vezető óvónői értekezleten közöltem a kartársakkal, hogy kerületen belül versenyt indítunk az óvodák között Pártunk III. kongresszusa tiszteletére. A verseny célja: alkalmasabbá tenni a kertet vagy udvart egészségügyi, nevelési és esztétikai szempontból nyári kinttartózkodásra. A legjobb eredményt elért óvodák 400, 300 és 200 forintos pénzjutalomban részesülnek, azonkívül díszoklevelet kapnak. (A pénzjutalmat kizárólag az óvoda céljaira fordíthatják, játék- vagy felszerelésre.)

Bérlakásépítés

József Attila tér, Vőlegény utca,
Gyöngyösi utca, Násznagy utca

Tervező: Tóth István

A Bauhaus modernsége a sztálinizmus idején – ahogy a másik előkép, az angol szuburbia is – elutasítandónak bizonyult. A szovjet példa átvétele egyet jelentett a neoklasszicista minták felelevenítésével. Az '50-es évek, ill. a '60-as évek első felének telepszerűen épített modern házai Magyarországon nem egy szempontból tradicionálisabbak, mint a házgyári technológiával épült későbbi utódaik. Ezek a téglaházak anyagukban is a hagyományos építészetre emlékeztetnek, nem tűnt még fel a magasság iránti szimbolikus jelentésű igény. E néhány emeletes épületek mára közkedvelt, csendes és parkosított lakókörnyezetet kínálnak.

1955.

Mártir-emlékstentisztelet a Hegedüs Gyula(Csáky)-utcai templomban

1944-ben, sziván havában egymást érték a birkenaui rámpán az Auschwitzból odatolatott marhavagonos szerelvények. Minden vagonban 60–80 magyar zsidó áldozat... Allandóan hangzott a szörnyű »los, los!« ordítás. Másodpercek alatt tűnt el a gyermek mellől a szülő, a barát mellől a barát. A továbbélés oldalára irányított néhányak a cigánylággerben összetalálkoznak az előttük érkezettekkel. Kápók dühödt ütlegetése közben meg-megkérdézik egymástól: honnan jöttél? Érsekújvár, Székesfehérvár, Eger, Győr, Dunaszerdahely, Hatvan... és még sok más magyar város neve hangzik a megfélemlített válaszban.

Néhányszáz méterre sűrű, vörös füstöt okád egy gyárkéménynek is beillő építmény. Ez mi? Kérdi egyik a másiktól. Rongyokat, szemetet égetnek el... Ma tudjuk. A krematórium működött... A másik oldalra terelt családtagok tetemeit égették el ott... A térzene a jajkiáltás túlharsogására kellett...

Ezeknek a gyászos napoknak emlékére ez idén is, mint minden évben gyásztentisztelet volt a Hegedüs Gyula- (Csáky) utcai templomban sziván utolsó napján, június 19-én. Beszédet a körzet rabbija mondott, dr. Fisch Henrik főrabbi, Gyászénekeket

Blasz Zsigmond, a körzet kántora adott elő az énekkar kíséretével.

A főrabbi ez alkalommal felolvasta a templomkörzet előjáróságának a gyásztentisztelet napján rögzített elgondolásait:

1. Kibővítik a templomban lévő mártíremlékművet. Építéskor melléje tűz- és minden kártevés ellen biztosított lehetőséget arra, hogy elhelyezzék a mártírok anyakönyvét.

2. Az anyakönyvbe bejegyzik azoknak a mártíroknak személyi adatait, akiket a templomkörzet területéről hurcoltak el a fasiszták. Bejegyzik azoknak adatait is, akiket más területről hurcoltak el, de hozzátartozójuk ezt a templomot látogatja, illetőleg kívánja, hogy mártírjének neve ebben az anyakönyvben meglegyen.

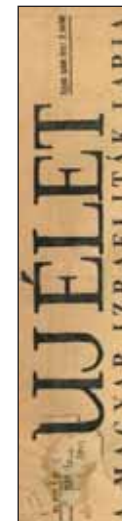
3. Az anyakönyvbe való bejegyzés díjtalan.

4. Az adatgyűjtés azonnal induljon meg.

5. A munkának jövő év sziván havára, a következő mártir-emlékstentisztelet idejére be kell fejeződnie.

6. Ezeket a mártír-anyakönyveket minden mázskirnapon a tóraolvasóasztalra kell helyezni.

7. Az adatgyűjtés munkáját a körzet irodája végzi Szent István körút 22. I. 6.

Bérlakásépítés

Mosoly utca, Násznagy utca, József Attila tér, Vőlegény utca

Tervező: Tóth István

1956.

20.

44

Óvoda, ma irodaház

Faludi utca 3.

Tervező: na.

Az '50-es évek elején csak a nagyobb lakótelepeken épültek közintézmények.

1953-ban született minisztertanácsi határozat az anya- és gyermekvédelem továbbfejlesztéséről. Ezzel a programmal szorosan egybekapcsolódott a bölcsődék és csecsemőotthonok ütemes fejlesztése. A határozat szerint bölcsődei és óvodai férőhelyeket főleg jelentős új ipari településeken kellett létesíteni. A Magyar Hajó- és Darugyár által építtetett és üzemeltetett óvodaépület több éve irodaházként üzemel, mai megjelenése az eredeti szocreál architektúrát hordozza.

1957.

Hegedüs Géza Általános Iskola

Fiastyúk utca 47–49.

Tervező: Papp Dezső

Papp Dezső erdélyi születésű fotós építészként, építőművész-városrendezőként dolgozott, és elismert sportemberként tartották számon.

Az iskola elődje, a „barakk-iskola” 1915-ben épült a Tomori út 70. szám alatt. A földszintes, deszkából összetákolts épületek 4-4 tanteremmel, kicsi ablakokkal, szeneskályhákkal, rozoga padokkal 36 évig szolgálták a tripoliszi szegénygyerekeket. A „barakk-iskolát” életveszélyesnek nyilvánították, ezért a Tomori u. 2. számú iskolában – mely 1951-ben épült fiúiskolának – társbérliként kapott az iskola helyet. Az új iskola 1958. január 25-én nyitotta meg kapuit. Az első tanévben 24 osztály működött 849 tanulóval. A tanítás váltott műszakban folyt a 12 tantermes épületben.

1958.

Vendéglátás

TEJVENDEGLŐ

1950-ben készült el a Tejvendéglo, amely akkor az ország első ilyen típusú üzlete volt. Működésével jelentősen hozzájárult a tejtermékekben akkor még hiányosan előtört. Később ilyen irányú szándékának kielégítéséhez. A későbbiek során megjelent a Tejvendéglo speciális jellege. A népbüfévé való átalakítás ugyanis teljesen új profilt, új káoséget és új közszínt adott az üzletnek.

A Tejvendéglo népbüfésszerű átalakítása után az üzlet külseje és a szolgáltatás nívója lecsökkent.

A jelenlegi átalakítás – amely sok új színfoltot vitt be az üzletelés formájába, – ha még nem is jelent tökéletes megoldást, – fejlődés a régihez képest. A kezdeményezett formát irányadónak tekintjük a többi üzletmegújításunk építészeti, illetve átalakításánál is. Célszerűnek bizonyultak a Tejvendégloben felhasznált műanyag, műmárvány és korlátmegoldások. Az üzletelési gondoskodás, a szolgáltatás nívója pedig fejlettebb, aminek együttes kihatásaként a közönség ellátása nagymértékben megjavult és meggyorsult.

Összerű a vendéglátóiparban az ellátogatással egybekötött önkiszolgálás rendszere. Ez jelenleg úgy történik, hogy a vendég a pénztárhoz előtt elhaladva megváltja a blokkot, majd a polttól a meleg ételei a kasszákhoz körülvárt területre visz, ahol az őrve elfogyasztja. (A tej-falokat: tej, kávé, kakaó, valamint a hideg ételeket a gyors kiszolgálási rendszerben a reggelióban, állva fogyasztja el a közönség.) Ha a vendég többféle ételt vásárol, kap egy tálcát, amin a különböző ételeket az asztalhoz visz. Az asztalok mellett kényelmesen étkezhet. Az asztalok normál éttermi berendezések, amiket műanyaggal és üveggel borítottak a tisztántartás megkönnyítése céljából. Az asztalok és székek elhelyezése olyan, hogy könnyű a járás zavartalan, tehát a töltéssűrűség elkerülhető. Hajnos, az önkiszolgáláshoz feltétlenül szükséges körforgalom hiánytalan megvalósítására a helyi adottságok miatt nem volt lehetőség, ezért a körforgalom csak részleges.

A fent vázolt kiszolgálási forma létrehozásával kapcsolatban komoly viták keletkeztek szakmán belül és kívül egyaránt. A kérdés az volt, hogy ez a forma jó lesz-e a magyar vendéglátóiparban, emel-e a szolgáltatás színvonalát és probléma volt az is, hogy a felmerült üzlettel II. o. étterem forgalmát az önkiszolgálási rendszerben működő üzletben mennyiben fogja befolyásolni. A véget nem érő vitát a tények zárták le, amelyek bebizonyították, hogy az önkiszolgáló rendszer a szolgáltatás nívójában fejlődést jelent a régihez képest annál is inkább, mert a vendég saját magát jól szolgálja ki. A legutóbbi eset az, hogy valaki evészközt, vagy kényelmet éleljet az étkezéshez ma-

gával vinni. Az elmúlt hónapok alatt az sem fordult elő, hogy a vendég lefotózt volna valakit, vagy pedig hogy az elhelyezkedés miatt savar keletkezett volna. A közönség kiszolgálásáról, megjavult és rendszeresített lett. Még az olyan események is ritka, hogy étkezés után az első vendég ne bocsátaná helyét az érkező vendégeknek.

A tapasztalat azt is bizonyította, hogy azonos nagyságú területen, az őr rendszerben történő önkiszolgálás kétszer, sőt háromszor annyi árut lehet értékesíteni, mint a régi formák mellett. Ezzel egyidejűleg megnövekedett a II. o. étterem forgalma is, ami viszont amellett szól, hogy a jobban régebbi vendégek a kényelmes kiszolgálási formát választják, tehát a II. o. étteremben étkeznek. Így módon a közönség két részre oszlik.

Biztosítani kell még arról, hogy milyen mértékben változott meg a forgalom összetétele és milyen tényezők játszottak abban közre.

Megállapítható, hogy a vendég a tejtermékből készült ételeket szívesen fogyasztja. E téren bizonyos vásárló erő mutatkozik, bár a lehetőségek kihasználása még korlátozott teljes. A Tejvendéglo profija még ma sem egészen teljes, mert étrendjében szerepelnek a teljesen elkészített feldolgozott ételek (borjú, hal, baromfi) is. Ezzel a párhuzammal inkább egy kímélő étrendet közzétehetünk.

Mi sem természetesen, hogy a tej és ételek és feldolgozott ételekkel a forgalom nagymértékben megnövekedett. Amíg ugyanis a népbüfé átlagos napi bevétel 30 000 Ft körül mozgott, addig a forgalom jelenleg 50–55 000 Ft-ot tesz ki. A 30 000 Ft-os bevételből mintegy 20% vásárolt árak eladásából származott, amelyből nem hagyható figyelmen kívül, hogy a jelenlegi eladási helyeken felül még 4 kézipénz pult is működött. Jelenleg az üzlet teljes egészében sajátkezelésű ételeket és forgalmat, meleg és hideg ételekkel. A sajátkezelésű termékek forgalmának növekedése, mintegy 70%-os árás bővülést eredményezett arról, hogy a forgalmi káoséget és a létszám lényegesen megváltozott volna.

Az elmondottak azt bizonyítják, hogy a tejvendéglo létrehozása gondoskodás és szükséges. Az ilyen egységnek az üzletelési előfeltételeit tökéletesen kell biztosítani. Ezek között elsőnek említendő a hűtés és a megfelelő kapacitású konyha, mert amilyen védőhálón van a tejnek az emberi szervezetre helyes ke-

15

22.

48

Általános iskola

Fiastyúk utca 35-37.

Tervező: Papp Dezső

A két, egy utcában álló iskola szoros kapcsolatban állt egymással. A két iskola – ez a két épület teljes megegyezőségén is látható – testvériskolaként, fiú- és lányiskolaként működött volna az eredeti elképzelések szerint. 1959-re bevezették a koedukált osztályokat, így a később átadott épület napközis iskolaként kezdte meg működését, csak alsó tagozattal. Annak idején fővárosi szinten ez egyedülálló képzést jelentett, mivel a gyerekek délelőtt tanultak az egyik szárnyban, délután a másik szárnyban másként berendezett termekben történtek a napközis foglalkozások.

A szocreál stílusú épületek 2900 m² szintterületűek, világosak, jó állagúak, megőrizték eredeti architektúrájukat.

1959.

Vendéglátás

[illegible]

23.

50

Tahi utcai lakótelep I. ütem

Tahi utca, Göncöl utca Fiastyúk utca

Tervező: Boross Zoltán, Gáspár Tibor

„Befejezték a Thälmann utcai lakótelep építkezését, ahol újabb 1108 (!) lakásba költöztek be a boldog tulajdonosok. A telepen két iskola, egy óvoda és egy bölcsőde, valamint egy modern pedagógiai megoldás alapján felszerelt játszótér áll a gyermekek rendelkezésére.” [MTI 1961. január 7.]

Boross Zoltán Ybl-díjas építésmérnök a Budapesti Tervező Vállalatnál városépítési tervezőmérnökként helyezkedett el 1954-től. Lakóépületek és kórházak tervezésében vállalt szerepet. Ő tervezte Újpesten a Baross utcai kórházat, Budán a II. kerületben és az Alagút utcában is tervezett egy sorházat és egy nagy lakóépületet.

Gáspár Tibor több lakóházat tervezett Budapesten, majd a Fővárosi Tanács városépítési szervezetét vezette.

1960.

A MARGITSZIGETI OPERASZÍNHÁZ NYÁRI PROGRAMJÁRÓL

A felújított Tannhäuser

Öt évvel ezelőtt újította fel az Operaház a Tannhäuser-t. Most új díszletekkel és rendezésben a Margitszigeti Szabadtéri Színpad másorát gazdagítja Wagner remekműve.

Működés, az előadás rendezője a következőket mondja:

— Örülök, hogy a Tannhäuser szabadtéren kerül színre. Az új beállításról annyit, hogy az első és harmadik felvonásban

igyekeznünk fogunk a margitszigeti színpad gyönyörű természetadta hatásait felhasználni és a cselekményhez alkalmazkodó világítási hatásokkal jelezni a helyszín különböző változásait.

— Az is újítás, hogy a második felvonás az eredeti helyszín megváltoztatásával nem teremben, hanem Wartburg várának udvarán játszódik. A Vénusz-barlang jelenethez Barkóczy Sándor fiatal kollégánk a nagyobb lehetőségekhez alkalmaz-

kodó, új koreográfiát készített.

Az új szabadtéri beállítás színpadképeiről Fülöp Zoltán Kossuth-díjas díszlettervezővel beszélgettünk.

— Szerintem azért ideális a Tannhäuser szabadtéri színpadon, mert olyan hatást nyújt, amelyet zárt színpad sehol. Sok évvel ezelőtt jártam Wartburgban, s akkor a várról vázlatokat készítettem. Most ezeknek a vázlatoknak nagy hasznát vettem. Az a meggyőződésem, hogy a Tannhäuser díszleteinek természetűeknek kell lenniük, s ez annál is inkább megvalósítható, mert a képzőművészeti elemek jelentékeny része, a Sziget gyönyörű fái maguktól kínálkoznak. Úgy gondolom, a Tannhäuser színpada akkor lehet igazán szuggesztív, ha a széljárta, élő lombok szerves kiegészítői az odaépített díszletnek. Hatalmas árkád sor veszi körül a teret, ahol a dalnokverseny zajlik, míg a Vénusz-barlang jelenet emittal díszlet nélkül, hatalmas balettprodukció...

(samogyi)

IV. ÉVF. ÁRA:
25. SZÁM 2,50

24.

52

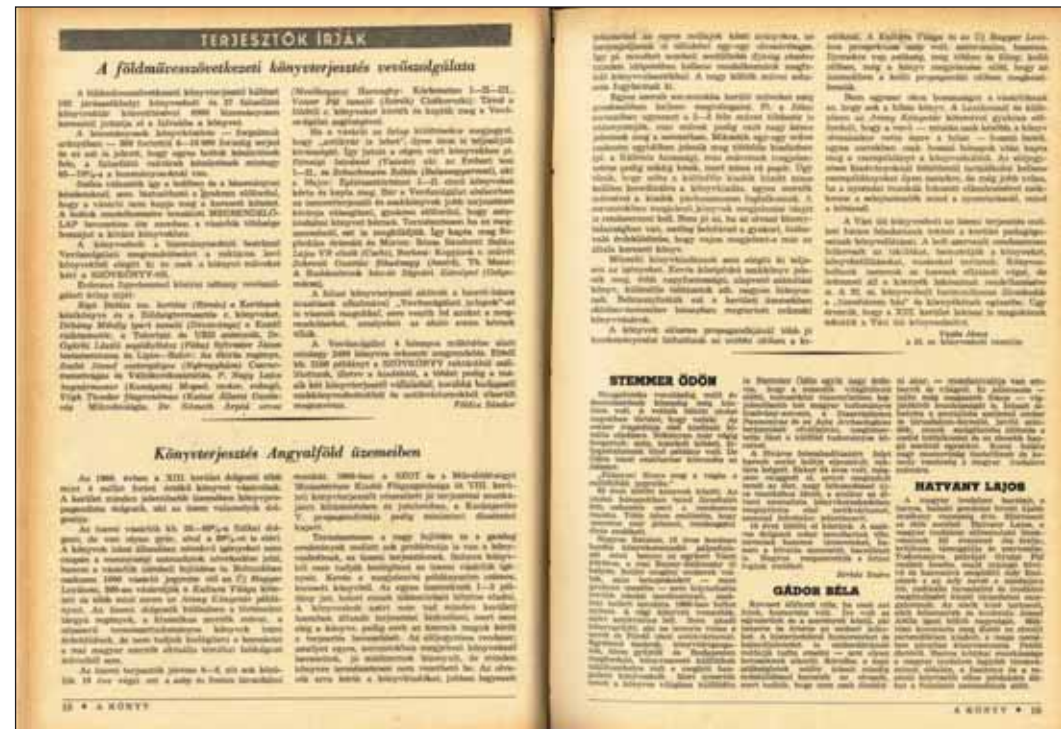

Tahi utcai lakótelep II. ütem
Béke kútja

Tahi utca

Tervező: Boross Zoltán, Gáspár Tibor
Szobrász: Vedres Márk

Vedres Márk (1870–1961) magyar szobrászművész Münchenben Hollósy Simon, Párizsban Auguste Rodin tanítványa volt, 1915-től Budapesten élt és alkotott. A Nyolcak művészcsoporthoz tartozott, együtt állították ki műveiket. Termékeny alkotóként egyre több kiállításon szerepelt mind Magyarországon, mind külföldön (Párizsban, Berlinben, Bécsben, Velencében, Londonban, Kölnben, Amszterdamban). Szobrai San Franciscóba is eljutottak, mindenütt díjakat nyert, kitüntetésekkel kapott. Köztemi szobrai közül legismertebb a Béke kútja című többalakos, monumentális alkotás, mely a Budapest XIII. kerület, Tahi utca 20. szám előtt került felállításra, posztumusz 1962-ben. A köztemi együttest öt éve újította fel a kerületi önkormányzat.

1961.

25.

54

Herman Ottó Tagiskola

Radnóti Miklós utca 35.

Tervező: na.

A Herman Ottó Általános Iskola a XIII. kerület és a főváros kiemelt helyén, a Pozsonyi úton található. Az Iskola 2012-ben ünnepelte fennállásának 50. évfordulóját, 1994. március 1-jétől vicseli Herman Ottó, a híres természettudós, polihisztor nevét. Az 1999 nyarától folyamatosan felújított, háromszintes iskola 18 tanteremmel, 2 előadóval, egy önálló könyvtárral, egy tornateremmel és egy tanuszodával rendelkezik. A bejáratnál ül Kárpáti Anna Judit című kőszobra.

1962.

26.

56

Gyógyászati Segédeszközök Gyára

Dózsa György út 144.

Tervező: Kiss E. László

A Dózsa György út–Tüzér utca–Taksony utca–Kassák Lajos ut-
ca által határolt tömböt elfoglaló gyár 1915 óta működött.

1963-ban a Gyógyászati Segédeszközök Gyára új épületekbe
települt át, melyek terveit a KÖZTI tervezői készítették.

A 3 ezer m²-es üzemépület ún. shed tetővel készült el, a nyolc-
szintes irodaház szobái rendhagyóan világosak a függönyfal
szerkezetet idéző homlokzat révén.

Mára a gyógyászati segédeszközök gyártása e helyütt meg-
szűnt, a területre irodaház–együttes európai színvonalú tervei
készültek.

1963.

27.

58

**Bányi Donát Közlekedésgépészeti
Szakközépiskola és Szakiskola**

Váci út 183.

Tervező: Iparterv, Uvaterv

Az egykori Ipari tanuló Iskola épületegyüttese korának minőségi építészeti kategóriáját képviseli. Működése során az iskola mindvégig a szakképzés szolgálatában állva teljesítette funkcióját igényes elméleti és gyakorlati oktatással, színvonalas nevelőmunkával, a környező gyárak szakmunkásigényét kielégítve. A volt diákok megbecsült szakemberként a műszaki-gazdasági élet számos területén reprezentálják egykori iskolájukat.

A bejárat melletti falon Vilt Tibor Autók fejlődése című domborműve jól illusztrálja a kort és a törekvést, hogy neves művészek munkái díszítsék a középületeket.

1964.

28.

60

Lakóház

Victor Hugo utca 2-4.

Tervező: ifj. Rimanóczy Gyula

Ifjabb Rimanóczy Gyula – akinek édesapja Rimanóczy Gyula az avantgárd építészet kiemelkedő alkotója volt – 1958-ban a Budapesti Városrendezési Tervező Irodában kapott állást, és innen ment nyugdíjba 1986-ban. Irányító tervezőként számos épületet – óvodákat, bölcsődéket, egészségügyi létesítményeket, iskolát, tanácsházákat, irodaházat, postát és OTP-lakóépületeket – tervezett, sok tervpályázaton eredményesen vett részt. Építészeti gondolkodásának egyik legkarakteresebb megfogalmazása a Victor Hugo utca 2-4. számú OTP-társas – ház üzletekkel. Az épület szép példája a környező beépítéshez való igazodásnak, s egyúttal a nagyvonalú tömegképzésnek.

1965.

29.

62

Magyar Alumíniumipari Tröszt székháza

Újpesti rakpart 31-33.

Tervező: Mináry Olga

Az IPARTERV tervei alapján épült meg a F+8 szintes irodaház, amelynek homlokzatát meghatározta az alumínium lemezburkolat, forgó, hőszigetelő üvegezésű alumíniumablakokkal – méltón az alumíniumipar székházához.

Mináry Olga 1951-ben végzett a Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karán. 1955-től az IPARTERV-ben évtizedeken át koordinálta nagyberuházások tervezését (KÖFÉM, Borsodi Sörgyár, Péti Nitrogénművek, NDK Sörgyárak), de egészségügyi létesítményeket is tervezett (OTKI műtőblokk). A legjobb nevű magyar építésznők egyike.

1966.

megyik szerepet, az csak az augusztus 22-4 társulati ülésein derül ki.

József Attila Színház

Fodor Imre igazgató az évad első hétköznapján nyilatkozik.

— Társulatunk minden erejét a bühvesszi vendégváltásra összpontosítja — mondotta. — Iggyekszik színes és átfogó képet nyújtani a színház munkájáról. Vendégjátékunkon három darabot mutatunk majd be: a »Beck-et-et, Győrfi Miklós »A hosszú élet titka« című vígjátékát és az elmúlt év végén bemutatott zenés újdonságunkat, »A kaktusz virága«-t.

— Ez mi lesz az első premier itthon?

— Győrfi Miklós vígjátékát, a »Kégyesleányok«-t. A menzét Németreptől, Angyalit, Váncs Ági játsza, Andy Adams morárisa filozófus Bárdy Frigyes, Murgitot, a filozófus menzét pedig Tóth Judit alakítja. Ez

évesen arany kasszát hoz be, de a tartás. Azt hiszem, Oltványi Zoltán »házi szerepeket« is megkapjuk, a »Hosszúvárosi«-t megkapjuk» és »Az utolsó dídot« bemutatás után most a »Farkasok és bérnapok« következnek.

Budapesti Gyűléssel a Fővárosi Klubban találkoztunk.

— Nemrég jöttem meg Szegedről — mondta — ahol Napóleonot játszottam a »Háry János«-társulatban. Nyolcadik éve játszottam a kasszát dídot. Először, 1958-ban a felejtetetlen Gelert Endre rendezett, mint Napóleon Shanc »A sors embere« című egyfelvonásosában, mint szíves évek főszereplője. Azóta szinte minden műfajban, versben, rádiójátékban, filmben és legutóbb szabadidőben játszottam Bonapartot. A József Attila Színházban tovább játszom a zenés szerepeket, de beálltam, hogy nagy örömmel alakítsam tavaly »Droggyárak« című Williamson Tom szerepét, a napjainkban a zenés vígjáték mellett egy jó poétai szerepre is.

Operettszínház

— Köszönetkérdés! — mondta Székely László, az Operettszínház igazgatója. — A ruhák és a díszletek nagy része már át is szállították a színházi színházba, melyet most hagyott át a Nemzeti Színház társulat. Először premierünk egy órást mutatunk lezár, ebben mutatunk be »Morgani Mária, az Operettszínház új lapja. Sándor János pedig Török István szerepét alakítja Csécs Jánosnál felöltve a »Marica gonfó«-ban, bemutatjuk az »Egy új Valencában« című Strauss nagyoperettjét és a »Pillay«-című musicalt.

— Sándor László hírvető már említette nekem, hogy játszott ebben az érdekes darabban — magyarázza Csécs János a »My fair Lady«-t egyik lányja. — Ez a musical a Koldusoperát folytatja. Dicső Mazi egyik felesége, Lucyval Amerikába utazik. Pillay, Mazi másik felesége férjében aludt ötöt vágy Amerikába. Beálltam, nem tudom még melyik szerepet kapom, Pillay-e vagy Lucy, de egy bizonyos: Dicső Mazi menzét kapom. N. J.

FILM Színház MUZSIKA

Szabadterti
színházak:
Szeged
Morgani Színház
Szombathely

11. Hét Hírbeszámoló

Bemutatjuk
A siker Ára
című filmet

Arató a tegnapi
Gombaszógi Éle

1966. aug. 19.
Ára: 3 Ft
K. előfolyam

33

30.

64

Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság

Váci út 73.

Tervező: Dul Dezső

A társadalombiztosítás fontosságát hangsúlyozó 21 szintes épület legmagasabb pontja 72 m, ezzel a főváros – magassági sorrendben – második magasháza. A vasbetonfödémek szinteket könnyűszerkezetes homlokzat köríti.

A tervező 1950-től az ÁÉTV műteremvezetője. 1958-ban Ybl-díját az Erzsébet királyné úti iskoláért kapta, mely a szocialista realizmus szerkezeti és formai elemeivel szakítva modernista stílusban készült.

Az '50-es, '60-as években parapetes-szalagablakos, travertin burkolatú, igényes kialakítású lakóépületeivel tűnt ki, melyek a korszak legjobb épületei közé tartoztak (pl. Mártírok útja 27., 47. és 49.). Középmagas lakóháza az ország több városában épült.

[illegible]

HATÁR ÉS KÖZELÉSI

MAGYAR IFFJŰSÁG

26.
KÖLTSÉG
HATÁR ÉS KÖZELÉSI

TANÁCSADÓK A KISZ VII. KONGRESSZUSA
Tudományok és Szociális Tudományok
A Kispesti Börtönben tartottak meg előadásokat

1967.

31.

66

Árpád hídfői lakótelep

Róbert Károly körút, Váci út, Dagály utca, Népfürdő utca

Tervező: Ágoston Miklós

A területben az ötvenes évektől kezdve kiemelt feladat volt a lakásépítés, ennek egyik helyszíne az Árpád híd pesti hídfője volt. Az 1990 előtti időszakot a mennyiségi lakáshiány dominálta. Az 1960-ban indult 15 éves lakásprogram 1 millió lakás felépítését tűzte ki célul, de az ezt követő 5 éves tervek is nagy hangsúlyt helyeztek az új lakásépítésre. Az 1980-as évek második felében történt változás, amikor a városi népesség növekedési ütemének csökkenése következtében a politika alacsonyabb lakásépítési számokat is elfogadott.

A lakótelep kedveltségét a parkosított környezet, a kiváló tömegközlekedési lehetőségek, a kiszolgáló intézmények alapozták meg. Az épületek terveit a XI. kerületi Fehérvári út egyik házáról adaptálták.

1968.

Belsőépítész:	Király József (KÖZTI)
Stílus:	Walther Gábor
Gépjellemzők:	Kovács Miklós Falta Imre Simon Ferenc Kovács Ottó Szabó Kálmán
Tervezés éve:	1968
Beruházó:	Hungária Értéktár és Szállodai Vállalat
Költségek:	29 300 000 Ft
Építési költség:	3 700 000 Ft
Régi rész:	41 388 m ² , 420 F/m ²
Új rész:	17 300 000 Ft
Új rész:	10 043 m ² , 1180 F/m ²
Felépítés:	12 000 000 Ft
Felépítés:	Károlyi József (Hévíz László)

Margitszigeti Nagyszálló korszerűsítése, Budapest
Építész: Malomszky József (KÖZTI)

Főbejárati
Értéktár és
Közlekedési
Műhely
Hauptingang

magyar építőművészet 1968/4

Mikor felkérték, hogy a Szegedi Nagyszálló átépítéséről írjak kritikát-értékelő ímertetést, részben örültem, részben kissé féltam. Örültem, mert mindig tanulós és magtiszta feladat építészeti alkotóműhelybe bepillantani, és munkájukról véleményt formálni, de féltam a témától. A Nagyszálló öreg, elavult, nem különösebben értékes jelentős épületre gondoltam, amelynek bontása vagy fenntartása vitatott téma volt, és nehezen tudtam meggyőző építészeti rekonstrukció elképzelni. Ilyen esetekben sokféle veszély kísért. Ha az építész a külsőt díszíti fel, mint pl. a Corvin-műhely, zavaró a külsőszerszég: a tartalom és forma ellentmondás. Ha teljesen átépítik a belső, gazdasági oldalról számolható, mert ez esetben az új épület a racionálisabb megoldás. Végül, ha a régi és új kapcsolja, meg kell küzdenie a harmóniáért. Az építész ezt a harmadik megoldást választotta és sikerült egyrészt fogja az épület egészét.

A Nagyszálló maga közel száz éves: 1878-ban épült, tehát hogy Ybl tervei szerint. Eredeti rendeltetése bizonytalan, előbb uralkodói nyaraló; mindenesetre sokig lakott is volt. Korábbi klasszikus, klasszicizáló jellegű homlokzata, egészen belső melléképítménye tanúskodik koráról. A húszas években Wilder Gyula magtoldja az északi-déli szárnyat egy merőleges részre, így az L formát nyer. A harmincas években kissé visszavonult harmadik emelet kerül a magtoldott helyre: ebben az épület peridusban használnak bauxitbetont, amely az 1965-ös átvétel után 1966 januárjában nem bírja tovább a terhelést, és részleges bomlás következik be a szerkezetre kiüritett szallóban.

Ekkor vesztők fel a kérdés: érdemes-e az épületet fenntartani? A gazdasági megfontolások győznek: a teljes korszerűsítés melletti helyreállítás gondolata. A tervezéstől a befejezésig megvalósult mindössze két év telik el, ami önmagában is szép eredmény.

A régi L alakú épület lényegében megmaradt a bauxit szerkezetek teljes kicserélésével, a szobaegységek felújításával. A régi, tágas, nagyméretű szobák és apartmanok berendezése változatlan. Intarziák, nemes anyagok, a műfajon belül izléses és szeszhangolt „szil”-bútorozatok a korszerű fürdőszobákkal és technikai berendezésekkel párosulva valóban „múltidőn felül” kategóriát biztosítanak.

Az új, földszintes rész az L alakú épület hosszabb, északi szárny U alakban öleli körül: acélváz, rafterben tervezett, fegyverezett megoldás, mely kihangsúlyozott, széles vízszintes sávot adó luxusszálló burkolt frizével, egyszerű tömegével jól egészíti ki, sőt szinte rendezi a kissé bizonytalan tömegű régi épületet. Különösen a két, Dunával párhuzamos hosszú oldalon, a part felől és a nagy, plázisos parkról felől a régi és új kiegyensúlyozott egység válik.

Ezt a kedvet őszintén a régi épület történelmi színe és az alumínium-friz, a nyílászárók ezüstös félsége, a szintén fehér mozaik falmű-burkolatok és a fém szürkésű függönyök világos színgyűjtése következtében szeljük. A lábazat követi a régi épületek lábazati magasságát, de kissé alacsonyabb, mint a régi „alany” az acélkereteket, legalábbis számomra a Mies van der Rohe-nál megszokott acélkereteket megmutatva meggyőzőbb lett volna.

Ellenérvelés lehet, hogy a friz és a lábazat egyaránt előrelép, és közrefogja az üvegteret vagy mozaikkal burkolt falat.

A szálló főbejárata a Duna felőli oldalon van. (Új benzinkút a közelben, tágas parkolási lehetőség jelzi a közlekedési helyszínt figyelembevétele.) A nagy acélkeretű előtérő gondosan kikerüli a százados fikat.

A tágas előcsarnokban alacsonyabb, szigetként „beültetve” helyezkedik el a recepció, a telek- és „hostess”-szobák és egyéb üzemi helyiségek tömbje. A szállóba felvezető lépcsőhidat a térarányban érzetesen halvány kompromisszumot, de aztán a régi épület alatti új hall bőségesen kárpótolt ezért nagyvonalú kialakításával. A hallon át az „U”-túró szárnyba jutunk: az étterembe, amely teljes üvegfallal, tölve újra a zöld környezet és a terezt felé nyitja a tért. Az északi oldalon van a kábelmas, háromszögletű adagoló konyha, talán Budapest legnagyobb, legkorszerűbb konyhája: méretezését a tereztől nagy nyári forgalma indokolja.

A konyha lényegében üzem, az üvegfallal mögött kinyitott vezetékekkel, szállítócsatornákkal, raktsakkal, kasszákkal, és az nyilvánvalóan nem is titkolható. A főbejárathoz gépkocsival érkezve vagy az épületet a tereztől közelítve az üzemi rész az együttes egésznek alárendelt része marad, de a városi autósok-magától felől, északi, talán az első benyomás milyennek kissé eluralkodó hatása. A tervezés ezen egyikeként tegyük, igen jó, hogy a gazdasági forgalom — amely egyrészt a főbejárati közelében zavaróan hatna — zárt térben való rakodást biztosít. A főbejárati központi gázvezeték történelmi.

32.

68

Fővárosi Vízművek székháza

Váci út 23-27.

Tervező: Hofer Miklós

A Váci út és a Dózsa György út sarkán építették fel a Fővárosi Vízművek 16 szintes székházát és 7 szintes munkásszállóját, amelyet a Középülettervező Vállalat vezetőtervezője, Hofer Miklós egyetemi tanár tervezett. A két ütemben megvalósult beruházás generálkivitelezője a Középületépítő Vállalat volt. Első ütemben az irodaház, a másodikban a konyha, az étterem és az üzemviteli központ, majd 1982-ben a munkásszálló készült el.

A toronyépület szerkezeti magja négy vasbeton cső, ezekben helyezték el a lépcsőházakat, a lifteket és a mellékhelyiségeket. Az épületek homlokzatán elhelyezett előre gyártott betonelemeket a Fővárosi Vízművek egyik telepén készítették. A Váci út mentén tervezett uszodaépület nem készült el.

1969.

Láng Művelődési Központ

Rozsnyai utca 3.

Tervező: Tokár György

A Láng Kultúrház az 1930-as évek végén a Láng-gyári tisztviselői sportkör részeként hozták létre. Láng Gusztáv és László gyártulajdonosok támogatták a sportot és a kultúrát, megalították a szimfonikus zenekart, könyvtárat nyitottak. A szocialista brigádmozgalom a vállalati művelődési otthonok tevékenységének bővítését kezdeményezte Dolgozók Általános Iskolájával, művészeti szakkörökkel. A SZOT, a Vasas Szakszervezet és a Láng Gépgyár összefogásával, 20 millió forintos beruházással felújították, bővítették a művelődési házat.

1970.

1. ábra. SZOT Irodaház
Makro-fotó a Róbert Károly körút felől

Szakszervezeti nyomda és irodaház
(Budapest XIII., Váci út 71.)

DUL DEBŐ

Beép. térf.: 78 000 m³
Kivitelezési költség: 102 000 000,— Ft
Tervező: Általános Építéstervező Vállalat
Építész: Dul Dező
Statikus: Könyv Zoltán
Gépjár: Bihari Tamás, Pogácsa Dező, Boross Árpád
Földmunkák: Fekete István
Út és tereprendezés: Lénárt András
Kivitelező: 22. sz. Állami Építőipari Vállalat

Budapest fejlődésének már évtizedek óta az É-i irány a jellemzője. E fejlődés meggyorsulásával lehet számolni az Árpád-híd mindkét hídfőjénél, ezért erre a területekre kiűrt városrendezési pályázatok tisztázták a területek fejlesztési lehetőségeit. Fenti épület az Árpád-híd pesti hídfőjénél kialakítandó városközpont egyik elemét képezi. A területnek igen jó közlekedési adottságai vannak, Váci úti földalatti vasút, Hungária körúti gyorsvasút mint távlati elképzelések jönnek számításba, de a jelenlegi körúti és villamoson történő megközelítése is jól megoldott. A terület elavult barakkszerű raktárépületekkel van csak beépítve, tehát a jelentkező szanálási költség jelentéktelen. Rendkívül lényeges, hogy a területen megoldható az egyre fokozott igényekkel jelentkező gépkocsiparkolás kérdése is.

Fenti adottságok a terület maximális kihasználását indokolják, ezért feltétlenül helyesnek látszik a Fővárosi Tanácsnak az az elképzelése, hogy a területen felépülő épületek jórészt magasépület

532

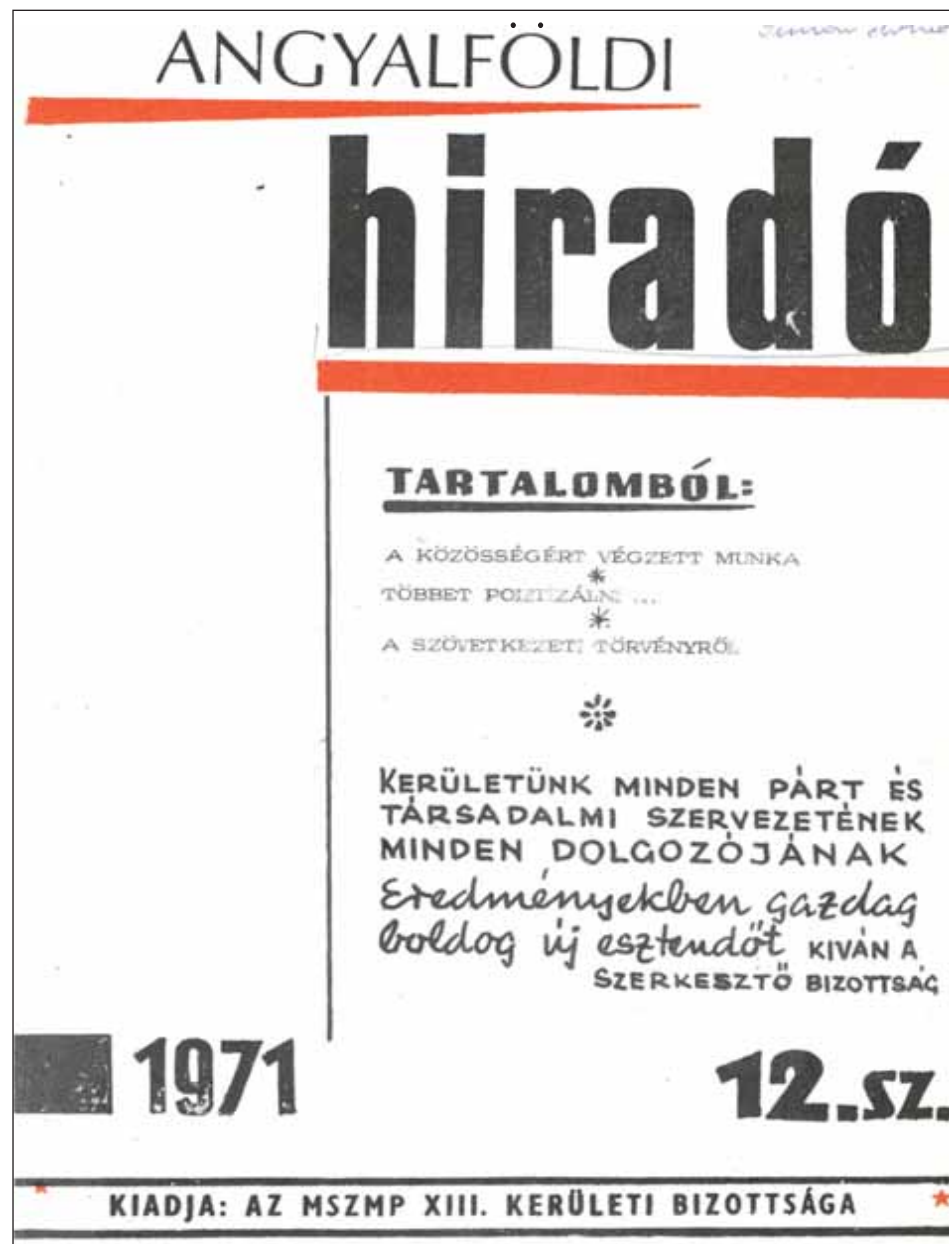
Volga Szálló

Váci út 33.

Tervező: dr. Finta József

A hotel megnyitását az 1971-es Vadászati Világkiállítás indokolta. Mivel az építésre kevés idő állt rendelkezésre, úttörőnek számító módszerrel, előregyártott házgyári panelelemekkel tervezte meg Finta József a tízemeletes hotelszárnyat, a bejárati és éttermi szárny acélszerkezettel és vasbeton homlokzati panelekből készült – kiemelkedő tervezői innovációval. A Volga Szálló példaként szolgált a Brnóban és Prágában hasonló módszerrel épített hoteleknek. Az IBIS Szállóként bezárt épületet 2013-ban bontották le egy új irodaház építése érdekében.

1971.

35.

74

Csángó lakótelep

Csángó utca, Hun utca, Lehel utca

Tervező: na.

A 15 éves lakásépítési program első szakaszában a Váci úthoz, az akkor itt üzemelő gyárakhoz, honvédségi intézményekhez közeli, jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkező területen 10 emeletes sávházak épültek. A korábbiakhoz képest nagyobb fesztávú szerkezetből kényelmesebb szobákat és jobb térkapcsolatokat lehetett kialakítani. A panellakások összkomfortosak, távfűtésűek. A parkosított környezet és az alapfokú intézmények miatt az ingatlanok tartják értéküket a több ezer lakást tartalmazó lakótelepen.

1972.

36.

76

Irodaház, volt Medicor székház

Visegrádi utca 49.

Tervező: Gulyás Zoltán

Gulyás Zoltán (1930–2000) 1951–1954 között Janáky István mellett a KÖZTI-ben a budai vár és a miskolci egyetem tervein dolgozott, 1954–1955-ben Koreába ment, hogy a háború utáni újjáépítést segítse. 1956-tól az IPARTERV tervezője. 1962-ben a Fehérvári út 17. sz. lakóház tervéért Ybl-díjat kapott. 1968-tól a BME Ipari Épülettervezési Tanszékén, 1970-től a MÉSZ Mesteriskoláján tíz éven át mesterként működött. 1978-ban az IPARTERV irodavezetője lett. 1986-ban több kollégájával alapította meg a MATERV nevű céget. Fő művei: Fehérvári úti lakóház (1960), Chemolimpex székház (1963), Rózsakert eszpresszó Hévízen, Medicor székház (1973). Munkái eredeti gondolkodásról és kifinomult formaérzékről tanúskodnak.

1973.

Hegedüs Géza

Új-Lipōtvāros

[illegible]

Szűriken 1918. végén napilapban, az eladó világháború véget jeltet fel a Jai Budapestre; akkor is monderkeli éppen az éjert kezdett. Apám papirusos volt, bol' önálló papirkereskedő, hol papirkereskedésit világháború firtorvénfirtet; anyám is papirkereskedő önálló bol' székeltorvén. Aptamnak is, anyám borok-ságának is régi ismeret volt Andráshy bícsi, azaz Andráshy Zsigmond boritokgyáros és papirusmól nagyrkereskedő, akinek üzlete és máhlye sajtó lakaltán, az Úgyvöl szék 18. szék alatt volt. O' bészitir a szűriken, hogy a házában bérleték ki azot a földhözir, s székelt lakalt, amely azután kiadó kerestorvén.

[illegible]

A költészet lakodalmán, a Vengriák ápr. 23. altár (III. emelet 1.), mindössze két évig lakott, 1932 és 1934 között. Alkalmi ar időben kezdett nagy hangjával kibővíteni az addig csak helyreint. hepcsup Uj-Lipovics. Ezbe némelyk építők egycsere; meghozzavolták a Pannónia utat, megcsúszott a Tátra és a Hollán utat (most ezeket Rajk László, Sallai István és Füst Sándor utáinknak hívják). A Vengriák utca évek óta csak az utca volt, hogy indokolt társaság egy új Uj-Lipovics-ot is láttak lakni. De közben leköltözött fehérváriaknak frissítésként fontos állomás, hogy a Vengriák utca mellett a Magyarok, Engelen óvami. Itt képművészetük meg igen-igen bizonytalan világát, meg a marxista világát. Sok évekig kommunizmusnak láttam magamat, holott onnantól átírtam voltam, de egyetemi kollégáim és akkori jóbarátom, Sándor Endre rábeszélte: jöjjönök a Szocializmusba.

Pártha, amolyanak kelles ismeretterjesztő előadása maradtam egészen 1945-ig (illetve gyűlöletleng csak 1940-ig, mert akkor a sorrendem becsodolt a háborús kalamajkába, és csak a háború végén vetődtem haza, amikor már a Magyar Kommunista Pártha lépett).

[illegible][illegible]

Meggyőzően ősi-lipővárosi vagyok. Egy-két ízben a feleségemmel felvetette, hogy jobb lenne talán Budára költöznöm, erősebb táj. Dnyakov én előbbre nem írt és azóta létezem: „Kivándoroltak?” — Szeretek utazni, de azért, hogy hazajöjsek. Szeretem egész Budapestet, de úgy, hogy az Új-Lipővárosba menjek haza. Itt is nézem a világot.

37.

78

Domus Áruház

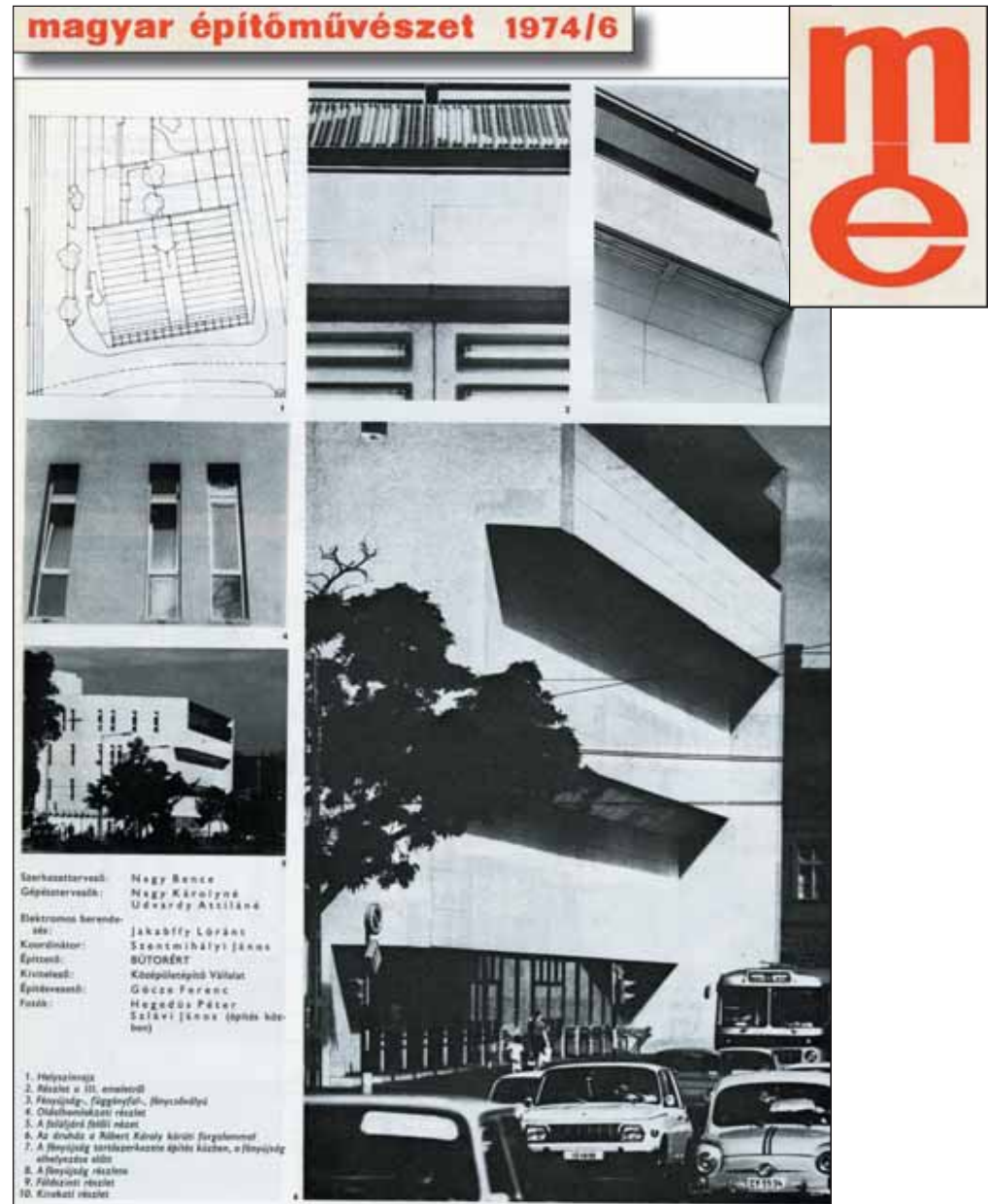
Róbert Károly körút 67.

Tervező: Lázár Antal, Reimholz Péter

A hazai áruházi bútorkereskedelem alapjainak lerakása a Domus jogelődjének, a Bútorért Vállalatnak a nevéhez fűződik. A Bútorért teremtette meg a kulturált bútorkereskedelem alapjait azzal, hogy a budapesti Domus Áruházat Közép-Európa legnagyobb lakberendezési áruházaként megnyitotta. A Domus-hálózat kiépítésével a céget az ország akkor legnagyobb és legismertebb áruházláncává tette. A vasbetonszerkezetű épület építészettörténeti jelentőségét az oszlopok nélküli hatalmas terek és a rendhagyó, reklámértékű tömegképzés jelentik.

Fővárosi rendelettel védett épület.

1974.

38.

80

Vasas Kézilabda Csarnok

Fáy utca 58.

Tervező: Kapsza Miklós

Az épület alapterülete 3600 m². Kézilabda-, teremfoci-mérkőzések, versenyek megrendezésén kívül kulturális és kerületi eseményeknek is helyt ad.

1975.

39.

82

OFOTÉRT irodaház

Reitter Ferenc utca 49.

Tervező: na.

A Reitter Ferenc és az Országbíró utca sarkán álló irodaház 2700 m², szintszáma kilenc, a hetvenes években a cég központja működött itt. Műszereket, laboratóriumi eszközöket gyártottak – összedolgozva a Magyar Optikai Művekkel. Ma bérirodaházként működik.

40.

84

KISZ KB székház

Pozsonyi út 79.

Tervező: Dul Dezső

A KISZ KB irodaházát az Általános Építészeti Tervező Vállalat munkatársai tervezték: Dul Dezső, Kovács János, Kigyóssy Ágnes. A jellegzetes függőnyfalas kialakítású homlokzat tervezésében a Fémmunkás Vállalat is részt vett.

Az igényeknek megfelelően a jellegzetes, egymás mellett elcsúsztatott, fekvő téglatestek egy lepényépület fölött helyezkednek el. A lepényépületben kaptak helyet a fogadóterek, a tanácskozótermek és az egyéb kiszolgáló funkciók. Az emeleteken található a Duna felé és a Pozsonyi útra néző irodák. A monolitszerkezetű, síklemezes födémekkel épült irodaház függőnyfalaival újdonságnak számított a kor építészetében. Ma a K&H Bank irodaháza.

1977.

41.

86

Magyar Államkincstár

Váci út 71.

Tervező: Pázmándi Margit

Pázmándi Margit a XIII. kerületi pártbizottság számára tervezte a négyszintes, közel kilencezer m²-es épületet. A reprezentatív funkciót az egyszerű tömegképzés, a hatalmas külső lépcsősorok, a műkö lamellák szigorú sora, a hatalmas belső terek jelezték. A rendszerváltást követően az Alkotmánybíróság székhelyét alakították itt ki. Pázmándi Margit (1930–1995) Gyulyás Zoltán, Jurcsik Károly és Arnóth Lajos évfolyamtársaként kapott diplomát 1952-ben, majd a KÖZTI-ben Rimanóczy Gyula műtermében dolgozott. Nyugdíjazásáig az ÁÉTI tervezője volt, ahol sok jelentős középület tervezésére kapott megbízást. Ő az egyetlen építész, aki kétszer kapott Ybl Miklós-díjat – 1965-ben a balatonfüredi Annabella szállóért, 1986-ban életművéért.

1978.

Nemcsak nevében központ!

A tagas előcsarnokba lépve egy pillanatra olyan érzésem támadt, hogy eltévesztettem a házszámot. Az anyalföldi József Attila Művelődési Központ fogadótere ugyanis kissé kopottas külsejű vendégház az emlékeztetőmbe. Most barátságos, élénk színek, izléses fotelek és asztalok, meghitt tv-sarok csalogatja beljébe a látogatókat. Az információ pultnál — ahol a könyvtár is működik — örömmel fogadnak minden újonnan érkezőt. Sőt, már az első percek élményei szolgálnak. Tehetős, fiatal szórakozók, grafikusok, festőművészek alkotásainak rendezett „mini-kiallítás” vonzza a tekintetet.

Beljebb haladva a házban, meg kell állapítani, hogy a többi helyiségnek bizony még nem jutott az új ruhából. A fogadtatás derűs érzését azonban ez sem rombolja szét.

Hosszú évek óta nemcsak nevében, hanem működése tartalmában is valódi központja a művelődésnek Anyalföldön a József Attila tér 4. szám alatti épület. Igaz, a környék több mint száz vendéglátópari egységének java része közelebb esik a gyárakhoz, mint a kultúra otthona, mégis ma már egyre ritkábban hangzik el jogos sirán a házigazdák részéről: félreeső helyen vagyunk, „eltévednek” az emberek, mielőtt ideérnének. Mintegy 1200 állandó látogatójuk van, és az alkalmi érdeklődőkről akkor még nem is szólunk.

Hogyan tudják ébren tartani az érdeklődést? Azaz: mit nyújtanak a környék lakóinak a gyárak dolgozóinak? Erről érdeklődtem. Okányi Ferenc művészeti vezetővel.

— Egyeznek-e az igények a Művelődési Központ elképzeléseivel?

— Nem minden esetben. Meg kell azonban mondanom, hogy ebben a kérdésben lassú, de folyamatos szemléletváltozás tapasztalható. Mi természetesen arra törekszünk, hogy minden esetben — legyen akár irodalmi vetélkedő művészi illusztráció-

Munkában a képzőművészeti szakkör szobrászal

Folyamatos szemléletváltozás

— Teréknyiségünk lényegesen szélesebb körű a falainkon belül — mondta a művészeti vezető. — Együttműködési szerződések révén szoros kapcsolatot tartunk olyan nagyvállalatokkal, mint például a Medior, a SZIM, az Elektromos Művek, az Elzett; Ganz Mérőműszerek Gyára és a BVSZ — hogy csak néhányat említsék a sorból. Emellett négy munkásszállás lakóinak művelődéséről, szabad idejük kulturált eltöltéséről is igyekszünk gondoskodni.

— Ez szépen, de kissé általánosan hangzik. Hallhatnánk valamit részletesebben erről az együttműködésről?

— Évente 150–200 vállalati rendezvényt szervezünk, a gyárakkal közösen. Irodalmi esteket, népszerű tudományos előadásokat, író—olvasó találkozókat, filmvetítéseket, és nem utolsósorban színvonalas kiállításokat juttatunk el az anyalföldi gyárakba, és a munkásszállókba is. Rendszeres összejöveteleken módszertani segítséget nyújtunk a vállalatok kulturális vezetőinek.

sáról, vagy vidám, zenés műsorról szó — valódi kulturális értékkel ismeretessük meg a dolgozókat. Eleinte bizony az igények csak az évről évre megrendezésre kerülő ünnepségekre terjedtek ki. Később, mikor a vállalatok kulturális ráébredtek, hogy jóval szélesebb lehetőségeket nyújtunk ennél, nőttek a követelmények, aminek persze szívből örültünk. Ekkoriban viszont gondot jelentett, hogy gyakran elkedvetlenedtek a vendéglátók, ha kevésbé híreves műcsiszerekkel mentünk. Időbe telt, míg a közönség reagálása segítségével megértették, hogy a siker mindenek felett a produkció minőségétől függ.

Első helyen a filmek

— Jelenleg mik a legkedveltebb programok a munkások körében?

— Kétséghelyen filmsorozataink aratják a legnagyobb sikert. Általában archiv filmekkel jelentkezik, amiket a mozik már régen nem vetítenek. Az előbbiekben már említett fejlődési folyamat egyik eredményeként tartom, hogy „Látogatóban” című műsoraink népszerűek lettek. Egy-egy ilyen alkalommal művészek és gyári dolgozók találkozási pontja kerül sor. A műsor és a kötetlen beszélgetés szinte egybe fonódik, és emberközelibe kerülnek azok, akiket eddig a jelenlétük többsége csak képernyőn vagy a pódiumon láthatott. Kiállításainkat is mindig élénk érdeklődés kíséri a gyárakban. Évente 7–8 tárlatot rendezünk. Gyakran mutatjuk be amatőrök, munkások alkotásait. Helyt adunk a formabontó, újszerű próbálkozásoknak is, azonban ügyelünk a fokozatosságra. Az avantgárd irányzatokkal nem „fejbe kolintani” kívánjuk az embereket,

Művészi tornagyakorlatok a gyerekekkel

42.

88

Thermál Hotel Margitsziget

Margitsziget

Tervező: Kéry Gyula

A Szent Margit Gyógyfürdő helyén készült el a főváros második gyógyszállója a Margitsziget gyógyvizére települve. A 206 szobához komplex vízgyógyászat és étterem épült – tömegében a régi Nagyszállóhoz illeszkedően. 2001-ben a teljes felújítás magassági bővítéssel is járt, mely máig tartó szakmai viták tárgya. Az elegáns szálloda most 267 szobával rendelkezik, amelyek mindegyike balkonos, csodálatos kilátással a Dunára és a parkra. Az úszómedencével és szaunával bővült gyógyászati részleg más kontinensekről is vonzza a látogatókat.

1979.

50 éves a Madarász utcai Gyermekkorház

A Madarász utcai Csicsamó és Gyermekkorház benévezése

Némi Gyermekkorházban kezdte pályáját mint ifj. Bárány János professzor közvetlen munkatársa és társasága az első átfogó magyar nyelvű gyermekgyógyászati tankönyv megírásában. Azokat a tapasztalatokat használta fel a Madarász utcai kórház megvalósításában, amit klinikai munkája során és több éven át külföldi intézetben szerzett. Ennek köszönhető, hogy a maga idejében korszerű kb. 200 ágyas kórházat avathatott fel a főváros.

„A Váci út mentén, a Triposzt térségében épült a kórház. Ott, ahol rövid idővel ezelőtt még szemétdombok álltak, kedves szép park virul, közepén nagy játszótérrel... A szép környezetben nem a szörnyű ridg kórházi lép áll előttünk, hanem a modern egészségügyi kultúrának világos, lélekemelő öröksége.” Ezekkel a szavakkal üdvözlö a Népszava 1929. október 1-i száma kórházunk létrejöttét. A kórház „Madarász utcai Csicsamó- és Gyermekosztály” néven kezdte meg működését, mint a Rókus Kórház fiók-kórháza. Elnevezése 1932-ben „Madarász utcai Csicsamó- és Gyermekkorház”-ra változott.

A gyermekgyógyász Fleisch Ármán mellett a többi orvosi szakágnak is olyan kiemelkedő képviselői működtek a kórházban mint Mikló Vilmos, majd Schmidt Lajos sebész professzorok, Endes Pongrácz patológus (később szintén tanácsvezető) és mások. Innen indult a jelen és a közeljövő sok vezető beosztású gyermekorvosának pályája is. A maga idejében a kórház a felvételre váró gyógyításán kívül a járóbeteg-ellátás feladatát is teljesítette. Orvosi szinte megszokás nékül, a nap minden órájában végeztek a hirtelenjött és az ún. „szegény betegek” ambuláns kezelését. Karitatív feladatokat is magának írták a kórház. Ezenként főbbként az az év végi ünnepeken rendszeresen megajándékozta az ápolókat azokból az adományokból, amit társadalmi segítségéből összegyűjtött. Holán Herrik a Rókus Kórház történetéről szóló tanulmányában így értékelte a kórház jelentőségét: „...A Madarász utcai Csicsamó- és Gyermekkorház a főváros egyik legszépebb kerületében Angyalföldön a gyermekhalandóság leküzdésének fontos tényezője volt.”

A kórház életének ezen korszakát a második világháború zárta le, a néppolitisztika törvények távozása kényserlettel Fleish Ármán, aki 1943. december 31-én nyugdíjára került. A kórházat 1944-ben kitéleptették, épületei a házi romok sűrűjében súlyosan megrongálódtak. 1947. május 1-én nyílt meg újra. Helyreállítás során semmi sem nehezítette a feladatokat. Mint a Népszava egykorú cikkéből megtudjuk: „...az építkezés befejezése előtt a főváros pénzügyi helyzete rosszabbodott és az intézményi akarták a további munkát, de a környékbeli üzemek szociális munkái ésként vállalták, hogy előadják a hátralevő feladatokat”.

Az újjáépített kórház vezetőségét Kapus Gyula dr. egyetemi magántanár vette át. Neki is olyan kiváló munkatársai akadnak, mint Strehlinger Lajos dr. egyetemi magántanár, aki nagy tapasztaltú felnőttbőrből vált a hazai gyermeksebész egyik úttörőjévé. A fül-orr-gégészeti vezetője Pesti Lajos dr. egyetemi magántanár lett, a szék területén kiváló művelője és továbbfejlesztője. Kapus Gyulának és munkatársainak sikerült az elmozdított és gyakorlati, tudomány és az élet elválaszthatatlanságát bizonyítani, Budapest elsőnek Angyalföldön megvalósítva a felvétel- és a járóbeteg-ellátás integrálását, az ún. „kórház-pótló” szék egyetértését. E munkásság megbecsülését a kormányzat a Kossuth-díjjal jelezte ki. 1958 óta helyén a jelenlegi vezetőség. Munkáját nagyban megkönnyítette, hogy az a szellem, amely Fleish Ármán működése alatt honosodott meg, tovább él. Kapus Gyula irányítása idején, először a szorosan együttműködő áldozatkész kórházi közösség fennmaradását. Strehlinger Lajos és Pesti Lajos elvezetése súlyosan érintette ugyan a kórházat azonban sikerült munkájuk méltó folytatását biztosítani, részben tanítványaikkal. 50 év még egy kórház életében sem elhanyagolható idő, a paediatricus pedig az elmúlt 50 év különösen nagy fejlődés korszaka volt. Betegségek tűntek el és ismeretlenek merültek fel, új módszerek jelentek meg a diagnosztikában, új lehetőségek nyíltak a terápiában, megváltoztak a követelmények a higiénia a munkakörülmények terén stb. Új, hely- és szakemberigényes módszerek születtek a kórházban, sok feladat elvégzése ezért nehézségekbe ütközött. Nagyobb szabású rekonstrukció kilitástalanításában kisebb átalakításokkal, módosításokkal kellett lépésenként a legrövidebb idő alatt a kórház állapotát javítani és magasabb szintű követelmények teljesítése érdekében.

Igy létesült a kórház régi felvételi részlegének átépítésével ambulancia, személyzeti ebédlő, gazdasági tractus és orvosi könyvtár még az 50-es években. A 60-as évek legelején került boxosítás a csicsamóosztály, külön koraszülöttosztállyal, a főépület emeletén. A földszinten megújult gondnoki lakásból nagyobb alapterületű központi laboratórium létesült. A régi laboratórium helyén 4 ágyas intenzív osztály nyílt, ekkor között az orvosi ban. Elfogadható műveletrend és szociális-higiénia helyiségek készülték. A 70-es években a kórház homlokzatát részben felvétel részleg épült. Egyidejűleg a röntgenosztály is megújult, részben lehetővé téve egy második diagnosztikus kézzel felállítását.

ORVOSI
HETILAP

43.

90

Szakorvosi rendelőintézet

Szegedi út 17.

Tervező: Abaváry Mihály

A KÖZTI (tervezők: Simon Béláné, Abaváry Mihály, Nagy Imréné, Gyetvai Béla) által tervezett szakrendelő több mint 30 éve szolgálja a kerület egyre bővülő lakosságát. A 2006-os teljes körű rekonstrukciót a kerületi önkormányzat 1,3 milliárd forinttal finanszírozta az elérhető legkorszerűbb orvosi felszereltséget biztosítva (egynapos sebészet). A hétszintes, közép-folyosós épület felújítási terveit Nagy Erzsébet (ÉLITI) készítette nagy gondossággal.

Abaváry Mihály építész 2012-ben vette át gyémántdiplomáját a Budapesti Műszaki Egyetemen.

1980.

Ügyek és emberek

Panaszok a toronyházban

„Olyan kijelentést tett: Örüljek, hogy ingyen kezelnek. Nagyon kérem, segítsenek, mert ha Önök sem tudnak segíteni, nem tudom, kihez forduljak. Pénz nélkül pedig nem lehet megélni.”

Néhány betegeimre való tekintettel fordulok Önökhez, remélve, hogy ügyem megoldást nyer. 21 éves vagyok. Budapestben dolgozom a Csömögi Értékpapír Gyárban. 1974 óta, mint betanított munkás. Körülbelül öt éve asztmás lettem, azóta sajnos sokat betegeskedem. A gyár már kétszer kérte a lefoglalásodósságot, legalább egy évre. Mind a kétszer elutasították. A körzeti orvos javaslatára fél évig flatulent szakszolgálatra voltam, mivel nem tudtam dolgozni. Ezután egy darabig dolgoztam úgy, hogy vérsó injekciókat kaptam. Sajnos, sokáig nem bírtam, jelenleg itt Budapestben a Kórházi TBC és Pulmonológiai Intézetben fekszem. Kezelt háromszor voltam a mátrabukai szanatóriumban. Szüleimnél lakunk férjemenél, akit 1979 októberében megműtöttek tüdőre. Öten vagyunk testvérek, négyen dolgoznak. Édesapám és két bátyám az építőiparban van. Van egy kishúgom, 8 éves, aki szintén asztmás. Ő a Szabadság-hegyen van. A gyárban lévszen adták meg a táppénzem idejét. Most küldtek egy táppénzes papírt, amire még járna nekem a táppénz, csak egy probléma van. A felülvizsgáló orvos, aki Hatvanból jár ki, nem hajlandó aláírni. Olyan kijelentést tett: Örüljek, hogy ingyen kezelnek... Nagyon kérem, segítsenek, mert ha Önök sem tudnak segíteni, nem tudom, kihez forduljak. Pénz nélkül pedig nem lehet megélni. Most mit tegyek? Lejár a táppénz, azt se kapom, dolgozni sem tudok a fulladásom miatt. Kérem, nézzék el a csúnya irást, de bizony remégek kézzel írtam.

Ha egy mód van rá, válaszoljanak. Reménykedve várom leveleiket!

Alatta név és pontos cím.

Fellebbezési fórumok

Sándra Zoltánné az aktakönyvtárban válogat, míg a levelet olvasom. Munkájukra jellemző leveleket-ügyeket keres a SZOT Társadalombiztosítási

Főigazgatóság Panaszoldójának esportvezető helyettese.

— Mi lett a kérdés eredménye?

— Továbbítottuk az illetékes szerszhez, a kiderült, hogy a fiatalasszony valóban jogosult továbbra is a táppénzre.

— Mégis?

— Ha a munkaképtelenség válsát megindítóan volt két év folyamatos munkaviszonya: 30 napig az előző évi átlagkeresete 13 százaléka kapja. Utána — ha még mindig nem képes dolgozni — az előző évi jelsalora és nyugdíja is beleszámít a juttatásba. Egy évig tartható táppénzes állományban. Ha tbc-s, akkor 3 évig. A keresékeptelenség 9 hónapja után az Országos Orvosszakértői Intézet Orvosi Bizottsága elé kerül, ahol megállapítják, hogy munkába állhat-e, míg az egy év letelik. Azt is vizsgálja a bizottság, hogy mennyire csökken a beteg munkaképessége. Ha az illető kéri, felmondhat neki a vállalkozás, a ilyenkor nyújtja be a rokkantsági nyugdíj igénybeállásáról kérelmét, akkor is, ha az előzetes vizsgálat nem találta rokkantságnak. Ennek alapján első fokú orvosi bizottság vizsgálja meg, amilyen határozata ellen 13 napon belül fellebbezhet, így a másodfokú orvosi bizottság elé kerül. Itt kap kézhez jagerés határozatot. Aki ezzel a határozattal nem ért egyet, hozzáuk fordul. Mi fölkerjük az iratokat, átadjuk az ügyet, s ha az iratok alapján nem szembeszökő a panaszos tények elleni határozata, akkor az Egészségügyi Főosztályunkon keresztül az Országos Orvosszakértői Intézet főigazgatójához kerül az ügy. Ő rendel el a beteg részletes vizsgálatát, a ennek alapján születik meg a végleges döntés. Bár ez a döntés csak a rokkant nyugdíját kérelmező pillanatnyi állapotát illesztsebe véve jön létre, így sokan jelszennek később újra szall a panasszal, hogy romlott az állapotuk.

— Előző hallásuk elég nehezen követhető a folyamat. Mennyi idő vesz igénybe ezt az utat végigjárni?

— Néhány hónapot. Az első és másodfokú orvosi bizottságok viszonylag gyorsan sárterődik, de a felülvizsgáló kérelmet csak az Országos Orvosszakértői Intézet főigazgatója bírálhatja el, így mála ki kell várja a kérelmező a sorát.

(Láttam az aktákban ilyen orvosi véleményi is. Egy középkorú nyír-ségi asszony kérelmét követő vizsgáló-lati anyagot. Ebben nemcsak az általa felcsorolt panaszok kivizsgálásáról tudósítanak az orvosok: szinte teljesen felszérképeztek az állapotát a szelszerítől az ideggyógyászati szempontokig.)

Postás szerepben

— Elképzelhető, hogy a kérelmező már kimerítette a táppénzkeretét, de még nem rokkantnyugdíjas. Ebben az időszakban miéltől el?

— Kérhet kivételre táppénzt, ennek összegét a beteg életkorúlményest megvizsgálva állapítjuk meg. Munkánk jelentős részét az ilyen ügyek szall ki. Mennyiségben utánuk az öregségi nyugdíjjal kapcsolatos kérdések sorakoznak.

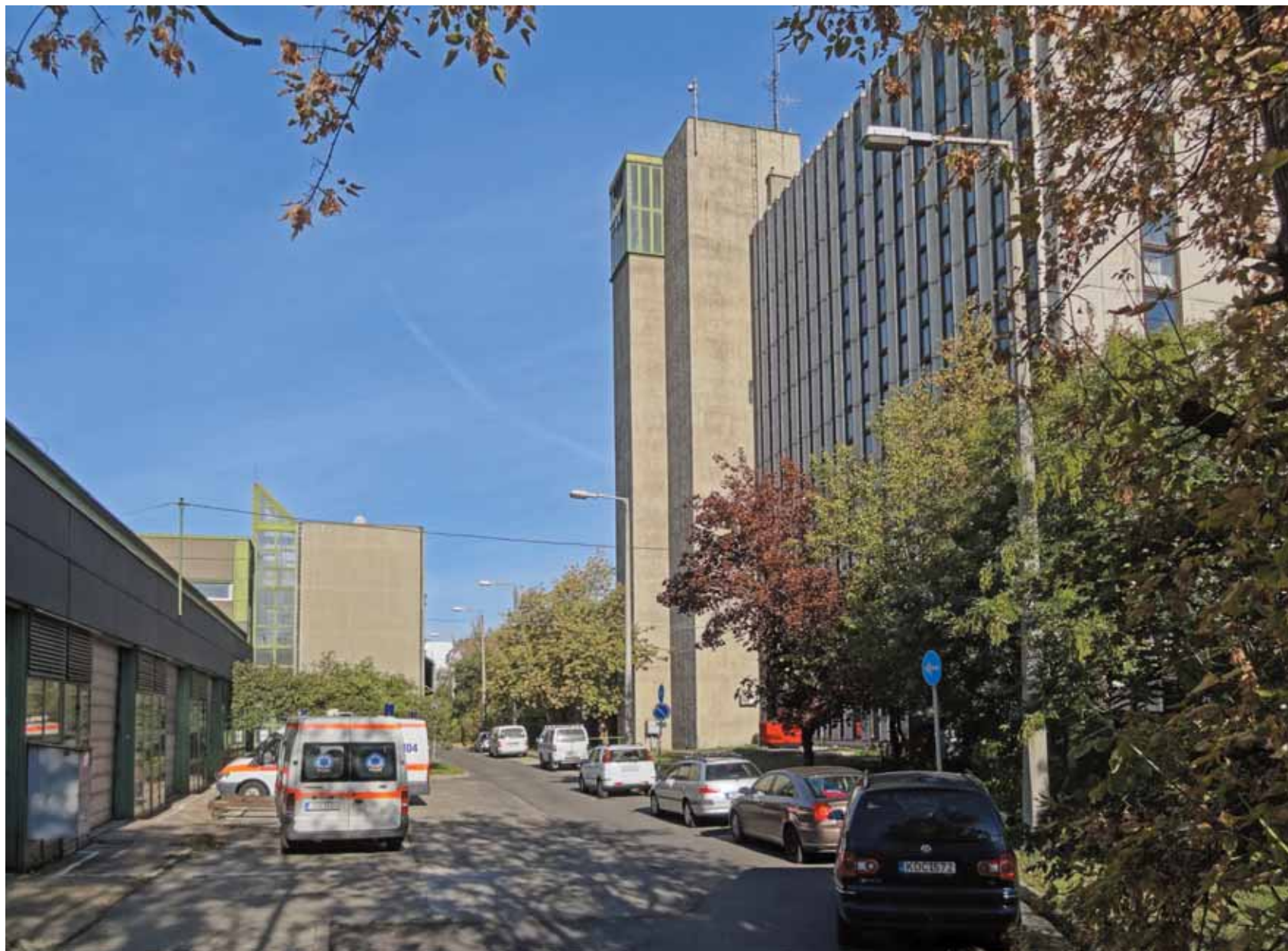
— Pedig az öregségi nyugdíjat bárki kiemmelhatja otthon.

— Nem is ez a probléma, hanem a régi munkaviszonyok igazolása. Elvértve bár, de akadnak olyan esetek, hogy az öregségi nyugdíjhoz elengedhetetlen 10 éves munkaviszonyt sem képes valaki igazolni. Ilyenkor segítünk neki. Javasoljuk, bol nézsen utána a hajdani munkaviszonyát igazoló iratoknak. A nyugdíjba kerülők természetesen minden szálszékiért harcolnak, szokni, akik a felszabadulása előtti kezdtek dolgozni, a megmaradt esedékhiányt flatulent bismnyittek. Persze olyan esetek is akadnak, amikor a vállalkozók téves információi, szálszéki hibái rövidítik meg a nyugdíjat. Ide tartoznak az is, hogy bizony sok in-

44.

92

Országos Mentőszolgálat Központ

Róbert Károly krt. 77.

Tervező: Molnár Péter

A 16 ezer m²-es épületegyüttes mentőállomást, garázst, irodákat és múzeumot foglal magában. A kilencszintes irodaház mögötti funkciókat a Mohács utcából működtetik.

Molnár Péter 1943–48 között a József Nádor Műegyetemen, majd 1953–54-ben a MÉSZ Mesteriskolán tanult. 1964-ben és 1985-ben kapott Ybl-díjat, 1992-ben Csonka Pál-díjat. A KÖZTI, a LAKÓTERV, majd az IPARTERV dolgozója volt. 1990–94 között Sylvester Ádámmal és Vajai Tamással megalapította a Tér 4 Kft.-t.

Jelentősebb épületei: OTP-lakóház Széchenyi rakpart, Kőbánya mozi, EGI-székház, Hunnia hangstúdió, Tűzoltóság Kőbánya, Kontrax irodaház Budapest. Tanítványai a mai napig megemlékeznek építészmesterükről.

1981.

A tiszta Angyalföldért

Az utóbbi esztendőök nagyarányú építkezései nyomán gyorsan változik Budapest XIII. kerülete, Angyalföld. Már sajátos nagyvárosi gondok is fellelhetők, így például nehezebbé vált a rend és a tisztaság fenntartása. Ezért foglalkozunk a kerület rendjének fejlesztésével. Első lépésként feltártuk mindazokat a hiányosságokat és hibákat, amelyek megszüntetése egyebek mellett kedvezően hat a városképre. A különféle szervek részére feladattervet készítettünk, ám a végrehajtás ellenőrzésekor kiderült, hogy az eredmény messze elmaradt a várttól.

Tavaly új programot állítottunk össze, másként csoportosítottuk a rendet és tisztaságot szolgáló teendőket, ráadásul beszámoltatást és helyszíni szemléket is beiktattunk. Ez a módszer már eredményesebb volt a korábnál, de nem eléggé. Változatlanul kevesen vettek részt a végrehajtásban, nem sikerült mozgósítani az üzemeket és a vállalatokat. Rendkívül hasznosak voltak viszont a helyszíni szemlék: megmutatták a szükséges tennivalókat, bebizonyították, hogy a rend és tisztaság nem csak egyszerűen papírmunka. Az is egyértelművé vált, hogy folyamatossá kell tenni a rendteremtő munkát a kerület lakossága és szervei részére az év teljes időtartamára. Ezt felismerve készült el az angyalföldi tanácsnál az "Egységes környezetvédelmi működési terv".

Alapvetően ebben az évben változott a helyzet, A tisztasági tevékenység az idén vált tömegméretűvé, s a korábbiaktól eltérően a kerület üzei és a kerületben dolgozó egyéb vállalatok — például a KÉV-METRÓ — is részt vettek a rendcsinálásban. A munkavégzés úgynevezett akciónapban „tetőzött”. A lakosság és az üzemek tevékenységét más-más napokra szerveztük. A lakossági munka adatai ismertek: 8400 személy vett részt s a munka értéke 5 millió forint volt.

Az üzemi és vállalati munkavégzésről nincsenek számadatok, de az alábbiak jól érzékeltetik a vállalkozások méreteit:

- üzemi környezetvédelmi tervet készítettek és körrendeletben szabályozták az egész évre szóló feladatukat, például a Magyar Hajó- és Darugyárban;
- a városkép szempontjából jelentős épületek tatarozását kezdték meg egyebek között a Láng Gépgyárban és a Fémmunkás Vállalatnál, a Volán 20. sz. Vállalat pedig felszámolja az elavult létesítményeket;
- egyes vállalatok a terveikben közeli és távlati időszakra határozták meg tennivalóikat, mint például a VBKM;
- néhány több telephelyű vállalat — köztük a Szék és Kárpitosipari Vállalat — telephelyének átszervezésével vesz részt a munkában.

A kerületi tanács elnöke felhívásban kereste meg a vállalatokat, s mintegy hetven vállalat küldött olyan fejlesztési tervet — a fentiek mellett -, amely elősegíti Angyalföld rendjének és tisztaságának a növelését. Nem kampányt akarunk, hanem munkát egész évre, hogy a "tisztá udvar, rendes ház" az egész kerületre jellemző legyen, s Angyalföld kiérdemlje a „tisztá” jelzőt.

GÁBOR GYÖRGY,
a Budapest XIII. kerületi Tanács V. B. osztályvezetője

45.

94

**Kereskedelmi Szervezési Intézet
Számítóközpontja**

Dózsa György út,
Kassák Lajos utca

Tervező: Szekeres József,
Újváry M. Zoltán

Az épület pince, földszint és 3 emelet szintekkel, a számítógéptermi rész egy emelettel készült. A teherhordó szerkezet acélváz monolit vasbeton lépcsőházblokkokkal és merevítő falakkal. A pillérek spirál hegesztésű acélcsőből készültek. A földemek hengerelt „U” szelvényű tartóval és hegesztett fiókgerendákkal lettek kialakítva. A fiókgerendákra trapézlemez zsuzalon vasbeton lemez készült. A külső homlokzat alumínium profilokból készült, portál elemekkel. A külső homlokzaton megjelenő vasbeton merevítőfalak süttői keménymészkövel burkoltak. Az épület délkeleti és délnyugati oldalát a napsugárzástól védő alumínium árnyékoló lamellarendszerrel látták el, ami a határoló falak felmelegedését jó hatásfokkal akadályozza meg.

1982.

KERSZI Üzemház, Bp. XIII., Dózsa György út
Tervező: Szekeres József (IPARTERV)

Építész munkatárs: Zóbor András; statika: Ujváry-M. Zoltán—Góts Géza; fűtés, víz-csatorna, szellőzés: Destáké Molnár Györgyi; elektromos: Major Péter—Kulcs Lilla; klíma: Kapcsas Tibor—Vigh Istváné; út, terep: Bálint Viola; beruházó: KERBER, Szendrői Pálné; kivitelező: Kézépület-tervező Vállalat, Fehér Sándor ép. vez.; fotók: Sasvári Zoltán—Bogdár János; beépített térfogat: 25 200 m³; bruttó alapterület: 6100 m².

Az épület létesítésére kijelölt terület a Bp. XIII., Dózsa György út és Kassák Lajos (volt Főrd út) utca által határolt saroktelek. Az üzemi ház telepítésénél, tömegének kialakításánál elsődleges szempont volt, hogy városképileg megfelelően illeszkedjen a környezetében lévő épületekhez és építészeti és környezeti szempontokból a helyi hangulatos saroktelek beépítését.

A telek Dózsa György út felőli oldalhossza 40 m. Ez teljes hosszban befűl. Az épület parkánymagasságának meghatározásánál az északnyugati oldalon mellette lévő markáns tömegű szecessziós, ún. Népszálló parkány-

magasságát vettük figyelembe, ami kb. 15 m 70 cm. A Dózsa György út felőli oldal ugyanazzal a parkánymagassággal — merőlegesen a Dózsa György úti oldalra — befűl a Kassák Lajos utca felé. 58 m hosszban, itt erre a szárnyra merőlegesen ismét a Népszálló felé fordul, párhuzamosan a Dózsa György úti oldallal. Így alaprajzilag egy egyenlőtlens oldalú U alakú épület alakul ki, amely 3 emelet magas és körbefogja az első emeleten elhelyezett számítógéptermet. A délkeleti befűrlő szárny vége 16 m távolságra van a Népszálló oldali homlokzatának szélétől. Ez megfelelő légér-arányt biztosít a két épület között, annál is inkább, mivel a gépterem parkánymagassága csak 10,77 m. Így módon sikerült egy olyan épületet kialakítani, amely alaprajzilag biztosítja az előírt funkcionális kapcsolatokat és tömegével is megoldja a saroktelek beépítését.

Alaprajzi elrendezés

Az épület főbejárata a Dózsa György útról nyílik. Az előcsarnokból induló lépcsőn lehet

feljutni az első emeleten lévő számítógépteremhez, továbbá a II. és III. emeleten elhelyezett irodákhoz. Ugyancsak az előcsarnokhoz kapcsolódik a Kassák Lajos utca felé nyíló az étterem, valamint a büfé, míg a másik — Népszálló felőli oldalon — a telefonközpont és a két emeleti öltöző-csoport a számítógéptermi dolgozók részére. A gazdasági bejárat az épület délnyugati oldalán van. Itt van elhelyezve a gazdasági lépcsőház, valamint egy 300 kg-os személykiszármazó teherfelvonó is, amely biztosítja a számítógépterem szükségessé anyaggal történő ellátását, valamint az irodai bútortranszportot is. A gazdasági bejáratot megközelíthető a 200 adagos melegítőkonyha, amely kapcsolódik az étteremhez. A földszint közepén áll a számítógépteremhez szükséges konzignációs raktárakat helyezték el.

A pincében van a hőközpont a távfűtési fűtőállomással, áramstabilizáló berendezéssel, valamint papírraktárak.

46.

96

Spirál Autójavító Vállalat

Dózsa György út, Szabolcs utca

Tervező: Szittyá Béla

A Spirál Autójavító Vállalat márkafüggetlen gépkocsijavító központjának épült az épület. Akkor különleges volt a földszint + háromszintes vasbeton épület, ahol a gépkocsik egy spirál felhajtón közlekedtek a felsőbb szinteken elhelyezett szerelőállomások között. Jellemző ipari homlokzata 2007-ig meghatározta a környék látványát: a földszinten nagy fémkeretes portálokon keresztül lehetett belátni a szervizbe. Az emeletek homlokzata profilüvegből, szellőzősávból és előregyártott betonelemekből állt. Az újonnan kiépülő márkaszervizek országos rendszere elavulttá tette az itt működő javítóbázist. A 100 m hosszú, monoton ipari épület helyén 2010-ben új irodaház épült Zoboki Gábor tervei alapján.

1983.

Angyalföldi nyugdíjasok

Kezdeményezés akad bőven. Szép számmal olyan is, amely az idősebbek fölkarolását, mindennapi életének segítését nem fellobbanó szalmazsák lelkesedéssel, kampányszerűen kívánja elvégezni, hanem tudatosan és rendszeresen. Budapest XIII. kerületében, Angyalföldön, ahol jelenleg több mint 36 ezer nyugdíjas korú ember él — ők alkotják a városrész összlakosságának 26,9 százalékát — az elmúlt években az idősebbek körében végzett munkában a társadalmi szerek összefogása jelentős eredményeket ért el. S ami tán a leglényegesebb: úgy tetszik, e hasznos tevékenységük nem korlátozódott rövid időre, egy-egy rész siker nem meglepődést szült, hanem a továbblépésre sarkallta őket. A XIII. kerületi népfrentbizottság egyik fő kezdeményezője, megvalósítója volt e széles körű összefogásra támaszkodó, sokakat bevonó munkának; a kerületi népfrentmozgalom sokrétű feladatai között kiemelt helyet foglal el az időskorúakkal, a nyugdíjasokkal való törődés. A módszerük nem csodaszer, ám az eredmények beszédesek, így az általuk bejárt út figyelemre, követésre méltó.

Ebben a városrészben is — hasonlóan az országos helyzethez — az utóbbi évtizedben jelesen megnövekedett az időskorúak száma, ami megkövetelte, szükségessé tette, hogy a népfrentbizottság is bővítse ezirányú munkáját, fölárja az a területen még bőven fellelhető tartalékokat. Az MSZMP XIII. kerületi bizottsága alapos előkészítés után tavaly márciusban vizsgálta meg a városrészben élő nyugdíjas generációk életkörülményeit, s meghatározta a velük való foglalkozás további politikai feladatait. A célok kitűzését azonban alapos tájékozódás, információgyűjtés előzte meg, s elkészült egy szociológiai felmérés is. Ezt az adatcsokrot kiegészítendő, 2600 nyudijassal — a HNF kerületi és körzeti szintjén 450-nel — csoportos beszélgetést folytattak, amelynek témája az idősebb lakosság társadalmi, politikai, szociális helyzetére, a felvetett javaslataik, illetve az általuk vállalt feladatok megismerésére terjedt ki.

A hatodik X-en túljáró korosztály nem tekinthető egy homogén csoportnak, más a gondja a 60—65 éves nyugdíjasnak, aki életerős és dolgozni is akar, mint a megfáradt, betegségek től gyötört nyolcvan felettieknek. Megint más a problémájuk a harmonikus családban élőknek, mint a magatehetetlen egyedülállóknak. És így tovább. A különbségeket tisztán kellett látni, s ezekhez kellett szabni a népfrent bizottságainak, aktivistáinak a tennivalóit.

A kerületi népfrentmozgalom tevékenységének vázlatos bemutatása előtt érdemes áttekinteni: mi jellemző ma Angyalföld 36 ezres nyugdíjas táborára — általánosságban, a felmérések tükrében, néhány vonást kiragadva.

32

47.

98

Vizafogó Tagiskola

Vizafogó sétány 2.

Tervező: Jurcsik Károly

A jellegzetes típustervet és a vázpanelrendszert Jurcsik Károly és csapata hozta létre. A főváros csaknem minden lakótelepén ezzel a technológiával épültek iskolák, óvodák és bölcsődék. Az épület 16 tantermes, tornacsarnokkal ellátott, a 8 ezer m²-es telken sportpályák is működnek.

Jurcsik Károly a Budapesti Műszaki Egyetemen végzett, ahol tanársegédként dolgozott 1964-ig a BME Középülettervezési Tanszékén. Első megépült művét – a Keceli uszodát – 1961-ben még itt tervezte. 1964-ben Ybl Miklós-díjat kapott. A LAKÓTERV-ben készült főbb munkái: az Orgoványi Kultúrház [Varga Leventével] és a székszárdi városközpont. Nevéhez köthetik a „kispaneles tervcsalád” és a „vázpaneles építési rendszer”.

1984.

KERTÉSZ GÁBOR felvétele

Dr. Péter Zsuzsa a Központi Mentőállomás vezető főorvosa. Harmincnégy éves oxológus és belgyógyász szakorvos, két kisgyermek édesanyja. Hente egy alkalommal rohamkocsin dolgozik, és emellett ügyeletet is ellát az Országos Mentőszolgálat Szobi utcában lévő 83 ágyas kórházában. A kórház épületében a két világháború között magánpszichológiai szalon működött. 1956 óta mentőorvos. Traumatológiai osztályán elsősorban végtagsebészet működik, belgyógyászati újraterjesztési, akut kardiológiai kezelést végeznek. Tartozik hozzá ambulancia is. Ebbe a kórházba szállítják a főváros részleg sérültjeit. Sajnos, fizetésnapokon vagy nagyobb ünnepeken kicsinek bizonyul. Mint azt a Budapesti Mentőszolgálat vezető főorvosa mondotta: legalább 800 ágyasnak kellene lennie, utána a baleset, a váratlan rosszullét, és sokszor hosszú-hosszú kilométereket kell mentődni, amíg a beteg az éppen ügyeletes kórházba jut. Tragédia is történhet, ha például a sérültet Obudáról az éppen ügyeletes csepeli traumatológiai áram szállítják.

Csupa fiatal emberrel találkoztam a Markó utca 22-ben. A szolgálatvezető főorvos, dr. Bogdán Beatrix is mindössze öt esztendője gyakorló orvos a mentőknél.

— Egyetem után tizen jöttünk ide főállású mentőorvosnak, de egyedül maradtam itt — mondja. — Két éve roham-

kocsizom, ügyelek, jobban mondom szolgálatot teljesíték. Megtudom, hogy a két dolog nagyon is különbözik egymástól. Az ügyeletet külön díjazás jár, míg a szolgálatot, legyen az 24 óras munka, a havi fixet teljesítik. Egyébként is, ügyelni a kórházakban és rendelőintézetekben szoktak a mentőorvosok.

Először a szolgálatot teljesítő mentőket. Bevallom, nem ilyenek képelem a Központi Mentőállomást. Nem ilyen szék, kopott asztalokkal, székekkel ellátott vezérlőtermet képelem magam elé. Azt hittem, hogy a mentők legalább olyan körülmények között dolgoznak, mint mondjuk egy valamirevaló szállítási troda munkatársai. Lehet, hogy már nem sokáig marad ez így? Lehet, hogy valamennyien kiköltöznek majd a Róbert Károly körüli új mentőbázisra?

— A Központi Mentőállomás, a Budapesti és a Pest megyei Mentőszervezet továbbra is a Markó utcában marad — kapom a választ dr. Göbl Gáboról, az Országos Mentőszolgálat főigazgató-helyettesétől. — Az új bázison egy esetkocsi és 50 szállító kocsi dolgozik. A szállító kocsik nagy része innen, a Róbert Károly körülről indul. Itt kapott helyet a körponti javítóhely, a raktár meg a főigazgatóság, a kisgyűjtő adminisztratív munkát végző dolgozókkal. A Központi Men-

tőállomás áttelepítése felesleges. A körponti irányító csoport munkájához jól működő telefon- és rádióközpont épült ki a Markó utcában, amit nagyon költséges lenne áttelepíteni. Áttelepítésre nincs is szükség. Arra viszont igen, hogy a régi épületet is korszerűsítsék. A tervek készen is vannak, és lehetőségeinkhez mérten hozzáfogunk a munkához.

Hosszú évekig épült az Országos Mentőszolgálat új bázisa. Az arra járók találhatták, miféle furcsa építményt húznak fel a Vágány utca és a Róbert Károly körüli sarkán? Csak lassan körvonalazódott a kép. Sokan szűkítik a terveket az újabb bányászati szűke ház miatt amúgy sem a szemet gyönyörködtető városrészben. Mások dicserik a csupa ablak mentőbázist. Majd megszokjuk ezt is, csak úgy, mint a csomabúrákban lévő Domus áruház épületét. Nézzük inkább azt, megfelel-e rendelkezésnek az új létesítmény?

— Sok még a hiba, a kijavítandó, az épületen — mondja a főigazgató-helyettes. — A munkafeltételek mindenképpen jobbak, mint a szűfolt Markó utcai épületben voltak, és az ott maradtok sokkal nyugodtabb körülmények között, kényelmesebben dolgozhatnak. Hosszú ideig tartott a tervezés. 1950-ben gondoltak arra először, hogy új mentőközpont kell, de csak 1975-ben kezdődött el a tervezés, majd ezt követte az építkezés. A beruházás

költsége körülbelül 260 millió forint, de még nincs teljesen kész a bázis.

Megtudom, hogy az Országos Mentőszolgálat több mint hater ezer dolgozójának inkább itt a személyi ügyeit, valamint több mint ezer fűtő és 600 tartalék mentőkocsi ügyintézésé mellett. A tizenkilenc megyei és a budapesti mentőszervezet, valamint a hozzájuk tartozó mentőállomások és a kórház munkáját irányítja innen a főigazgatóság.

— Létszámgondjaink vannak — folytatja dr. Göbl Gábor. — Az Országos Mentőszolgálat orvosainak száma 109, mellettük 70 részállású orvos teljesít szolgálatot. A városokban megfelelő az arányuk, de vidéken nem ilyen jó a helyzet. Igyekezünk mindent elkövetni, hogy jobban válasszák hivatásuknak a sürgősségi orvost, az oxológusát. 1979 óta, amikor szakvizsgálni lehet a mentőorvosoknak, évente öt-tíz orvos választja ezt a szakmát. Sajnos, néhány év után többen elköszönnek tőlünk, elmennek kórházakba, rendelőintézetekbe. Kétségtelen, hogy kemény munka a mentő, és talán nincs is annyi jövedelem, mint más helyen. Itt nincs meg a kórházi tisztaság, itt fűtlen, nyáron, forróban és hidegben úton kell lenni. Itt nincs az ember háta mögött biztonság nyújtó orvosi team: amikor kigördül a rohamkocsi a kimeneti mentést kéri balesetsthez, az orvos nem konzultálhat, azonnal és teljes felelősséggel döntenie kell.

— Hány van gépkocsivezetőben, de időnként és helyenként kevés a mentőápoló is. Hogy mi lehet ennek az oka? Azt hiszem, senki sem vitatja, hogy nehéz munkát végeznek a sző idegi és fizikai értelemben egyaránt. Kétéves vezetéti gyakorlat után jelentkezhet valaki mentő-gépkocsivezetőnek, a egészségügyi tanfolyamot kell végzenie. Ezt követően — és ez már nem csak a gépkocsivezetőkre vonatkozik — évről évre továbbképző tanfolyamon kell részt venniük a nálunk szolgálatot teljesítőknél, hogy rendszeresen bővítsék egészségügyi, műszaki és a munkájukat segítő egyéb tudásukat. A tanfolyamok után szívesen kell adni a megszerzett tudásról. Van, aki nem bírja az állandó tanulást. Aki viszont elhúti néhány évet köztünk, az nem tud többé elszakadni a mentőzéstől.

NÓGRÁDI TÓTH ERZSÉBET

48.

100

Szent Márton-plébániatemplom

Váci út 91/B

Tervező: Szabó István, Borsányi Pál

1932-ben Kaiser József, a Szent Margit-plébánia káplánja kap megbízást, hogy a Szent Margit-plébánia területén új egyház-községet és lelkeszséget szervezzon. 1935-ben, a Váci út 89. sz. alatti elemi iskola tornatermében végzik az istentiszteletet. 1936-ban megalakul a Kisegítő Kápolna Egyesület, amelynek célja a templomépítés. 1937-ben a Frangepán u. 4. sz. ház alag-sorában bérelt helyiségben nyitnak kápolnát Tours-i Szent Márton titulussal. 1938-ban a Váci út 38. sz. alatti ingatlant megvásárolják, a templomépítésre összegyűjtött pénz csak arra elegendő, hogy a megvásárolt telken levő kocsmaépületet kápolnává rendezzék be. 1952-ben a telket és a rajta levő kápolnát az épülő lakótelep számára kisajátítják. Dr. Lékai László bíboros Szabó István és Borsányi Pál terve alapján modern templomot és plébániát építtet a mai helyén, amelyet 1985. november 16-án maga szentel fel.

1985.

49.

102

Vizafogó lakótelep I. ütem

Vizafogó utca

Tervező: Lakó- és Kommunális Épületeket Tervező Vállalat

A Duna-parton épült lakótelep elhelyezkedése és jó alaprajzú lakásai miatt ma is népszerű. A lakások többségéből látni a Dunát és a budai panorámát. A tízemeletes paneles házak egymáshoz kapcsolva épültek, így belső, védett parkok alakultak ki. Ez az elrendezés bizonyos fokig már követte az eredeti utcavonalakat, pl.: a Pannónia utca vagy a Dráva utca vonalát, megmaradt a városszerkezet. Itt jellemzően 1+1/2 szobás vagy ennél nagyobb lakásokat találunk, melyek összkomfortosak, távfűtésesek.

A kb. 1000 lakás zöldfelületekkel tagolt házsora mögött 140 férőhelyes bölcsőde, 200 férőhelyes óvoda és 16 tantermes általános iskola működik a Vizafogó sétányra felfűzve. Jelenleg a parkolási, energiatakarékossági és kutyatartási problémák vannak napirenden.

1986.

Béke-Tatai utcai lakótelep

Béke utca, Reitter Ferenc utca

Tervező: Lakó- és Kommunális Épületeket
Tervező Vállalat

Az angyalföldi kisvárosi beépítés helyén épült lakótelep jól példázza azt a fejlődési vonalat, amit a panelos lakásépítés bejárt. Ezen a területen már nem tízszintes épületeket találunk, hanem a négyszintestől a hét-nyolc szint magasságig terjedő házakat. Változatos a lakások nagysága is, garzontól a háromszobásig. A beépítés követi az egykori utcavonalakat, nem robbantotta szét a városszerkezetet. A belső parkok jól használhatók, védettek.

Az országban egy szobára jutó személyek száma 1,6-ról 1,1-re csökkent 1980 és 1990 között. A minőségi javulást jól jellemzi, hogy a vezetékes gázellátás 40%-ról 80%-ra, a közcsonnával ellátott lakások aránya 43,8%-ról 57,2%-ra emelkedett és növekedett a komfortos lakások aránya is. Tehát kimondhatjuk, hogy a '90-es éveket jellemző alacsony lakásépítési teljesítmény ellenére Magyarországon mára megszűnt a mennyiségi lakáshiány.

1987.

51.

106

Vizafogó lakótelep bővítése

Párkány utca

Tervező: Lisztes Gábor

Vízafogó második üteme már a paneles korszak lezárásaként épült, a LAKÓTERV tervezésében. A beépítés megtartotta a város szövetét, keretes elrendezésével hozza környezetének jellemző utcaképét. Alkalmazkodik ehhez magasságával is, mert a négyszintes épületek nem emelkednek ki a szomszédos utcákban régebben, hagyományos technológiával készült házak közül. Jellemzően magastetős épületek mutatják, hogy a panelos technológiával is lehetett emberi léptékű, a város szerkezetébe illeszkedő házakat tervezni. A belső udvarok védettek, játszóterek, pihenőparkok szolgálják az itt lakókat. A földszinten üzleteket és gépkocsitárolókat helyeztek el. A szerkezetet úgy alakították ki, hogy a legfelső szinten található lakások a tetőtér felé bővíthetők. A fejlesztés iránya most a lakótelepek energetikai korszerűsítése, így továbbra is lakhatók maradnak (energiagazdálkodás, egyéni mérés és fogyasztás, szabályozás stb.).

1988.

52.

108

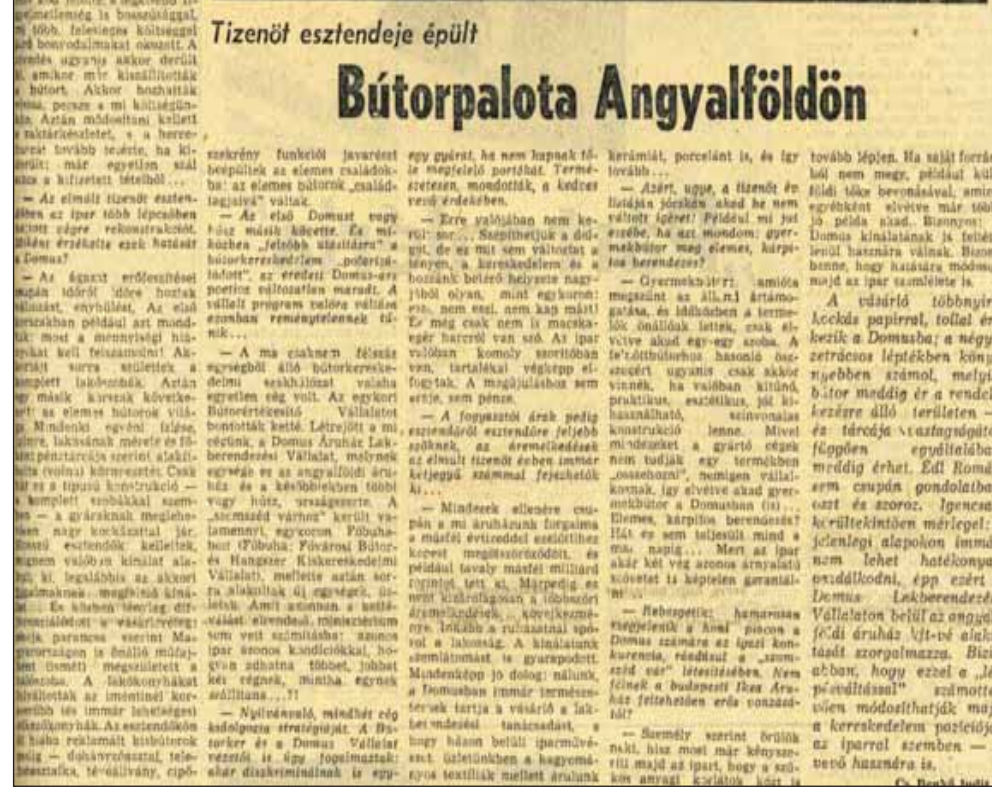

Thelmál Hotel Hélia

Kárpát utca 62-64.

Tervező: Pekka Helin, Bálint Imre DLA
Munkatárs: Csizmár Gyula

1989.

BC 99 Irodaház átépítése

Váci út 99.

Tervező: ifj. Kálmán Ernő

A Váci út és Forgách utca sarkán álló épület az egész tömböt elfoglaló irodaház együttes első elemeként épült meg. Kevés építészeti eszközzel jelzi az egykori ipari negyed átalakulásának építészeti útkereséseit. Az épület 6500 m²-en kínál bérbe ki-sebb-nagyobb irodahelyiségeket, a parkolást az udvaron biztosítva. A Váci út felé bankfiók és üzletek nyílnak.

1990.

54.

112

Váci 110 Irodaház

Váci út 110.

Tervező: na.

Az épület a Váci úti „irodafolyosó” frekventált helyén, az Árpád híd közelében található, könnyen megközelíthető akár személygépkocsival, akár tömegközlekedéssel. A négy egységből álló épület összesen 9361 m² alapterületű, a mélygarázsban 99 parkolóhely, gépkocsimosó és gumiszerviz található. A homlokzati anyaghasználat igényes: a homlokzaton kemény mészkő, üvegfalak, a tetőfedés anyaga korcolt rézlemez. Az eredetileg a Pénzügyi Központnak épített ház ma bérirodáknak ad helyet.

1991.

MAI TÜKÖR

Nemzetőr silbak

A pécsi Diana Üzletház a helybeli Nemzetőr Kör segítségét kérte az illetéktelen behatolók elleni harchoz, mint-hogy az árúháza a betörők kedvence célpontjává vált. A derek nemzetőrök már le is fűltek egy behatolni, rabolni készülő, fiatalokból álló bandát, s ezért több ezer forint jutalom jutott a markukat.

Mohácson nincs vész

A mezőgazdaságot sújtó mindenféle nehézség ellenére sikeres évet zárt a mohácsi Új Barázda Tsz., amelynek újabb öt évre Harmatos József lett az elnöke a napokban megtartott tisztújító közgyűlésen. A kiváló gazdálkodó híreben álló szakember vezetése alatt a tsz. tiszta nyeresége elérte a 78 millió forintot, és 880, ma már nyugdíjas dolgozójuknak csak karácsony előtt fejenként 4000 forintot „ajándékoztak”.

Bányacsőd

Előreláthatóan március végén jelent csődöt a Mecseki Szénbányák Vállalat, a vezetői már a szanalási eljárással járó szerkezetátalakítást készítik elő. Ez elsősorban életképes, önállóan gazdálkodó egységek életrehívását jelenti.

Gyárvásárlás

A törzsfőre is bevezetett Konzum Ipari és Kereskedelmi Rt. megvásárolta a budapesti, székelyi „Mechanikai

Üröm a levesben

A kormány hatályon kívül helyezte a szociális étkeztetés kötelező normáit szabályzó rendeleteket. Az új „liberális” szabály nem az étkezések nyersanyagárait határozza meg, hanem az egészséges táplálkozásnak megfelelő energia- és tápanyagmennyiséget rögzíti. A rendelet lehetőséget ad az önkormányzatoknak, hogy az általuk működtetett óvodák, iskolák és más intézmények nyersanyagköltségeit önállóan határozzák meg.

– Meglepett minket az intézkedés – mondja Tamas Istvánné, angalföldi általános iskolai igazgató. – Ma még mindig a közétkeztetés a legolcsóbb. Jelenleg a gyerekek negyedrésze kap hozzájárulást az étkezéshez, de felő, ha tovább emelik, a szülők nem tudják már fizetni a díjakat.

– Megszüntetik a normát? – csodálkozik a budapesti Babér utcai óvoda vezetőhelyettese, Kurucz

Bódi Agnes. – Meghatározott összeget kapunk az önkormányzattól a rászorulókat támogatására. Jelenleg a szülők egyharmada él ezzel a lehetőséggel, a többiek számereimből nem. Ha az igény tovább nő, lehet, hogy nem lesz elég év végéig a keretünk.

A Dél-Pesti Vendéglátóipari Vállalat igazgatóját, Csizsár Józsefet is meglepi a hír:

– Senki nem beszélte meg velünk. Ez nesze semmi, fogd meg jól. Rendben: egészségesebb táplálkozás. Az eddig használt norma forintkerete azonban ehhez nem elég, tehát emelni kellene. Persze, előbb erről meg kell egyeznünk az intézményekkel, kérdés, mit tudnak még megfizetni.

Az önkormányzatok egyébként széles körű támogatást adhatnak az arra rászorulóknak. Ezt legálább megengedi a kormány intézkedése...

–csik–

55.

114

**Szlovák Tanítási Nyelvű Óvoda,
Általános Iskola, Gimnázium és Diákotthon**

Lomb utca 1.

Tervező: Bálint Imre DLA
Munkatárs: Ligeti Gizella, S. Fritsch Márta

A komplex oktatási létesítmény a magyarországi szlovák nemzetiség egyik legfontosabb bázisa. Az óvoda, a 8 általános és 4 gimnáziumi tanterem mellé egy 150 fős kollégium is épült étteremmel, tornateremmel – összesen 6000 m²-en.

A posztmodern stílusú épület karakteres meghatározója a sok acél-üveg szerkezet és a mészhomok falburkolat.

1992.

KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓS HAVILAP
I. ÉVF. 1. SZÁM 1992. JÚLIUS

XIII. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA

KÖSZÖNTJÜK AZ OLVASÓT!

Reméljük kellemes meglepetést szerezünk Önöknek, amikor postafiókjukban egy közérdekű angalföldi újságot találhatnak. Havonta jelentkezünk terveink szerint – szerény anyagi lehetőségeinkhez mérten – egyszerű kivitelben.

Az újság a miénk: a főváros kerületei közül a XIII. kerületé. Sokan mondják, szerencsétlen ez a tízenhármasszám bár mi reméljük szerencsénket, szerencsétlenségünket nem a számmiszka határozza meg. Angalföld él, pezseg, újabb és újabb célokra ér el, és tűz maga elé. Mi ezt a pezsgést, ezeket a célokat szeretnénk a toll eszközével szolgálni: kerületünk felemelkedését.

Havonta megjelenő, független újság a HÍR 13. Független a pártoktól is? – kérdezheti az olvasó, teljes joggal. S nyugodtan válaszolhatjuk: nem.

Nem független. A pártok felé (is) nyitottak vagyunk, legyen az bármilyen színű-címerű, ha programjában olyat tud felmutatni, ami létünk jobbra fordulását szolgálja.

Nem kívánjuk viszont lapunkat semmilyen politikai erőnek sem alárendelni: hiszen párt sokféle volt már és sokféle lesz még (olyan is volt, amikor csak egyetlen egy volt), de Angalföld maradjon. Ma már saját önkormányzatával, felelős, cselekvőkész Polgármesteri Hivatalával. Hírt adunk az Angalföldön szép számmal található egyesületek, klubok, ifjúsági szervezetek, intézmények életéről, és nem vonjuk meg, de hogy vonjuk meg a szót az úgynevezett „egyszerű” polgártól sem.

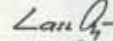
Közérdekű újság a HÍR 13., hisz szerény eszközeinkkel, lehetőségeinkkel ahhoz is szeretnénk hozzájárulni, hogy az itt lakókra ne telepedjen a „nincs” keserves terhe. Hogy soha meg ne tudjuk, minő pusztítást visz végbe a széthúzás, az irigység, az acsakorodás, a kapzsiság, a gőg. Hogy jó szomszédjaink legyenek egymásnak, hogy a türelem, a megértés, a segítségkészség költözzön mindenkibe.

Hogy ne küccsel a nyakukban nőjenek föl az angalföldi gyerekek. Ellenben legyen saját (lakás) kulcsa minden felnőttnek. Hogy ne a morzsdát csipegetse az, aki már a kenyere javát megéne. Tiszta víz, tiszta levegőt, tiszta játszótereket szeretnénk.

Tudjuk, ezt szeretné minden XIII. kerületi lakos, tiszta szívvel. Van már ehhez fórumunk is. S ne csüggesse őket, hogy oly szerencsétlen ez a szám: HÍR 13.

Mert nem véletlen a cím: azt akarjuk kifejezni, hogy a szerencse forgandó, éppen ideje, hogy most már az angalföldiekre is végre mosolyogjon.

Lapunk első számában szerkesztőségünk nevében valamennyiüket köszönti:

LÁSZLÓ GYÖRGY
 főszerkesztő

Reflektorfényben
Hogyan intézzük ügyeinket?
Lakat alatt a betörők királyai
Ártallózó

Nem vérzik el a véradás

Családostól a Bríngóhintóban

Öres, aggasztón üres Angalföld tündérek, a Margitsziget. Igaz, még csak reggel fél kilenctől mutat az óra, még jöhetnek – de jönnek-e? Vajon sikerül-e éppen itt, Angalföldön megfordítani egy – nem tűz: – lassan veszélyessé váló folyamatot?

Véradról van szó: arról, amelyre 1988 óta egyre kevesebben járnak honunk polgárai közül. Dacára minden felhívásnak, kampánynak, propagandának, az egészségügyi intézményekben mind katasztrófálisabb a helyzet: nincs vér. A munkahelyeken egyre kevésbé szívesen látott „vendégek” a vért gyűjtő nővérek, a munkából a véradás idején hiányzó donorek. Az AIDS-fertőzéstől való félelem is sokakat visszatartott a vérszálltól, mások viszont Ausztriában „vérezték el”, persze, kemény schillingek ellenében – idehaza pedig egyre több műtétet kell elhalasztani, vér hiányában. Ez sajnos, így volt még május 29-én is. No és 30-ka, szombai, a 31-ke, vasárnap? Fordulónap lesz-e a hazai véradás történelmében? A kérdés azért indokolt, mert a két napon zajlott hazánkban az első, a Nyugat-Európában jól bevált tapasztalatokat figyelembe vevő véradás. Féli a hírleíró: ha most sem, ha így sem sikerült, akkor itt valami előzrik... Családi véradónapról van szó.

Olyanról, amelynek színhelye nem a munkahely, hanem a lakóhely. Ahová kellemes programként, akár egy kiránduláskor érkezik papa, mama, gyermek. Na de érkeznek-e? Leikócsa Péterrel tekintetünk kíváncsian a margitszigeti Hajós Alfréd sétányra. Leikócsa Péter a Bríngóhintó Gmk. közös képviselője – a cég ötlete volt a családi véradónap szervezése. Jé! Jé! Jé! épületük, a Bríngóvár ad otthon! Haradban még teljesen újdonságnak számító eseménynek.

Meglepetésünkre, elsőként egy rendőrségi Ford személygépkocsi kanyarodik elénk. Fiala rendőrök ugrálnak ki belőle, s a Bríngóvár felé szöknek. Csak nincs valami baj? – kérdezzük, de a rendőrök hamarabb kérdeznak: – Hol lehet vért adni? – s már tűrik is fel zubbonyuk ujját.

A XIII. kerületi Rendőrkapitányág emberei érkeztek a helyszínre. Elsőként Nagy Albert törzsszolgálat, beosztása szerint al-osztályvezető-helyettes tölti ki az egészségügyi állapotról való vonatkozó kérdéseket soroló adatlapot, majd pohár teát iszik, hogy a leendő foyadékokat előre pótolja szervezetében.

Mire végzünk az angalföldi rendőrök, már megjelennek a

(Folyt. a 2. oldalon.)

56.

116

MASPED Irodaház

Váci út 83-85.

Tervező: na.

A Masped Zrt. 1948 óta működött a belvárosi Kristóf tér–Váci utca sarkán, majd megvásárolta a hajdan volt Vasöntöde épületét. Helyén egy 13 200 m² alapterületű irodaházát építtette teremmel, torna- és rendezvényteremmel, valamint parkolóházzal. A Váci út felé üzlethelyiségek nyílnak. Az építészeti formálás az ipari épületek tömegképzésére utal – kiegészítve néhány posztmodern (!) részlettel.

1993.

II. évfolyam 6.-7. szám

Hír 13

A XIII. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT LAPJA

- Áfa-mentes övezet
- Köszönet, művész úr!
- Vállalkozó orvosok
- Gyermekbűnözés
- Színpompás virágpiac

LAKOSSÁGI FÓRUM

Egy este a választókkal

Mint korábbi lapszámainkban közöltettük, kerületünk országgyűlési képviselői lakossági fórumot tartottak a József Attila Művelődési Központban.

Darvas Iván és Rajk László (SZDSZ), valamint Schamschula György (MDF) országgyűlési képviselő, az önkormányzat részéről pedig dr. Máláné Endre alpolgármester várta választóit. A fórum első részében összefoglalták tevékenységük elmúlt három évét és kiértékelte jövőbeli terveiket is. Olyan nagy általános politikai kérdésekről is szó esett, mint például az ellenérők szerepe, felelőssége.

A képviselők legfontosabbnak az államháztartási törvény átláthatóbbá tételét tartják. Hiszen fontos dolog, hogy tudjuk mire költ a megspórolt pénz. Az önkormányzatoknak sem könnyű. Munkájukat olyan feladatok is nehezítik, amelyeknek egyszerűen anyagi okok miatt nem tudnak megfelelni, ugyanis nincs rájuk költségvetési keret.

A bevezető után az első felszólaló egy könnyűdijas volt. Problémája, hogy lánya számára tanácsot lakásokat központosítással szeretne volna megvenni. A központosítást jegyet azonban nem kapták meg időben, ezért lemaradtak a lakás megvásárlásáról. Az ügyben azt meglepő, hogy nem volt kellő mértékű segítség az önkormányzat részéről.

Az alpolgármester szeretnére kedvező választ adhatott: a megvásárlási igény hiányozhat bejelentéstől, a szerződés nem jött létre, mint ahogy a néni hitte.

A következő kérdés körülbelül háromszáz emberrel érintett. Az történt, hogy a Vízafogó lakótelepen

Darvas Iván

Rajk László

Schamschula György

50 forint 80 fillérrel emelték a közös költséget. Ezt sokan nem tudták kifizetni. A Vízafogó lakótelepnek 90 községi képviselője van, ebből azonban csak 20-an jelentek meg a közgyűlésen. 11-en megválaszták a költség emelését, 8-an ellene voltak, egy pedig tartózkodott. Lehet-e jogos ez a szavazás?

A képviselők teljesen egyetértenek abban, hogy a szavazás érvénytelen, hiszen az érvényességhez kétharmados többség kellett volna. Az alpolgármester azt javasolta: forduljanak ezzel az ügyvel bírósághoz, az önkormányzat ehhez tanácsot tud adni, de dönteni nincs joga.

A következő probléma a vízhozamiról díjjal volt kapcsolatos. A felszólaló nem tartotta realitásként és igazságnak, hogy neki évi százötven köbméter vizet kell kifizetnie egy általános felmérés normája szerint, pedig ő egyedülálló és saját számításai szerint

e vízmennyiségnek csak felét fogyasztja.

A választ Dr. Schamschula György adta meg: ahol nincs vízmérő óra, ott meg kell becsülni egy normát, mert nem elfordítható, nem nyilvánítható, hány emberre számíthatunk fel ezt a normát. Ezért az igazságos megoldás a vízmérő óra minden lakásba történő beszerelése lenne. (Már akkor jut rá a pénzár-cájából! A szerk.)

(Folytatás a 2. oldalon)

Porsche Hungaria Székháza

Fáy utca 27.

Tervező: Benczúr László

A Porsche Hungaria a Porsche, a Volkswagen, az Audi és a Volkswagen haszonjarművek importőri képviselőjére kapott megbízást, majd ehhez 1992-ben csatlakozott a SEAT és a Skoda. A cégnél azt vallják, hogy az autó annyit ér, amennyit a mögötte álló szolgáltatási háttér nyújtani tud. Az épületegyüttes ma már a Röpentyű utca menti teljes tömböt elfoglalja, parkolóháza átadásával az autós klaszter komplex központja lett. A különböző épületek az egyes márkákat felmutató színvonalas anyaghasználattal, jó tömegformálással az angyalföldi üzemi térség új, építészetileg friss arcukat jelzik.

Kilencvenkilenc tonna telefonkönyv

A Magyar Telefonkönyv-kiadó Társaság (MTT) idén már második alkalommal szervezte meg az előfizetői névsorok visszagyűjtését. Tavasszal a kétkötetes könyvek begyűjtését kísérletképpen, három iskola bevonásával végezték. Akkor 18 tonna papírt juttattak vissza a papírgyárba, míg most, a tavalyi Arany Oldalak húsz százalékát, kilencvenkilenc tonna elavult kötetet sikerült összegyűjteni és a Lábatlani Papírgyárba szállítani. Ekkora papírmennyiség előállításához ezerhétszáz fa kivágására, kétezer köbméter ivóvízre és két-

százezer liter gázolajnak megfelelő energiára lenne szükség. Az akcióban 73 fővárosi iskola vett részt, a versenyt a XIII. kerület Tutaj utcai Pannónia Általános Iskola nyerte meg. A MTT a hulladékpapírrért járó összeget szétosztotta az iskolák között.

– Az évente kiadott 3,9 millió kötet utóéletéért az MTT vállalja a felelősséget – hangsúlyozta Pacher Gábor menedzser az ünnepélyes eredményhirdetésen. El szeretné érni, hogy a nyugat-európai országokhoz hasonlóan a telefonkönyveknek legalább a fele itt-

hon is újrahasznosításra kerüljön. A gyűjtőhálózat kialakításával jelentős előrelépés történt. A legkézenfekvőbb megoldás azonban utópiának látszik: az MTT információja szerint jövőre sem lesz lehetőség arra, hogy az új kötetek átvételkor a régi telefonkönyveket a postán lehessen hagyni. A Magyar Posta ugyanis nem támogatja az MTT környezetvédelmi törekvéseit: a visszagyűjtési akcióra felhívó hirdetmények elhelyezését sem tette lehetővé postahivatalai területén.

K. B.

1994.

58.

120

Generali Biztosító Székháza

Váci út 36–38.

Tervező: Wilhelm Holzbauer,
Fegyvernek Sándor

A Generali 1832-es alapítása után alig egy évvel már tevékenykedett Pesten. Váci úti székházuk új időszakot nyitott a cég működésében. A tízzintes körtoronyhoz a főút és a Csanády utca mentén egy-egy hétszintes szárny csatlakozik, létrehozva egy 14 ezer m²-es irodaház-együttest. A változatos építészeti elemek hatását az épület rendhagyó színezése fokozza – különleges karaktert adva ennek a városépítészeti szempontból kiemelkedő saroknak.

1995.

59.

122

Duna Plaza bevásárlóközpont

Váci út 178–182.

Tervező: Szabó Attila

Budapest elsőként megnyitott bevásárlóközpontja. A Váci út és a Meder utca találkozásánál lévő területen, a volt Ganz Darugár épületeinek helyén épült jellegzetes tömegű épület nagyvonalúan használja a tömör kőburkolatos és a transzparens üvegfelületeket. A 3-as metró Gyöngyösi utcai megállójának aluljárójából közvetlenül az épületbe juthatunk. Az épület teljes alapterülete 34 000 m². Közel 200 üzlet mellett tíz étteremből álló vendéglátó rész és egy héttermes multiplex mozi, valamint 1600 férőhelyes parkoló várja a vásárlókat. Az épület-együttesben egy 3000 m²-es irodai szárny is elhelyezésre került.

1996.

Változó városkép a Váci út környékén

Budapest legdinamikusabban átalakuló főútvonala a Váci út. Az egykori gyáregpületeket vagy lebontották, vagy a jobb állapotúakban különböző, nem környezet-szennyező ipari és kereskedelmi létesítmények kezdtek meg működésüket az elmúlt másfél évtizedben. A legnagyobb magyarországi kereskedelmi beruházás, az egykori Ganz Darugár helyén a Transelektro Duna Plaza bevásárlóközpont lesz. Az 1996. negyedik negyedévében elkészülő létesítményben a főváros legnagyobb élelmiszer-áruháza foglal majd helyet, amelyet az izraeli tulajdonban lévő Super Sol (a Super Közért üzemeltetője) működtet majd. Lesz itt műléggpálya, több mozihelyiség, és számos kiskereskedő boltja is megtalálható lesz majd a Duna Plazában. A metróállomásról közvetlenül juthatnak majd fel az utasok mozgólépcsőn a bevásárlóközpontba. A létesítmény tulajdonosai arra számítanak, hogy Észak-Pest 35 ezer polgára intézi majd itt mindennapi bevásárlásait, és ha úgy tetszik szórakozik is.

A Postabank közreműködésével épül az Országos Rendőr-főkapitányság és a Budapesti Rendőr-főkapitányság közös épülete a Róbert Károly körút és a Váci út sarkán. (Lásd erről külön cikkünket.) Ennek szomszédságában az Országos Nyugdíjbiztosító Pénztár újabb épülettel bővül. Néhány száz méterrel arrébb a Gömb, Teve, Petneházy utcák által határolt területen a DLRV Rt. 415 lakást építtet. A Lehel-piac szomszédságában a Váci út és a Csanády utca sarkán eltűnik egy városkép- és közérzetrontó foghíj. A Providencia, Generali Biztosítók újabb, közös székházat építenek itt. A március 4-én megkezdődött építkezések várható időtartama 20–22 hónap lesz. A torony jellegű hengeres saroképítmény, amely mindkét útvonal irányában lépényépülettel találkozik, 6–6 emeletes, illetve 9 emeletes lesz. A két mélygarázsban 65 személygépkocsi elhelyezésére nyílik majd alkalom.

A napokban költözhetnek be a főváros jelenlegi beruházásainak egyik legnagyobbikába, a Budapest Innovációs Parkba a vállalkozók. A Váci út, Fáy utca és a Lomb utca által határolt területen az angol beruházók egyedülálló könnyűipari, raktározási, irodai és bemutató-termék-igények kialakítására vállalkoztak. A XIII. kerületben tehát a főváros 11 nagyberuházása közül 5 épül. A kerületi önkormányzatnál megtudtuk, hogy hamarosan hozzálátnak a Róbert Károly körút üres foghíjainak beépítéséhez is.

B. M.

60.

124

ORFK/BRFK Székház

Teve utca 4-8.

Tervező: dr. Finta József

Kormánydöntés alapján került megtervezésre a közös rendészeti épületegyüttes a rendőrség és a tűzoltóság többszintű szervezetei számára. Az épület mintegy 58 ezer m² alapterületű, két terepszint alatti emeletén gépkocsi parkoló és szerviz, számítógép-, diszpécser- és ügyeleti központ, valamint raktárak, műhelyek kaptak helyet. A földszinten kiszolgáló egységek, ügyfélszolgálat, konferenciaterem, étterem, 2000 adagos konyha található. Az épület a mozgáskorlátozott állampolgárok igényeit is megfelelően szolgálja. Az épületegyüttes két fő része közül a hengeres, toronyszerű 16 emeletesben az ORFK, míg a 9 szintes, négyzetes tömbben a BRFK és a TOP irodái kaptak helyet. A túlnyomórészt függönyfalas homlokzat formájával, színével és a 92 m² magas adótoronnyal rendhagyó építészeti megjelenést ad.

1997.

Más ez az ár

Az árak 5-35 százalékkal olcsóbbak, mint máshol, pedig cigarettát és alkoholt nem árusítanak, élelmiszerből és tisztítószerekből viszont nagy a választék. Az üzletben egyébként csak az Angyalföldi Szociális Egyesület tagjai vásárolhatnak. Ja, hogy hol? A XIII. Kerületi Önkormány-

zat két hónapon belül két szociális boltot is nyitott, az egyiket a Váci út 127., a másikat a Pannónia utca 34. alatt. Rendbehozták a két helyiséget, ingyen használatba adták az egyesületnek, és megvásárolták az induló árukészletet. Az idősek a nyugdíjuk másfél százalékának

befizetése után lehetnek tagok, de a tagsági díjat le lehet vásárolni. A szociális segélyre szorulóknak készpénz helyett vásárolhatnak itt, így biztos, hogy valóban alapvető élelmiszerek kerülnek a kosárba. Ha a tapasztalatok kedvezőek, újabb üzleteket is nyitnak.

Szociális áruk

Fotó: TORÓCZKAY CSABA

Duna Office Center Irodaház

Váci út 37.

Tervező: Füzesséry Zoltán, Bordi János

1998.

62.

128

Gravo Form Irodaház

Reitter Ferenc utca 46–48.

Tervező: Selényi György, Sebők Ildikó, Brukner Csilla

„Elsősorban értéket kellett menteni, majd azt bemutatni és hangsúlyozni, közben megérteni a ház lényegi természetét. Hozzátenni a feladat igényeinek megfelelően úgy, hogy az új legyen eltérő, részletképzésében és művességében kapcsolódjon a meglévőhöz. Mindezt elsősorban a fa alkalmazásával kint és bent. A második épület alig harmincéves írógépüzem, a hetvenes évek szocialista építőiparának terméke. A struktúra itt is tiszta és racionális. Egyterű irodákkal, beúsztatott dobozokkal és mobil paraván falakkal flexibilisen, jól belakhatóan. A korabeli acél függönyfalból át kellett öltöztetni, közben figyelve a patinás, nyugodt szomszédra, hiszen a kapcsolat, az egymásra hatás eltagadhatatlan. Ezért a magas üvegajtókkal egyenletes ritmusban tagolt, szerelt téglamezők., [Selényi György]

Budapest Építészeti Nívódíját kapta a ház.

1999.

Emlékmű Wallenbergnek

MAGYAR HÍRLAP

Vasárnap avatták fel a Szent István parkban az 1948-ban ledöntött szobor másolatát

FOTÓ: MFI - BOGOS LAJOS

Évek óta tartó huzavona után tegnap a Szent István parkban felavatták az 1949-ben ledöntött Wallenberg-szobor másolatát. A fővárosi önkormányzat egymillió forinttal támogatta az emlékmű felállítását, 14 millió forintot pedig közadakozásból gyűjtöttek össze. Az emlékmű eredetije továbbra is a debreceni Biogal gyógyszer-gyár előtt található.

A második világháborúban zsidók tízezreit megmen-tő svéd diplomata emlékmű-vét a szocializmus évtizedei-ben nem szerette a hatalom. Felállítására még 1945-ben szerzett engedélyt a frissen megalakult szoborbizottság.

A közadakozásból összegyűlt pénzt azonban felemésztette az 1946-os infláció. 1949. április 10-re végül meghirdették a szoboravatást, s legalább ezeröttszázan gyűltek össze a Szent István parkban.

Ott azonban kiderült, hogy nincsen semmiféle szobor, a hat méteres monumen-tális alkotást előzőleg fél óra alatt döntötték le. Úgy hírlik, a Szovjetunió kérésére hiúsult meg az átadás. A három méteres talapzat azóta sincs meg, a kigyós figura azonban 1953-ban felbukkant a debreceni Biogal gyógyszer-gyár előtt, és azóta is ott található.

Tavaly nyáron Demszky Gábor fővédnökségével me-galakult a Wallenberg Szoborbizottság. Az emlékmű budapesti felállításáról ugyan nem, egy másolat elkészítéséről viszont sikerült megál-lapodni a gyár tulajdonosaival és az önkormányzattal.

Az újraöntés és a talapzat Györfi Sándor szobrászmű-vész műhelyének munkája. Az építész: Rajk László. A dombormű újraalkotója Marosits István.

Törleszteni próbálunk a morális adósságból, amellyel a több tízezer zsidónak minősített állampolgár meg-mentőjének tartozik – han-goztatta Demszky Gábor, az emlékmű vasárnapi avatásán. Emlékeztetve a történelmi tanulságokra, bírálta azokat, akik ellenezték a szobor fel-állítását, s rámutatott, nem békülhetünk meg azokkal, akik akár passzívan is hajlan-dók tűrni dínáci eszmék je-lentkezését a közéletben.

Ezután Staffan Sven Carlsson, a Svéd Királyság budapesti nagykövete em-lékezett Wallenbergről.

Somlyó György író el-mondta, másfél évtizede re-gényben próbálta megöröki-teni Wallenberg alakját. Mű-véből megismerkedésük részleteit idézte fel, aminek tulajdonképpen életben maradását köszönheti.

• V. Z. - N. S. L.

63.

130

BC 99 Irodaház

Váci út 99.

Tervező: dr. Komjáthy Attila, Fábián László

Az irodaház-együttes közvetlenül a 3-as metró Forgách utcai megállójánál kínál több kategóriában irodahelyiségeket összesen húszezer m²-en. A 10 emeletes, kőburkolatos, elegáns formálású torony körül kisebb, eltérő megjelenésű irodaépületek állnak. A Váci út felé üzlethelyiségek, étterem nyíltak. A komplexum egyik jelképe az idős platánfa a főbejáratnál.

2000.

A margitszigeti kolostor restaurálása

Lezárult a margitszigeti domonkos apáca kolostor restaurálási munkálatainak első üteme – jelentette be nemrégiben Demszky Gábor főpolgármester a helyszínen megtartott sajtótájékoztatón. Mint elhangzott, az 1994-ben megkezdett tízéves helyreállítási programra eddig mintegy 55 millió forintot fordítottak.

A szigeti domonkosrendi kolostor és a királyi udvarhely romjai a Budai Vár után a főváros második legnagyobb kiterjedésű, összefüggő, középkori építészeti emlékének alkotják.

A területről az első leletek 1838-ban kerültek elő. Itt találták meg többek között az Árpád-házi királyi család egyik tagjának sírjában az úgynevezett nyitott koronát is, amely ma a Nemzeti Múzeumban látható.

A főváros 1923-ban és 1938-ban jelentős régészeti feltárásokat végeztetett a szigeten. E munkák eredményeként alakult ki nagy vonalakban a romkert mai képe. Kisebb feltárások a második világhábo-

rú után is voltak, a rom azonban – környezeti együtt – lassan pusztulni indultak.

Mint Demszky Gábor mondta, a hat évvel ezelő óta ismét megkezdett ásatások több – addig ismeretlen – épületrészt tártak fel; így például a kolostor pesti oldal part felőli területén IV. László király hajókikötőjét. Idén az egykori templom belső részén végeztek falkonzerválási, helyreállítási munkákat. Az omladozó falrészek hiányait kipótolták, a falkoronák cementes védőfalazatát kicserélték, az eredeti részeket és a ráfalazásokat árnyékfűgával különítették el.

A főpolgármester szerint a 2004-re befejeződő restaurálás hátralévő munkái még mintegy 200 millió forintba kerülnek. Elképzelhető, hogy a felújítás befejeztével a romkert komolyzenei koncertek rendezésére is alkalmas kulturális központként funkcionál majd, ennek megvalósításához azonban a fővárosnak egyelőre nem áll rendelkezésére megfelelő forrás. (MTI)

64.

132

MKB Irodaház I. ütem

Lőportár utca 24.

Tervező: Bálint Imre DLA

A Magyar Külkereskedelmi Bank jelentős ingatlanfejlesztésbe fogott a korábbi üzemi épületek lebontását követően. Az iroda-ház-együttes első eleme a Lőportár utcában álló többszintes ipari csarnok szerkezetének megtartásával létrehozott korszerű irodaház. A high-tech felfogást legkarakteresebben a hegyes szögben összefutó külső falak találkozási élének lekerékített, ötszintes üvegburkolata mutatja egy két méterre kinyúló lyuksoros zárópárkánnyal. A 3200 m² összintterületű „vasalóház” a kerület egyik meghatározó építészeti jele. A II. ütemben egy 100 m hosszú kőburkolatos szárny épült meg a Kassák Lajos utca mentén, melyet üveghíd köt össze az első ütemmel.

2001.

A program várható költsége több mint 3,5 milliárd forint

Öt év alatt csaknem másfél ezer bérlakást épít Angyalföld

Még az idén elindulhat Budapest XIII. kerületében az a revitalizációs program, amelyet a helyi képviselő-testület a közelmúltban fogadott el. Az előkészítés szerint több mint 1300 új lakást építenének fel öt év alatt, s a beruházás várható költsége meghaladja a 3,5 milliárd forintot.

Budapest XIII. kerületének képviselő-testülete a közelmúltban fogadta el a Bulcsú utca, Lehel út, Dózsa György út és a vasútvonal által határolt terület rehabilitációjának koncepcióját. Az önkormányzati ingatlanok, közterületek, valamint magántulajdonban lévő lakóingatlanok felújítása több milliárd forintba kerül és várhatóan nyolc-tíz évet vesz igénybe. A területen lévő helyhatósági tulajdonban lévő lakások többsége a szabályozási tervben (szt.) bontásra ítéltként szerepel. A kerületnek 14 lakóháza és egy beépítetlen telke van a területen, az ott található 1370 lakás – melyek összapterülete 160 ezer négyzetméter – fele azonban magántulajdonban található. A munkálatok várhatóan 2005-ig tartanak, s beruházás összköltsége meghaladja a 3,5 milliárd forintot.

A rehabilitáció első három évében mintegy 200 új lakás épül fel a területen. Az első ütemben a Bulcsú utca 11. szám alatti ingatlanból egy 48 lakásos épületet kívánnak kialakítani, a lakások átlagos mérete 56 négyzetméter lesz, a beruházás becsült költsége az önkormányzat szerint mintegy 650 millió fo-

rint. A Lőportár utca 7. alatti épületet – amelyben 22 lakás található – várhatóan teljesen lebontják, ennek a költsége 30 millió forint. Szintén le kívánnak bontani az angyalföldi helyhatóság a Lehel út 17/B-C ingatlan, amelyekben 12 lakás és 4 egyéb helyiség található. A tervek szerint így egy 1567 négyzetméteres építési telekhez jut a kerület, melyet pályázati úton kívánnak értékesíteni, s a befolyt összeget a programra fordítják. A Dévai

ti tulajdonú lakóház lebontása, melyek helyén bérház épül. A jelenlegi ingatlanokban 32 lakás van, az új épületben azonban 70 lakás, mintegy ezer négyzetméter egyéb helyiség és egy 60 autó befogadására alkalmas mélygarázs is helyet kap. A beruházás költsége meghaladja az 1,2 milliárd forintot, amely már magában foglalja a szanálás 220 millió forintos költségét is. Az szt. szerint 80, átlagosan 60 négyzetméter alapterületű lakást lehet felépíteni a Szabolcs utca 26. és 28. számú házak helyén, ahol jelenleg 63 lakás található. Ezenkívül 1200 négyzetméter egyéb helyiséget, illetve 80 férőhelyes garázst is kialakítanak. A beruházás várhatóan több mint 1,3 milliárd forintján kerül az önkormányzatnak. A felújítási munkálatokon kívül a kerület átmeneti támogatást kíván nyújtani a fiatal pályakezdőknek egy fecskéház építésével. A fecskéháznak helyet adó Hajdú utcai ingatlant az önkormányzat saját erőből kívánja felújítani. A 26 komfortos lakást várhatóan az év végéig átadják.

R. A.

	1990 (I. f.)	1991. VI. 31.
Budapestfőváros	217	482
Budapest	1980	2171
Központfőváros	1120	1284
Budapest mellék	2912	2951
Újtelepek	491	387
Összesen	5600	7893

*A lakásállomány a 600 fővel
A lakásállomány

A Magyar Posta Rt.
ajánlati felhívása nyílt, egyfordulós
társasági eljárás lefolytatására

BANKJEGYSZÁMLÁLÓ BESZERZÉSE

A beszerzés tárgya: 256 db (+/-20%) bankjegyszámláló készülék szállítása (az ajánlatkérési dokumentációban meghatározott feltételek szerint).

Ajánlati biztosíték összege: 1 200 000 Ft

A dokumentáció ára: 70 000 Ft, mely összeg az ajánlattevőnek

NAPI gazdaság
SZÉLETI ÉS PÉNZÜGYI NEMZET

1991. október 11. péntek
10. évfolyam 41. szám
16.5% átlag
16.5% átlag

65.

134

Lehel Csarnok

Lehel tér

Tervező: Rajk László

„Meg vagyok róla győződve, hogy a századvégnek az eklektizmus a megfelelő műformája: az emberek gyakran visszanéznek a múltba, mindenki kiválasztja a maga történetét, és összekeveri a neki tetszőkkel.” (Pedro Almodóvar) A radikális eklektikából következően a régi Lehel piac belső funkcionális rendjét megtartottuk. A csarnok súlypontjában ott maradt egy valamikori piaci építmény, e pseudo skanzenből, mint középpontból kifelé haladva különböző rétegek épültek. A pavilon körül a hatvanas évek burkolata, az egészszet magába foglalja az ipari forradalom acélvázás csarnoka, melyet körülölel a modernitás vasbetonvázás épülete. A külső réteg meg nem más, mint posztmodern, konstruktivista és dekonstruktivista elemek vidám, színes, feleselő együttese. (Rajk László)

2004-ben FIABCI-díjat kapott az épület.

2002.

MIÉRT SZÉP?

„Van-e művészet tűzész nélkül?”

(Korabeli Györgyi)

Szerkesztő: Rajk László • Szerkesztő: Martonkó József • Szerkesztő: ...

Megjelent az **OCTOGON**
[Architecture-Design] lap
2002/1 számában

AMIKOR NEKIÜLTÉM A FEBRUÁR ELEJÉN ÁTADOTT, RAJK LÁSZLÓ TERVEZTE LEHEL TÉRI PIAC ÚJ CSARNOKÁNAK ÉPÍTÉSZETI JELLEGZETESSÉGEIT TAGLALÓ ÍRÁSHOZ, CSAK KÉT DOLOGBAN VOLTAM BIZTOS. EGYRÉSZT RETTENETESEN ŐRÜLTEM, HOGY VÉGRE VALAMI OLYAN ÉPÍTÉSZET JÖTT LÉTRE AZ ARCULATÁT TEKINTVE EGYRE UNALMASABBÁ VÁLÓ VÁCI ÚTI TENGELYEN, AMELY SOKRÉTŰ INTELLEKTUÁLIS KALANDRA HÍV; MÁSRÉSzt POKOLIAN NEHÉZ DILEMMA ELÉ ÁLLÍTOTT AZ, HOGY AKIVEL EDDIG CSAK BESZÉLTÉM AZ ÉPÜLETRŐL, AZ KIVÉTEL NÉLKÜL, ÉRTETLENÜL, INDULATOSAN, FELHÁBORODVA, TANÁCS TALANUL ÁLLT AZ OBJEKTUM ELŐTT, AMI ÖNMAGÁBAN TERMÉSZETESEN NEM VOLNA BAJ, HA NEKEM NEM TETSZENE OLYANNYIRA NAGYON.

MIÁNY

A legtöbb problémát az okozza a befogadó számára, hogy ez a fajta építészeti megközelítés, bár gyökerei ott találhatók a XX. század magyar képzőművészet törtékeiseiben – gondoljunk itt a húszas évek Kassák-féle magyar aktivizmusára, a „képarchitektúra” fogalmának bevezetésére, illetve Moholy-Nagy európai esztétikai elgondolására –, mégsem vált a honi építészeti köznyelv részévé. Kimaradt abból a diskurzusból, amiben létrejött az építészeti kánon, amit ma használunk. Hogy ez így történt, annak elsősorban oka abban a tényben keresendő, mely szerint soha egyetlen, építészeti értelemben is maradandó alkotása sem valósult meg a magyar konstruktivista építészetnek. Így nem szocializálódhatott hozzá az elsődleges „fogyasztónak” tekinthető „utca embere”, nem sajátíthatta el formai tipológiáját a szakma, nem oktatják az egyetemen. Záróvny maradt. Elvont. Kétféle. Virtuális.

STÍLUSTÖRTÉNET

Pedig volt pillanat (sajnos történelmi és nem esztétikai értelemben), amikor úgy látszott, hogy éppen a magyarországi építészet egyik áramlata tölti be azt a hió szerepet, ami a húszas évek eleji szovjet-orosz építészeti konstruktivizmus nagy képviselőit – El Lszickijt, Tatlint, Konstantin Melnyikovit, Golosovot – összezőő napjaink „sztár” konstruktivistáival: Zaha Hadíddal (Interjú, OCTOGON 2001/6), Daniel Libeskinddel.

Bachman Gábor, F. Kovács Attila, Rajk László (Plusz Stúdió), Szalai Tibor olyan radikális kifejezési módokat használtak a nyolcvanas évek elejétől az építészetben, hogy a hivatalos kultúrpolitika legfeljebb az akkora már szinte „avantgárd gettó”-vá váló és leginkább Bódy Gábor, Gothár Péter, Huszár Zoltán, Jéles András, Sándor Pál, Xantus János nevével fémjelzett filmekben tűrte meg őket, mint a dizálet- és látványtervezőket. Így kiszakadtak és eltávolodtak, sőt bizonyos tekintetben elidegenedtek attól a hagyományos értellembe vehető építész közegből, ami a rendszerváltás utáni építészeti közéletet meghatározta. Ezt az elidegenedést csak feigonylította a „nagy” építészek zsigeri gyónakvása a képzőművészek, filmesek, zenészek mondén világá iránt. Leszámítva két jelentősebb momentumt elevezen élő emléket – Nagy Imre és 1956-os mártírjának 1989-es újratemetésének díszletét a Múcsarnok előtt, illetve az 1996-os Velencei Építészeti Biennálét (Bachman: A semmi építészete) – a hazai építészeti konstruktivizmus ma csak néhány bárpult, bárzék (Álmásy Téri Szabadidőközpont) belseépítészeti installáció (pl. a Corvin mosi foyer) és mukett formájában van fizikailag jelen a kortárs építészeti közudatban.

DEKONSTRUKCIÓ

Rátérve Rajk László most átadott piaccsarnokának részletesebb bemutatására, meg kell jegyeznünk, hogy bár ezen az épületen is erősen érződik a „szovjet-orosz” avantgárd elődök hatása, a kon-

textus megváltozásának folytán Rajk Lehel téri épülete már közelebb áll a nyolcvanas évek posztmodern építészeti hullámához, mint a klasszikus avantgárdhoz. Pontosabban a posztmodern építészet dekonstrukciónak nevezett eljárásai modeljéhez. A dekonstrukció szívesen alkalmaz egyfajta montázs technikát, amelyet az építészeti kontextus, illetve az épített környezet eleminek felhasználásával alkot meg. A Lehel téri piaccsarnok épületének alapstruktúráját leginkább úgy képzelhetjük el, ha képzeletben a Finta-féle Westend bevásárlóközpont kikeretégű épületének Váci út tömbjéből, a Nyugati pályaudvar csarnokszerkezetéből, a Lehel téri terméskő borítású, neoromán templomból, a Ferdinánd hídról és a régi piac egyes elemeiből „összeszerkesztelnénk” egy újabb épületet. Vagyis a dekonstruktivizmus – szemben a klasszikus stílusutajdonságokkal rendelkező avantgárd konstruktivizmussal – inkább szerkesztési mód, metodika. Ennek köszönhetően, a „zavarosnak” tűnő új piac-épület a felhasznált elemek autonóm statikai, dekoratív és egyéb tulajdonságai, egyéb karakterük folytán és a kontextus megváltozása okán nyerte el ezt a formát. Természetesen van ebben a szerkesztési módban némi esedéesség, és az egyes elemek kiválasztásának indokoltága is megkérdőjelezhető. Egy azonban bizonyos: a szerkezet elkepesztően dinamikusnak hat. Mintha minden pillanatban átalakulna a homlokzat egy-egy részlete. Újabb és újabb elemeket veszünk észre rajta, újabb és újabb feltevéseket teszünk. Úgy érezzük, mintha a csarnoki-

18

66.

136

Kleopátra Ház

Ipoly utca, Pannonia utca, Gogol utca, Kárpát utca

Tervező: dr. Fekete Lajos

A rendszerváltás után meginduló új típusú lakásfejlesztések bevett varázsszava volt a „lakópark”. A Kleopátra Ház érdemben járul hozzá környékének revitalizációjához, felváltva az évtizedekig a helyén működő foghíjparkolót. A fejlesztők olyan lakókörülményeket teremtettek, amelyek a tehetősebb város-lakók beköltözését garantálják. A Kleopátra Ház földszinti kisüzletei ösztönzik azt a sürgős-forgást, amely a valódi városi terek kialakulásának elengedhetetlen feltétele. A ház hat fogatolt tömegből álló tízszintes együttesét az első emelet szintjén, a garázsszintek felett parkosított terület, nagyméretű tetőkert fogja össze. Igényes lakókörnyezet jött létre.

2003.

A főváros egyik legdinamikusabban fejlődő kerülete

A főváros legdinamikusabban fejlődő kerülete a XII. kerület. A KSH adatai szerint tavaly itt volt a legnagyobb növekedés a lakóépítés terén. Arató György főpolgármester szerint Angyalföldön értékesítéssel kerültek fejlesztés folyik. A kerületben a megkezdett építkezések megőrzésével alakítják ki az új városképet. A kerületfejlesztési koncepciója a Duna-parti zöldszáv kialakítását is magába foglalja.

A legújabb építési, új utcák, új építkezési terület tavaly a XII. kerületben került létre. A legdinamikusabban fejlődő kerület értékesítéssel kerültek fejlesztés folyik. A kerületben a megkezdett építkezések megőrzésével alakítják ki az új városképet. A kerületfejlesztési koncepciója a Duna-parti zöldszáv kialakítását is magába foglalja.

Az öt hite hivatkozású lévő építkezési terület tavaly a XII. kerületben került létre. A legdinamikusabban fejlődő kerület értékesítéssel kerültek fejlesztés folyik. A kerületben a megkezdett építkezések megőrzésével alakítják ki az új városképet. A kerületfejlesztési koncepciója a Duna-parti zöldszáv kialakítását is magába foglalja.

A városban a megkezdett építkezések megőrzésével alakítják ki az új városképet. A kerületfejlesztési koncepciója a Duna-parti zöldszáv kialakítását is magába foglalja.

A városban a megkezdett építkezések megőrzésével alakítják ki az új városképet. A kerületfejlesztési koncepciója a Duna-parti zöldszáv kialakítását is magába foglalja.

ben, hogy a kerület biztonságát tudja központjában tartani és magas színvonalú területi működtetést és építkezési fejlődést, amelynek egyik első eleme a polgármesteri hivatal új építkezési terület megépítése.

Sétány a Duna-parton

Számtalan az operatív program eleme a kerület egészségügyi intézményeinek korszerűsítésén. Arató György szerint ebben kiemelt jelentőséget kap a Sziget-díj díj rendező felállítás. Ennek az előkészítendő előző évben meg kell történnie, ahogyan a parkosított terület megépítése is. Ezzel a célja a városi újszerűtől a pályázat a kerület.

A tervek szerint átjárható, mi-

nem 30 méteres zöldterületet szűkíthetjük ki a Duna-parton a Duna oldalán az építkezési terület megépítése. Ennek az előkészítendő előző évben meg kell történnie, ahogyan a parkosított terület megépítése is. Ezzel a célja a városi újszerűtől a pályázat a kerület.

Megújuló lakótelepek

A programban hangsúlyos szerepet kap a lakótelepek megújítása is – mondja Arató György. A parkosított terület megépítése is. Ezzel a célja a városi újszerűtől a pályázat a kerület.

Parkolási rendelet

Bár a kötelező feladat a főváros feladata, a kerületnek véleményezési jog van. A tömegközlekedés, illetve az utak fejlesztésének mentén így a kerület körvonalai nem tud bebiztosítani, javítani vagy megújítani, vagy sem. A parkolási szabályozás érdekében jövőre parkolási rendelet fogad el a kerület.

Társ a helyi média

A környezetvédelmi feladatok között a tájazzimányos megújítás, a kerület fejlesztésének, a szelektív hulladék-

gyűjtés megvalósítása és a földi területi megújítások mennyiségének csökkentése kiemelt fontosságú. Arató György szerint ugyanakkor a kerület legfontosabb feladata, hogy javítsa kommunikációját, megfigyelés útjának

a lakosság, az intézményeket és a vállalkozásokat a változásokról. Ebben közvetlenül van a helyi újságok és közhírvételek, nagyon fontos azonban a társadalmi fórumok rendszeres megtartása is.

László Gergely

ZÁLOGHÁZ és ÉKSZERBOLT

a LEHEL piac Galériáján

- × 14 napos kamatmentes záloghitel;
- × kezelési díj 2%-tól;
- × havi kamat 2%;
- × helyszíni ékszerjavítás;
- × kisebb javítások megvárthatók.
- × Akciós ékszervásár 2500 Ft/grammtól!

Történet-felvásárlás, használt ékszerek-vétele, csereje

November 13-án

1 éves születésnapunk alkalmából

RENDKÍVÜLI AKCIÓ:

aranylánc medállal 5990 Ft, az akciós készlet erejéig!

Nyitva tartás:
hétfő: 7-14 óráig; kedd-péntek: 7-17 óráig; szombat: 8-13 óráig
Telefon: 288-6913

Ötvenhárom emeletesű, lakóparkból álló Angyalföldi és Üllői úton együttes

Fény: Hosszú János

67.

138

Fővárosi Levéltár

Teve utca 3-5.

Tervező: Kóris János, Németh Tamás

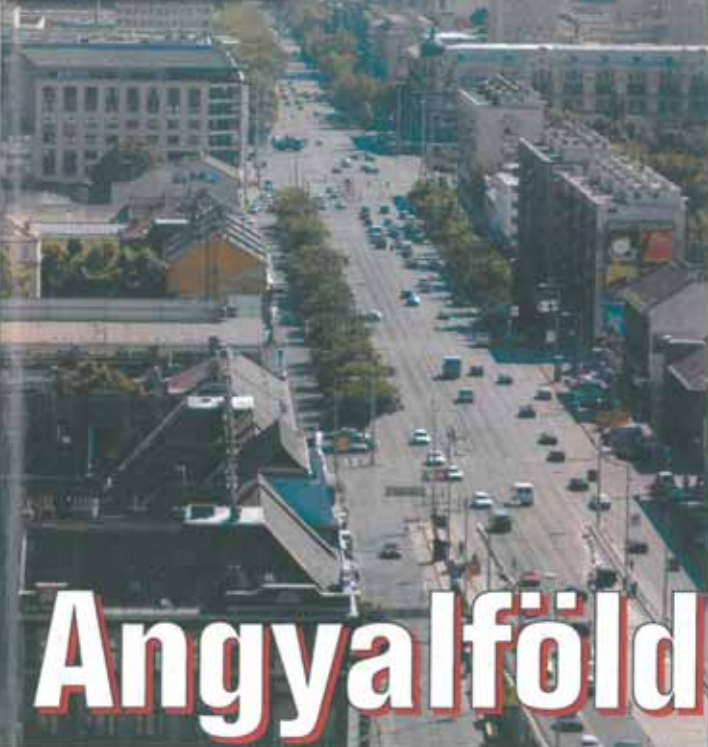
A bejárat feletti íves homlokzat üvegtéglából készült, előtte a közterületen információs építészeti jel létesült. A hétszintes épület szervezését meghatározta a funkcionális rend tiszta szétválasztása, a közönségforgalmi épületrész, a raktárak és az iratvédelmi szárny között. Az előbbi funkciócsoportokat egy épületté szervezték, összefüggő térbeli rendben. Az épület megformálásakor nemcsak az alaprajz feszes szervezése volt fontos, hanem a homlokzati alapstruktúra is, amely önálló, plasztikus karaktert hordoz. A homlokzatok a belső struktúrát tükrözik, jellemzően téglaburkolattal. Az építészeti tervpályázat első díjas tervét valósította meg a Fővárosi Önkormányzat.

2004.

168

Közéleti hetilap

óra

Angyalföld

Kukta Erzsit majd minden este hazakísértem az Ipoly utca 1/c alá. Szó szerint alá, mert a kapualjban bűcsőztünk mindig el, a lakásba nem engedett be a lányregényt eltökélten védelmező szülői szigor. Ezért aztán igen-igen ráérősen adagoltunk összeölelkezve a Pozsonyi út sárga keramitkockáin, miközben álmosan csörömpölt el mellettünk egy-egy kései tizenötös villamos. A Szent István parkban csókolóztunk egy kiadósat, a kapualjban szintűgy. Am az sem volt ritka, hogy – kizárólag csókolózás céljából – beültünk az Ipoly vagy a Duna (régebben és újabban Lloyd) moziba a Hegedűs Gyula (korábban Csáky), illetve Fürst Sándor (ma újra Hollán Ernő) utcában. Az is megesett, hogy a Kuka vagy a Hapci nevű propelleren elhajóztunk a Dagály strandra vagy a Népszíziget, amelyet konokul csak Szűnyöszigetnek nevezett a nép. Ott is jól lehetett csókolózni.

Negyvenkét éve ennek. Kukta Erzsit aztán férjhez ment valami jómódú német krapekhoz, a Pozsonyi utat lebetonozták, felszedvén a keramitkockákat és a síneket, merthogy megszűntették a tizenötös villamosjárat

propelleren elhajóztunk a Dagály strandra vagy a Népszíziget, amelyet konokul csak Szűnyöszigetnek nevezett a nép. Ott is jól lehetett csókolózni.

Negyvenkét éve ennek. Kukta Erzsit aztán férjhez ment valami jómódú német krapekhoz, a Pozsonyi utat lebetonozták, felszedvén a keramitkockákat és a síneket, merthogy megszűntették a tizenötös villamosjárat

Pesti korzó

tot is. Az Ipoly mozinak már az emléke sem él. És a Hőfőérke törpéről elnevezett propellernek sem csalogatják ma már a hajókázni vágyókat; tekintélyes méretű rendezvényhajók pöffeszkednek a helyükön, amelyek – ha kimozdulnak is a kikötőből – a világot sem érintenének olyan snassz helyeket, mint például a Szűnyöszigetet.

Fáj a szívem, és örvendezik egyben. Úgy vagyok, mint Váci Miska volt jó négy évtizede, amikor a Nyírségbe hazalátogatván meghatottan szemlélte a cserép csirkefát, a mángorlót, a faekét – és elszomorodott amiatt, hogy ezek még mindig használatban vannak. Őszinte indulattal tört hát ki egyik versében: „Hogy gydlölöm már, amit még annyira szeretek!”

Nos, én is nosztalgizva gondolok vissza a Pozsonyi út keramitkockáira, a bekeletlensége ellenére sem kutyaszaros Szent István parkra, a bohás kis mozikra, de a Váci úton végigcsilingelő egyes, valamint hármas viszonylatra, a körfolyosós proliházakra és a Vízafogó-part vadregényes viskóira is. Am nem siratom őket. Az eszemmel tudom, a világnak előbbre kellett mennie ebben a sokarcú kerületben is.

Mert igen sokarcú a tizenharmadik kerület, amelyet összefoglaló néven sokan ma is csak Angyalföldként emlegetünk. Pedig hát ma is négy „komponense” van ennek a városrésznek. A négy komponens a következő öt: Újlipótváros, Vízafogó, Lőportárdűlő, Angyalföld – és a Murgitsziget. Angyalföldet a Róbert Károly körút, a Váci út, a Balzsam és a Margit utca, valamint a Dévényi meg a Títai út által körülölelt terület jelenti. Am sok újlipótvárosi polgár is előszeretettel vallotta magát angyalföldinek, kiváltképp az ötvenes években, amikor nemcsak fődénkabáttal és simléderes sapkával volt ajánlatos demonstrálni az uralkodó proletariátussal való azonosulást, de a földrajzi hovatartozással is.

68.

140

Önkormányzati bérház – 109 lakás

Szabolcs utca 12-16., Dévai utca 7.

Tervező: Nedár Ferenc, Dóczy Pál

A XIII. kerület rehabilitációs céltérsége a Szabolcs utca két oldala. Az önkormányzati beruházásban épült, teljes tömbszélességű ötszintes házban 109 lakás van – gazdaságos, mégis változatos alaprajzokkal. A plasztikus homlokzatformálás, a nagyméretű erkélyek, teraszok mellvédeinek, korlátainak változtatása, a nyílások ritmusa, az épület színezése biztosítja, hogy a tulajdonos eredeti szándékának megfelelő kellemes lakókörnyezet jött létre.

Indul az elektronikus ügyintézés novembertől a XIII. kerületben

ÜGYINTÉZÉS Novembertől a kerület lakói otthon a számítógép előtt ülve intézhetik hivatalos ügyeiket, bevételeiket, kérhetnek időpontokat a nap bármely órájában.

Vállalkozóknak is hasznos

– Az IBM együttműködésével megújuló rendszer, a kis- és középvállalkozók számára egy vállalkozóbarát portál – mondta el Paál Péter, az IBM Magyarország vezérigazgatója. A Netlock Kft. a lakossági felhasználók azonosításához szükséges csipkártyákat készítette

AZ ELSŐ SZÁZ INGYEN

Az elektronikus ügyintézés népszerűsítésére ingyen lehetővé teszik az első száz jelentkező lakos elektronikus aláírását

el. E kártyák birtokában a polgárok biztosak lehetnek adataik védelmében.

Aláírás, időbélyegzés

2001-ben megszületett az elektronikus aláírásról szóló törvény, ami nélkülözhetetlen a rendszer bevezetéséhez. A rendszer egyik előnye az időbélyegzés. Ennek

segítségével évek múlva is percre pontosan nyomon követhető, hogy a dokumentum mikor keletkezett.

Hazánkban itt először

Az első itthon működő rendszert a főváros XIII. kerületében indítják el.

– A fokozott biztonságú elektromos aláírással az adóhatósági, építésügyi, hagyatéki ügyeket intézhetik el a kerület lakói, e nélkül csak az egyéb szolgáltatásokat használhatják – mondta el dr. Tóth József, a kerület polgármestere.

VONA ADRIENN

2005.

69.

142

Riverloft lakó- és irodaépület

Népfürdő utca 3-5.

Tervező: Tima Zoltán

Az egykori, fővárosi rendelettel védett üzemépület átalakításával sikeres „loft” együttes valósult meg. A téglaburkolatos, meredek tetős épületben nagyvonalú térélményt kínálnak a lakások és irodák. Az intelligensen hozzáillesztett új szárnyban lakások létesültek – kiváló dunai panorámával. A megjelenő új építészeti elemek alkalmazkodnak a meglévő homlokzatok szerkesztési rendjéhez. Az épületszárnyak által bezárt, közel négyzetes arányú belső park zártságát az új szárnyak alatti egy- és kétszintes átnyitás ellensúlyozza – kapcsolatot teremtvén a környező zöldfelületekkel, a Dunához vezető sétányokkal. Összesen 172 lakás és 5800 m² iroda épült meg.

2006.

Partnering

A jövő önkormányzati rendszere

November elsejétől elektronikusán is intézhetik ügyeiket a XIII. kerület polgárai: az IBM együttműködésével megvalósított portálrendszer az országban elsőként – már a közigazgatási eljárás rendjéről szóló új törvény hatályba lépésének napjától –, számos helyzetben lehetővé teszi a lakossági elektronikus ügyintézés. A fokozott biztonságú elektronikus aláírással rendelkezők a nap bármely órájában az interneten keresztül tehetnek bevallásokat, kérhetnek időpontokat, intézhetik tennivalóikat.

„A kerület vezetésének mindig is az itt élők érdekei voltak az elsődlegesek. Munkánk sikerének egyetlen igazi fokmérője a kerületi polgárok elégedettsége. Ezt szem előtt tartva igyekszünk a lehető legmagasabb szintű egészségügyi ellátást, oktatást és egyéb szolgáltatásokat nyújtani. A 21. századi magas színvonalú kiszolgáláshoz – összhangban a magyar kormány célkitűzéseivel, az Európai Unió ajánlásaival és az önkormányzat eddigi gyakorlatával – az elektronikus ügyintézés is hozzátartozik, ezért a Hivatal korszerű eszközök használatával segíti az állampolgárokat” – nyilatkozta a rendszer üzembe helyezése kapcsán dr. Tóth József, a XII. kerület polgármestere.

A mostani siker nem előzmények nélküli. A kerület önkormányzata 1998-ban hozta létre első honlapját, amelyen már az ügyek intézésére vonatkozó információk is elérhetők voltak. Ezzel megvalósí-

totta az EU községintézkedések végrehajtására vonatkozó ajánlásának négy szintje közül az első (online információk nyújtása a közigazgatási szolgáltatásokról). 2002-ben elérte a második szintet, miután a korábbi statikus honlapot felváltotta egy dinamikus portál. Letölthetővé és nyomtathatóvá váltak az ügyintézéshez szükséges űrlapok, nyomtatványok.

Az Önkormányzat 2002-2004-es Informatikai Stratégiájában teremtette meg a modern elektronikus közigazgatás alapjait azzal, hogy hangsúlyosan fejlesztette a háttérrendszereket. Kialakította például a hivatal belső ügymenetét elektronizáló Lotus Notes-alapú, és az informatikai rendszerek mindennapi működtetését segítő felügyeleti alkalmazásokat. Képesítette az intézmények közötti adatátviteli kapcsolatot, és korszerűsítette a hardverkörnyezetet.

A XII. kerületi önkormányzat – Magyarországon elsőként – 2002-ben indította el a BM Internetes Közigazgatási Szolgáltató Rendszerét (közismertebb nevén XR). 2004. áprilisában itt vezették be – ugyancsak elsőként – az önkormányzati ügyek intézését segítő Ügyfélkaput, valamint az interneten és/vagy telefonon történő bejelentkezés lehetőségét. A 2004-ben elfogadott 2005-2007. évi Informatikai Stratégia tűzte ki célul az EU-s ajánlásokban megfogalmazott harmadik szint (a kétirányú interaktivitás) elérését.

2005. november elsejétől egyes feladatok esetében a rendszer támogatja az elektronikus ügyintézés. A szükséges űrlapok online kitölthetők, elektronikus aláírás segítségével hitelesíthetők, és a hivatal is elektronikusán értesíti az állampolgárt a határozatáról. A negyedik szint

eléréséhez – a teljes körű elektronikus ügyintézéshez – még hiányzik az illetékes elektronikus lekövetésének követelménye. (Az elektronikus illetéktetés jogszabályi háttérét 2005. szeptemberében teremtette meg a kormány.)

A fejlesztések végig saját erőből, központi vagy EU-s támogatások nélkül folytak. Ehhez megfelelő segítséget adtak az IBM rugalmas technológiai és nyílt szabványokon alapuló rendszerei. Ezek a megoldások garantálták az elektronikus önkormányzat fokozatos, lépésről lépésre történő kiépítését, valamint annak lehetőségét, hogy a szolgáltatások a későbbiekben új funkciókkal egészülhessenek ki (például az elektronikus aláírás támogatásával), miközben az önkormányzat költségvetését sem kell túlzottan megterhelni. (Az éves informatikai fejlesztési keret körülbelül 60 millió forint.)

„Az informatika nem önmagáért létezik. Alkalmazásával az üzleti és közigazgatási folyamatok egyszerűsíthetők, meggyorsíthatók, átláthatóbbá, kényelmesebbé tehetők mind a polgárok, mind a közhatalok munkatársai számára. Sokan már hozzászórtak ahhoz, hogy ügyeiket távközlési szolgáltatójuknál, bankjuknál vagy biztosítójuknál a nap bármely órájában, elektronikus úton is elintézhetik, és adóforintjaikért cserébe ugyanazt a színvonalat várják el a közigazgatástól is.

Számkunka megtiszteltetés, hogy partnerei lehetünk a hosszú távon gondolkodó és a jövő technológiai iránt elkötelezett XIII. kerületi önkormányzatnak, ahol a munkatársak rendkívüli felkészültségről tettek tanúbizonyságot úgy a tervezésben, mint a projektek leve-

2006. február 14

www.hea.hu

Partnering

Center Ház lakóépület

Petneházy utca – Röppentyű utca

Tervező: Szabó Tamás János

A nyolcszintes épületegyüttes három önálló épületből áll. A két lépcsőházas tömeg hosszú, délre néző térfalat alkot a Petneházy utcai oldalon, melyet egy látványos sarokmotívum hangsúlyoz. A földszinti fedett gépkocsitároló tetején zöldtető fogja össze az épülettömegeket. A földszinten üzletek kaptak helyet. A lakások sokfélék, a garzontól a többszobás lakásokig, melyekhez erkélyek, teraszok, helyenként tetőteraszok kapcsolódnak. Az épület pillérváz, rejtett gombafejes födémű, monolit vasbeton szerkezetű. A 347 lakásos ház különlegessége az ötödik emeleten lombosodó élő fa.

2007.

Angyalföldön járt az „Angyal”

Sir Roger Moore az Igazgyöngy Bölcsőde lurkóit látogatta meg

Két héttel nyolcvanadik születésnapja után Magyarországra látogatott Sir Roger Moore, az UNICEF jószolgálati nagykövete. A kerület egyesített bölcsődéjének Gyöngyösi sétányon lévő tagintézményébe is ellátogatott.

A James Bondként és Angyalként világhírűvé vált angol színész korát meghazudtolóan szolgálja a világ gyerekeit. 1991 óta képviseli az UNICEF-et, amelyet Audrey Hepburn kérésére vállalt el.

A rangidős nagykövet október 29-én és 30-án tartózkodott Magyarországon, ahova kifejezetten a Nemzeti Filharmonikus Zenekar UNICEF javára adott jótékonysági koncertje miatt látogatott.

Roger Moore egyúttal felkereste a XIII. kerületi Igazgyöngy Bölcsődét is, ahol feleségével együtt személyesen mondott köszönetet az apróságoknak azért az aprópénzért, amit az UNICEF „Kis pénz – nagy segítség” elnevezésű akció keretében gyűjtöttek. Természetesen nem érkezett üres kézzel: lufikat és szebbnél-szebb játékokat osztogatott a lurkóknak. Megtekintette a bölcsődét, fogyasztott néhány szem házi készítésű pogácsát és süteményt, majd távozott.

A bölcsőde tavaly óta gyűjti az egy- és kétförintosokat. Gyerekek és felnőttek egyaránt lelkesen dobálják az aprópénzt az öt gyűjtőbódón egyikébe. Gyorsan telnek az üvegedényiké, ezért tartalmukat két-három hetente postára kell adni.

Az UNICEF Magyar Bizottsága

Roger Moore feleségével együtt érkezett, hogy meglátogassa adakozó óvodásainkat

örömmel fogadja az adományt, hiszen ebben az esetben a kis pénz valóban nagy segítséget jelent. A mondás is úgy tartja: sok kicsi, sokra megy.

Aprópénze pedig mindenkinek akad, hiszen 2005. december 31-én kilencszázhetvennégy millió kétförintosot és hétszázhatvanöt millió kétförintosot tartottak nyilván Magyarországon. A statisztikák szerint ennek a mennyiségnek csupán a töredéke, tíz-húsz százaléka vesz részt ténylegesen a kereskedelemi forgalomban, a többi a fiókok, befőttestüvegek, perselyek mélyén lapul. Ezeket az érmé-

ket kívánja összegyűjteni az UNICEF. 2001-2002-ben az euró bevezetésével megszűnő tizenkét valuta érméinek felajánlására kérte fel a lakosságot. Akkor tizenöt torna, mintegy százmillió forintnyi valuta érkezett a világszervezethez a nemes cél érdekében.

A „Kis pénz – nagy segítség” során befolyó összegből hazai kistelepülési óvodák kapnak készségfejlesztő játékokat, illetve afrikai iskolák épülhetnek fel az UNICEF és a Nelson Mandela Alapítvány közös programja keretében.

Szabó Viktória

**Prestige Towers lakóépület
és Melba étterem**

Meder utca 12–16.
és Meder utca 3.

Tervező: Paulinyi Gergely,
Reith András

A Prestige Towers épületegyüttes az Újpesti-öböl partján épült fel az egész városrészt rehabilitálni kívánó tervek első ütemeként. Az egyedi építészeti formavilág és anyaghasználat, valamint a fővárosi panoráma, a víz közelsége komfortérzettel tölti el a lakókat.

Az épületben 136 lakás, 4 üzlet, a 4 épülettorny által közrefogott udvaron pedig úszómedence kapott helyet – alattuk mélygarázzsal.

A Meder utca gyalogoszóna lett igényes térburkolattal és közvilágítással – innen indul a később kiépítendő, az öböl partján tervezett sétány. Jachtkikötő, a parton pedig a kedvelt „Melba” étterem várja a látogatókat.

2008.

A szerencse kerülete

Látványos fejlődést mutatott fel az elmúlt években a XIII. kerület. A Váci úton irodaházak tömkelege, a Duna parton lakóparkok tucatjai épültek fel, a Béke tér környékén pedig nagy ütemben „spontán rehabilitáció” zajlik. Az Ingatlanbróker az Angyalföldet, Vizafogót és Újlipótvárost is magában foglaló XIII. kerületbe látogatott el.

Általános beépítési szám:	100 430 10
Az önkormányzat nagysága:	66,3
Az önkormányzat területe:	1,2
Egy lakosra jutó alapterület:	11 418 m ²
Az önkormányzat beépítési:	23,7
Az önkormányzat területén:	22,1

Kevés olyan budapesti önkormányzat van, melynek költségvetéséről az Állami Számvevőszék (ÁSZ) szigorú ellenőrei dicsérően nyilatkoznak. A XIII. kerület azonban kivételt képez. Az ÁSZ szakemberei – görcső alá véve a legutóbbi esztendőket – úgy látják, hogy az önkormányzat példás és fegyelmezett gazdálkodást folytat, pénzügyi helyzete stabil, működése megbízható. De azért, hogy az Ingatlanbróker ne lehessen az elfoglaltság vídjával illetni, azt is meg kell említeni, amire a számvevőszék munkatársai is felhívták a figyelmet: nevezetesen arra, hogy a polgármesteri hivatal bizony „2007 első negyedévéig összességében nem készült fel eredményesen az európai uniós források igénybevétele, felhasználására a belső szabályozottság és szervezethezesség tekintetében.”

Tornyok tornyosulnának

Pedig a XIII. kerületi önkormányzatról minden más tekintetben csak pozitívan lehet nyilatkozni – főleg, ha a városrész ingatlanpiacát vesszük szemügyre. „A befektetők nem csak úgy beesnek ide. Itt tervezik a városrész fejlődését”. A be-

fektetők döntéseit nagyban megkönnyíti, hogy a kerület minden részletre kiterjedő városrendezési tervvel és megfontolt fejlesztési stratégiával rendelkezik. Az övezeti besorolások irányítóként szolgálnak a kivitelezők számára: meghatározzák, hogy mit és hol lehet építeni. De nemcsak ennek köszönhető, hogy egyre felkapottabb a XIII. kerület, amit mi sem bizonyít jobban, mint hogy a Budapesten zajló építkezések nagy része itt valósul meg. Az Angyalföldet, Vizafogót és Újlipótvárost magában foglaló térség ugyanis meglehetősen kedvező

város/rész

16

Az Ingatlanbróker médiapartnere a Heti Válasz

72.

148

Pannonia Általános Iskola tornaterem-bővítés

Tutaj utca 7-11.

Tervező: Nagy Csaba

A kerület egyik legnagyobb, legrégebbi általános iskolája Schulek János tervei szerint 1910-ben épült. A 2009-ben végrehajtott 2,5 milliárdos felújítás eredményeképpen ragyogó új külsővel, két vadonatúj tornacsarnokkal, az eredeti falfestmények feltárásával hatszáz tanuló számára kínál európai színvonalú környezetet. Jól felszerelt nyelvi labor biztosítja a német nemzetiségi és az emelt szintű angolt tanuló osztályok munkáját, az iskolai sportkörben több sportág gyakorlása lehetséges. A Nagy Csaba vezette tervező csapat – Horváth Balázs, Göde András, Kéry Balázs – Budapest Főváros Építészeti Nívódíját vehette át a színvonalas rekonstrukcióért 2010-ben.

2009.

A Lépész Terv Társaság építész tervei: Tóth Eszter, Székács Bernadett, Jávor Krisztina és Kaméleon Háló Katalin

Már az új napján látta a járókát a ter megújult külső terasz

MI FÁN TEREM a kertutca?

MEGSZÉPÜLT A HOLLÁN ERNŐ UTCA ELEJE

– Hát itt meg mi történt? Te láttad már ezt? Mikor változott meg a Hollán Ernő utca ennyire? – kérdezi mellettem elhaladtában egy lány a barátjától, s látszik rajtuk, hogy kellemesen érte őket a meglepetés. Virágok, fák, szökőkút és padok állnak ott, ahol három hónappal korábban leginkább csak parkolóutók naphosszat

– A „kertutca” elnevezés bűnünk származik – mondja Székács Bernadett tájépítész memőre, a tervek elkészítésével megbízott Lépész Terv Társaság építész vezető tervezője. – Az alapvető koncepció az volt, hogy a hagyományos falfalig beturkolt sétálóutca helyett egy zöldfelületben gazdagabb közterületet tervezünk. Ezt a „gazdagágot” természetesen beleyesítve az áruházzal, továbbá a szomszédhoz, illetve mentéshez szükséges felvonulási területek biztosítása, ezeken kívül meg a területet ellátó közüzemhálozt védővérvonalat. Mivel a Hollán Ernő utcának csak a Buda Nagy Antal utcaig tartó szakaszát érintette a mostani átalakítás, egy ilyen rövid szakaszra nem illik a sétálóutca kifejezés. Városszerkezeti és funkcionális szempontból sem olyan pozíciója a hely, hogy valódi sétálóutca lehetne belőle. Arra azonban remek lehetőséget ad, hogy a nagy rohanásban megálljunk egy percre, és néhány pozitív impulzust szerezzünk.

FRISSTÍTŐ SZÖKÖKÚT

A „kertutca” elnevezés arra utal, hogy a zöldfelületben nem túl gátlag Üllőváros a Hollán Ernő utca korábban szökőkúttal szegélyezett szakaszát igyekezett egy szökőkút beépítésével zöldfelületbe alakítani. Az utca egyenesen díszburkolatot kapott, több mint 500 négyzetméternyi alacsony cseréjakkal ültették be, a közüzemmel szomszédos díszburkolat kerület. A Szent István körút felől oldalon mostantól szökőkút áll, a szökőkút mellett a szökőkút és a fák közötti beépítésről láttak ki. Az önkormányzat tájépítész

szertt hasonló változtatásra lehet majd számítani a Vigaszház melletti Dóró Mór utcában is, a tervek között szerepel ennek az utcának az átépítése is.

TERVEK ÉS LEHETŐSÉGEK

A Hollán Ernő utcát akár a sajátos hangulatú Üllőváros előszobájának is nevezhetjük, ezen a szakaszon pedig a villamos- és trolimegállók közti áthaladás köztérként mindig nagy volt a gyalogos forgalom. A kertutca átírása maga után vonhat egyelőre változatokat is. Már az átadás napján megjelentek itt is a fényszórók, kiálló helyek. Észérő lenne, ha az átírás folytatódna egyrészt a Buda Nagy Antal utca felé a Pozsonyi úton lefolyó az elágazás a házra és a térben parkolóként működik, illetve a Hollán Ernő le egészen a Szent István parkig.

– Ha valaki azt kérdezi, miért nem tettünk be több fát, azt kell mondanom, mindez nem rajtunk múlik – meggyőztet a tervezők nevében Székács Bernadett. – Budapest felszíne alatt olyan a földmunkák, amelyhez képest egy Buda-szabványon egyszerűen olvasható. És mivel minden közút mellett mindig kell mélyes védőfalvonalat kell hagyni, ott maradt hely a fának: szinte csúcsánál tudtuk csak beépíteni a területre azt a hat díszkört. A tervezésnek ez az a legzavarosabb része, hiszen nem arról van szó, hogy egy üres lapra szabadon szárnyalhat az alkotó fantázia. A gyakorlatban, valójában mindig úgy kell, hogy mint a statista hátán a fűvet, úgy kell mindig látnunk azt a pár kis pontot, ahol a fát egy sarba

73.

150

Hollán Ernő utcai gyalogoszóna

Hollán Ernő utca

Tervező: Szakács Barnabás

A Hollán Ernő utca gyalogoszónája Újlipótváros kapuja: ideérkezik a 4-6-os villamos utazóközönsége, itt jár a troli, ide fut a Kossuth térről induló Műgyűjtők Falk Miksa utcája. A területet korábban gépkocsiparkolónak használták. Szerepváltása a kerületi Integrált Fejlesztési Stratégiában szerepelt, koncepciója „kertutcsról” szól, melynek lényege a zöldterület dominanciája és a lakossági igény szerinti alakíthatósága. A fák, örökzöld cserjék, virágok, padok, csobogó alkotta sávot közreveszik a díszburkolatú sétálórészek. Közkedveltek lettek a vendéglátóteraszok, pihenőhelyek. Itt helyezték el a Magyar Urbanisztikai Társaság által a kerület fejlesztéséért adományozott HILD-díj plakettjének másolatát. MUT-ICOMOS-díjjal ismerték el az utca kertépítészetét.

2010.

Ahol a bölcsiért nem kell fizetni

Gesztusértékű segítség a XIII. kerületi kisgyermekes családoknak

Elsőként, és máig is majdnem egyedülként vezette be Budapesten az ingyenes bölcsődei ellátást nyolc évvel ezelőtt a XIII. kerület a helyi lakosok gyerekei számára. Ráadásul megszüntették a várólistát is, az idén januártól folyamatosan döntenek az igényekről, és minden jelentkezőt felvesznek.

Sándor Tünde

Úgynevezett játszótéri körökben még mindig keringenek pletykák arról, hogy a többszörös túljelentkezés miatt protekció nélkül reménytelen bejutni a XIII. kerületi bölcsődébe. A hírt cáfolja Karácsonyi Magdolna, a helyi szociális osztály vezetője, mondván, várólista nincs. Talvaly éppen az első körben helyhiány miatt elutasított, ám ez ellen fellebbezett negyven gyerek elhelyezése érdekében töltötték fel a hét települési létszámkeretét 120 százalékosra. Erre a törvény ad lehetőséget, és a feltételek is adottak, hogy a korábbi tizenkét fős csoportokban tizennégy gyermeket gondozzanak, a kerületi intézményekben összesen 560 férőhely immár. A kvá-

A szülőknek vonzó lehetőség az ingyenes bölcsőde. Fotó: Szabó Bernadett

zi személytelen elbírálási rendszer lényege pedig az, hogy az önkormányzathoz beadható, vagyis beérkező kérelmekről minden hónapban egy háromfős munkacsoport dönt, tagjai – mivel személyesen nem ismerik a jelentkezőket – nem vádolhatók elfogultsággal.

A XIII. kerületben az utóbbi két-három évben megnövekedett gyereklétszám miatt, és a lerövidített gyesisidőszak jövőre várható hatására készülve tovább bővítik a bölcsődéket. Egy, az Esküvő köz 1-3. szám alatti önkormányzati családi

napközire már beadták a pályázatot, ott a kisgyereket látnak majd el, a Váci út 88.-ban pedig egy új bölcsőde-óvoda együtttest alakítanak ki, összesen száz gyermek részére.

A két évre csökkentett gyes miatt számítanak rá, hogy 2011-ben megugrik a bölcsődei jelentkezések száma. A terv a jövőbeli helyzet kezelésére is kész: Angyalföldön, ahol a legnagyobb mértékben nőtt a kicsinyek száma az új épületekbe költöző családok miatt is, egy száz férőhelyes bölcsőde létesítésére van esély.

A 2002-ben képviselő-testületi döntés alapján ingyenessé tett bölcsődei ellátás havonta körülbelül 6-8 ezer forint étkezési díj megfizetésétől mentesíti a családokat. A gesztusértékű kerületi támogatás majdhogynem egyedülálló, Budapesten a XIII. kerület után egyedül Józsefvárosban vezették be ugyanezt a modellt. (Differenciált, azaz rászorultsági alapon ingyenes, vagy mérsékelt térítési díj fejében igénybe vehető bölcsődei ellátás máshol is létezik.) A XIII. kerületnek az állami normatíva levonása után fennmaradó teljes bölcsődei költsége évente 700,5 millió forint. E tételben természetesen nemcsak a gyerekek étkeztetése, hanem többek közt a dolgozók bére és a fűtés egyaránt benne van. A szociális intézménynek számító bölcsődék a térítésmentesség kezdte óta semmiféle bevétellel nem rendelkeznek, ellenben valódi anyagi segítséget is jelentenek a munkába álló anyák, illetve családok számára.

A gyermek- és családbarát intézményrendszer híre számos lakásvásárló kisgyermekes család esetében döntési szempontként szerepel a XIII. kerületbe költözés mellett.

Radnóti Miklós Művelődési Központ (RaM)

Kárpát utca 23.

Tervező: Vadász György

A Radnóti Miklós Művelődési Központot, Újlipótváros legújabb kulturális létesítményét Vadász György Kossuth-díjas építőművész tervei alapján építtette meg a kerületi önkormányzat. Közvélemény-kutatás alapján 600 férőhelyes színház, kiállítóter, idősök napközi otthona, könyvtár, étterem létesült a közel 7000 m²-es épületben. A szimbolikus építészeti koncepció legfontosabb elemei a transzparencia és a zöldfelületek voltak. Jól tájolt teraszok kötik össze a parkosított környezetet a belső funkciókkal. Tetőkert és garázs készült. Másfél év alatt 150 ezer látogató kereste fel a RaM-ot, részben az Experidance együttes táncszínházának, részben egyéb közösségi rendezvényeknek köszönhetően.

2011.

ZÖLD VILAG

Kilencméteres, kéttonnás rekordpéldány is előfordult

A dunai óriáshal 100 évig él

VASÁRNAPI BORS SZÁRMOZTATÓ NEMZETI DÖRTZÁGOS KIADÁS 110

A Dunában egykor őshonos víza életének első néhány évét a folyó deltavidékének felső vízében tölti

A maga nemében szenzációs hír látott napvilágot a minap: egy év alatt 1500 kilométeres utat megtéve, a Földközi-tengerhez közel fogtak ki egy vizát, amelyet – száz társával együtt – 2010 szeptemberében Budapesten engedtek bele a Dunába.

„Aki megment egy életet, az már nem élt hiába, de mi a mai napon egy egész fajt mentünk meg” – hangzottatták alig több mint egy éve mindazok, akik Budapesten és Erőcsinél részesei voltak a vízatelepítési akciónak. Összesen csaknem száz megjelölt példány került a folyóba, azzal a céllal, hogy a Dunában egykor őshonos halfajta ismét elterjedjen.

A víza egyébként igazi különlegesség, hiszen ki gondolná, hogy akár száz évig is élhet, ráadásul a kifejlett példányok hossza az 5-9 métert, súlyuk pedig akár az 1500-2000 kilót is elérhetik. Két tonnás hal a Dunában! Bizony, ez lehetséges, olyanregra, hogy különböző feljegyzések szerint néhány évszázaddal ezelőtt a víza az egyik legkeresettebb hal volt hazánkban, amelyet az úgynevezett vízafogókban (a XIII. kerületben egy egész lakótelep viseli még ezt a nevet) halásztak igen eredményesen.

„A Duna bővelkedik tokfélékben, melyeknek páratlanul csodálatos halászával Magyarország büszkélkedik” – írta Béli Mátyás a 17. század elején, azt pedig Oláh Miklós korabeli feljegyzéséből tudjuk, hogy az 1537-es évszékben egy igen eredményes halászat során több mint ezer vizát sikerült kifogni.

A tokhal nemcsak méreteiben, de abban is egészen különleges, hogy életének egy részét tengerben, egy részét pedig édes vízben tölti, bár a folyókba elsősorban iváskor, ukráinak lelakására üszik fel a torkolatától. Az állatok egy része tavasszal, másik része ősszel kezdi meg vándorlását. Az ivadékok életük első néhány évét a folyók deltavidékének felső vízében töltik, majd megerősödve folytatják útjukat a tengerbe.

És mint ahogyan a tenger hatalmas élőlény, a bálna is a parányi planktonokból épít fel többtonnás testmért, úgy a fiatal víza is elsősorban a folyómederben, a homokban talált fergéket, lárvákat, csigákat és kagylókat, tehát apró táplálékot vesz magához. Az idősebb példányok már kisebb halakat is esznek.

A magyarországi állomány elsősorban a Tisza és Dunai élőművek, gátak (pl. Vaskapu) létesítésével drasztikusan lecsökkent, így a Víza 2020 nemzetközi program keretében végrehajtott tavalyi telepítés valóban visszaadott a természetnek egy fajt. Az Ukrajnában most engedett – egyelőre ötven centiméterre megnőtt példány egy esztendő alatt Budapestől Vilkovóig 1500 kilométert tett meg. Átlagosan napi ötezer métert. Még az olimpiójainknak is becsületére válna.

(hanna)

Ikra aranyárban

A víza hongárszta nagyobb mértékben csak a tengerparti országokban lehetséges, de állománya olyan mértékben megirgult, hogy a washingtoni egyezmény döntése értelmében elviekben csak a természet halak ikráját lehet nemzetközi kereskedelmi forgalomba hozni. Eppen ezért a védett tokhal ikrája igen értékes.

A fiatal víza elsősorban a folyómeder homójában keres életét

Green House, irodaház

Kassák Lajos utca, Lőportár utca, Tüzér utca

Tervező: Pintér Tamás,
Asa Haremst, Andres Svenningsson

125 éve kezdte meg a ház építtetője, a Skanska üzleti tevékenységét egy dél-svédországi kis faluban – mára világcéggé vált. A vállalat 1987-ben jelent meg a magyar ingatlanpiacon, és negyedszázad alatt 122 200 m² ingatlant fejlesztettek Budapesten és környékén. A projektek között van az ikonikus East West Business Center az Astoriánál, a West End Business Center a Váci úton, a Soroksári Kereskedelmi Park, a LightCorner és a Népliget Center irodaházak. 2012-ben elkészült fejlesztésük a Green House, az első LEED Platinum előtanúsított, az ország „legzöldebb” irodaépülete, amely 17 800 m² alapterületű. A ház különleges színvilága, belsőépítészete, zöldtechnológiai jó példái a svéd-magyar építészeti együttműködésnek.

2012.

XIII. KERÜLET

HÍRNÖK

www.media13.hu

naponta frissülő hírek

a TV13 műsorai

Hírnök online

media13.hu

XVIII. ÉVFOLYAM 11-12. SZÁM

ANGYALFÖLD-ÚJLIPOTVÁROS-VIZAFÖGŐ

2012. JÚNIUS 6.

Meghívó

Értetvén kerületünk tisztelt polgárait, vállalkozóit, civil szervezetét, hogy Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete

2012. június 28-án, csütörtökön 16 órától 18 óráig a XIII. kerület, Béka tér 1. I. emeleti képviselő-testületi ülésében

közmeghallgatást tart, melyre tisztelettel meghívók és várjuk minden érdeklődőt.

Dr. Tóth János polgármester

Kerületi Napok Véget ért a rendezvénysorozat

Díszpolgárok 2012.

Képünkön állnak: dr. Angyal Ádám, Portisak Lajos, Vitay Tamás (díszpolgárok); állnak: dr. Várda Péter, Rádai Éva, Boda E. György, Hégrádi Gábor, Boesznyiné Kovács Zsuzsanna, Molnár Imre (XIII. kerületi díjazók)

Lapunkkal egy időben ért véget a Kerületi Napok idei programcsomaga, melyet azelőtt rendezvényeként emlegettünk a Nemzetiságok Fesztiválja néven. Az ünnep rangos eseménye a június elseji díszpolgárai ünnep, melynek a Radnóti Miklós Művelődési Központ adott otthont. A kitüntetést a vonatkozó önkormányzati rendelet értelmében olyan személyeknek adományozták, akik élemtájak során kitünően munkájukkal hozzájárultak a városunk fejlődéséhez. Ez alkalommal adták át a XIII. Kerületi díjakat, valamint a díjazottokhoz a Polgármesteri Díszoklevelet is.

Részletek a 7. oldalon

Szabályszerűségi

4. oldal

Előcsúszhatunk a szabályszerűségi eljárások elmúlt húsz évében megszokott és bejáratott gyakorlatától: április 13-ától ugyanis az állam megemelte az önkormányzatoktól azt a jogszabályokat, a feladatokat a kormányhatározatok vették át.

Helyi gyermekvédelem

3. oldal

Átláthatóan értékelte május 1-én a képviselő-testület a helyi gyermekvédelem rendszerét és működését 2011. évi tapasztalatait, a működés fejlesztését, és megfogalmazta az előzetes 2012. évi feladatokat, céljait, feladatokat.

Testvérvárosok tábora

6. oldal

Minden évben vendégül látja a testvérvárosok diákjait a helyi önkormányzat a Velencei-tó partján. A találkozás remek fórum arra, hogy a diákok barátságait kössék egymással, miközben szelén-ják angolnyelvi tudásukat.

Faronglók

17. oldal

Akkor engedélyt, akár a múltat vágott ki valaki egy vagy több fát, mindenképpen pontosan kötelezettség terhel. A szükséges pontos méréshez azonban a helyi rendelet alapján differenciált. A kötelezettség kivételére kormányrendelet vonatkozik.

FELELŐS KIADÓ:
Sprint Kft.

SZERKESZTETTE:
Arató György
Muraközi Réka
Gellért Lajos

FOTÓK:
Hlavács Károly építész

LÉGIFOTÓK:
Schäffer László [†]

FAKSZIMILÉK:
Országos Széchenyi Könyvtár
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
Angyalföldi Helytörténeti Gyűjtemény

GRAFIKAI TERV:
Vasvári Péter

KÉSZÜLT:
2000 példányban

KIVITELEZÉS:
PAUKER Nyomdaipari Kft.

ISBN 978-963-89557-6-0

A kiadvány a 75 éves a kerület programsorozat keretében a Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat megbízásából készült.

